

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Diplomová práce

2024

Vít Kubant

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

**Mediální obraz Jana Hamáčka při dvou politických
událostech**

Diplomová práce

Autor práce: Bc. Vít Kubant

Studijní program: Mediální a komunikační studia

Vedoucí práce: PhDr. Petr Just, Ph.D.

Rok obhajoby: 2024

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 03. ledna 2024

Vít Kubant

BIBLIOGRAFICKÝ ZÁZNAM

KUBANT, Vít. Mediální obraz Jana Hamáčka při dvou politických událostech. Praha, 2024. 128 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Petr Just, Ph.D.

Rozsah práce: 148 837 znaků

ANOTACE

Jan Hamáček během jednoho roku zažil dvě události, které vyústily v jeho konec ve vysoké politice. Nejdřív se na začátku koronavirové krize v rámci svého působení na ministerstvu vnitra stavěl do role ministra, který je přes své kontakty v Číně schopný zajistit dostatečný počet zdravotnických pomůcek. O rok později po vyřešení zapojení ruských agentů do výbuchů muničních skladů ve Vrběticích zveřejnil Seznam Zprávy informaci, že předseda ČSSD chtěl toto zjištění vyměnit za ruské vakcíny proti koronaviru Sputnik V a vrcholný prezidentský summit v Praze. V diplomové práci byla provedena analýza, jaký byl Hamáčekův mediální obraz v těchto situacích a jak se lišil ve čtyřech českých denících.

ANNOTATION

Jan Hamáček experienced two events in one year that led to his end in high politics. Firstly, at the beginning of the coronavirus crisis, during his tenure at the Ministry of the Interior, he positioned himself as a minister who, through his contacts in China, was able to secure sufficient amount of medical supplies. A year later, after the resolution of the involvement of Russian agents in the Vrbětice ammunition depot explosions, Seznam Zprávy published information that the ČSSD chairman wanted to exchange this finding for Russian Sputnik V coronavirus vaccines and a presidential summit in Prague. The thesis analysed how Hamáček's media image was portrayed in these situations and how it varied in four Czech newspapers.

KLÍČOVÁ SLOVA

Jan Hamáček, mediální obraz, ČSSD, média, koronavirus, Vrbětice

KEYWORDDS

Jan Hamáček, media image, ČSSD, media, coronavirus, Vrbětice

NÁZEV PRÁCE/TITLE

Mediální obraz Jana Hamáčka při dvou politických událostech

Media image of Jan Hamáček during two political events

Poděkování

Poděkování za rady a zpětnou vazbu k této práci patří především vedoucímu PhDr. Petru Justovi, Ph.D. Rád bych také poděkoval rodině za podporu při studiích, přátelům a kolegům.

Obsah

ÚVOD	9
I. TEORETICKÁ ČÁST	11
I. 1 MÉDIA A JEJICH ROLE VE SPOLEČNOSTI	11
I. 2 MÉDIA A JEJICH VLIV NA POLITIKU	13
I. 3 AGENDA-SETTING	14
I. 4 RÁMCOVÁNÍ	17
I. 5 OBJEKTIVITA	17
I. 6 PŘEDPOJATOST (BIAS)	18
I. 7 REPREZENTACE	18
II. VZNIK A VÝVOJ ČSSD	19
II. 1 OD VZNIKU DO ROKU 1989	19
II. 2 POREVOLUČNÍ OBDOBÍ	19
II. 3 ÉRA MILOŠE ZEMANA	20
II. 4 ÉRA VLADIMÍRA ŠPIDLY A STANISLAVA GROSSE	23
II. 5 ÉRA JIŘÍHO PAROUBKA	25
II. 6 ÉRA BOHUSLAVA SOBOTKY A MILANA CHOVANCE	27
II. 7 ÉRA JANA HAMÁČKA	30
II. 8 ÉRA MICHALA ŠMARDY	32
III. JAN HAMÁČEK	36
IV. METODOLOGIE	38
IV. 1 ZVOLENÉ VÝZKUMNÉ METODY	38
IV. 2 HYPOTÉZY A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	41
IV. 3 VYBRANÉ UDÁLOSTI A MÉDIA	41
IV. 4 KÓDOVÁNÍ	45
V. ANALYTICKÁ ČÁST	48
V. 1 MEDIÁLNÍ OBRAZ JANA HAMÁČKA V PRVNÍ SITUACI	48
V. 1. 1 <i>Zájem médií</i>	48
V. 1. 2 <i>Časové rozložení</i>	48

<i>V. 1. 3 Umístění na stranách</i>	51
<i>V. 1. 4 Vyznění Jana Hamáčka</i>	54
<i>V. 1. 5 Hodnocení Jana Hamáčka</i>	63
<i>V. 1. 6 Stereotypy</i>	71
V. 2 MEDIÁLNÍ OBRAZ JANA HAMÁČKA VE DRUHÉ SITUACI	77
<i>V. 2. 1 Zájem médií</i>	77
<i>V. 2. 2 Časové rozložení</i>	77
<i>V. 2. 3 Umístění na stranách</i>	81
<i>V. 2. 4 Vyznění Jana Hamáčka</i>	83
<i>V. 2. 5 Hodnocení Jana Hamáčka</i>	91
<i>V. 2. 6 Stereotypy</i>	99
V. 3 VYHODNOCENÍ HYPOTÉZ	104
ZÁVĚR	109
SUMMARY	111
BIBLIOGRAFIE	113
SEZNAM POUŽITÝCH GRAFŮ	123

ÚVOD

Jan Hamáček se po volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky na podzim roku 2021 vytratil z veřejného života, když strana ČSSD, jejíž byl předsedou, nezískala potřebnou podporu voličů. Hamáček složil funkce a z politiky odešel. Přitom ještě rok a půl před volbami ho respondenti v průzkumech hodnotili jako jednoho z nejoblíbenějších politiků na české scéně a někteří komentátoři předvídali, že by to mohl být pro sociální demokraty obrat od upadajících volebních preferencí.

Předseda ČSSD patřil k velmi zkušeným politikům. Začínal v organizaci Mladých sociálních demokratů, stal se jejich předsedou, později radil například Jiřímu Paroubkovi, od roku 2006 byl součástí Poslanecké sněmovny, které jedno volební období dokonce předsedal jako nejmladší poslanec v historii, éru končil jako ministr vnitra ve vládě Andreje Babiše. O to překvapivější nakonec bylo, jak strmý pád ve vysoké politice v průběhu roku a půl Hamáček zažil.

Cílem této diplomové práce je přinést ucelený mediální obraz Jana Hamáčka ve dvou významných situacích v tomto jeho posledním politickém období. Pro kombinaci kvantitativního a kvalitativního zkoumání pomocí obsahové analýzy a hermeneutického kruhu byly zvoleny vzorky ze čtyř celoplošných českých deníků – Práva, Blesku, Hospodářských novin a Mf Dnes.

První zkoumaná situace se ohlíží za období, kdy v České republice naplno začínala koronavirová pandemie, která nakonec zasáhla celý svět. Babišova koaliční vláda složená z ANO a ČSSD a s tichou podporou komunistů přistoupila k velmi razantním opatřením, aby šíření nákazy zabránila. V Česku jako v jedné z prvních zemí světa se zavedlo povinné nošení roušek a respirátorů, což někteří, zejména zahraniční, odborníci kritizovali. Jenže stát nebyl na takovou spotřebu tohoto zdravotnického materiálu připraven, potíže měla i většina českých nemocnic. Významnou roli v nákupech těchto pomůcek nakonec sehrál tým na ministerstvu vnitra v čele s Hamáčkem, který nově na stále se opakujících několikahodinových tiskových konferencích začal vystupovat sebevědoměji a v červeném svetru. Když poté na pražském letišti přistálo první letadlo se zakoupeným materiálem z Číny, na letištní plochu ho kromě premiéra Babiše a ministryně financí Aleny Schillerové přišel přivítat právě ministr vnitra Hamáček. To se také stalo pomyslným středovým bodem pro zkoumané období.

O rok později ale Hamáček čelil úplně jiným problémům a tím se také zabývá druhá analyzovaná událost. České tajné služby ve spolupráci se zahraničními kolegy přednesly členům vlády zjištění, že za výbuchy muničních skladů ve Vrběticích z roku 2014, při kterých zemřeli dva čeští občané, stojí zřejmě agenti ruských tajných služeb. Premiér Babiš s ministrem vnitra to po několika dnech oznámili veřejnosti a přistoupili k vyhoštění několika pracovníků ruské ambasády, kteří byli tajnými službami identifikováni jako ruští špioni. O přibližně dva týdny později ale zveřejnil server Seznam Zprávy znepokojující informaci, že původně chtěl Hamáček toto zjištění vyměnit za dodávky ruské vakcíny Sputnik V a uspořádání prezidentského summitu Joea Bidena a Vladimira Putina v Praze. Novinářům to potvrdily nejmenované zdroje, které byly ochotné svá tvrzení dokázat u případného soudního sporu. Hamáček totiž před oznámením plánoval cestu do Ruska, což později označoval za kamufláž, jak převézt zpět velvyslance Vítězslava Pivoňku. Ministr vnitra takové spojitosti odmítal. Vydání článků Seznam Zprávami se stalo hlavním bodem pro druhé analyzované období.

Práce v prvních teoretických kapitolách představuje základní žurnalistické teorie, které jsou relevantní ve vztahu ke zkoumaným proměnným, zabývá se například vlivem médií na politiku a na společnost. Dále je představen vývoj sociální demokracie s důrazem na dění po sametové revoluci v roce 1989 až po současný stav strany, která se nově přejmenovala na SOCDEM. V metodologické části jsou pak představeny metody, které byly pro analýzu využity, byly stanoveny hlavní výzkumné otázky a pět hypotéz, konkretizovaly se také vybrané události, média a kódovací tabulka. Analytická část obsahuje výsledky kvantitativní analýzy v obou událostech zvláště doplněné o kvalitativní zkoumání, na závěr přichází vyhodnocení stanovených hypotéz.

Odchýlení od tezí nastalo pouze v přesnějším stanovení zvolených dat pro obě zkoumané události. U první se upřesnil střed zkoumaného období na 20. března 2020, analýza se pak prováděla v období minus 10 dní před událostí a plus 20 dní po události, tedy 10. 03. 2020 - 09. 04. 2020. U druhé situace se musel zvolit odlišný postup, a sice od vydání článků Seznam Zpráv dne 04. května 2021 se analyzovaly texty po dobu 30 následujících dní. Zachování stejného vzorce jako u první události a dříve vymezené časové období by bylo v tomto případě bezpředmětné, protože do vydání článku na Seznam Zprávách nikdo Hamáčka s výměnným obchodem v Rusku nespojoval.

I. TEORETICKÁ ČÁST

I. 1 Média a jejich role ve společnosti

Pojem médium získává stále více významů, v současné době nesou toto označení především sdělovací prostředky tisk, rozhlas, televize a stále více se rozmáhající takzvaná „nová“ média, tedy téměř veškerý obsah dostupný přes celosvětový systém propojených počítačových sítí – internet. Původně však výraz pochází z latiny a znamená něco, co zprostředkovává, ať už prostředek, prostředníka nebo zprostředkující činitel. V našem užším chápání se zaměříme na význam, podle kterého „zprostředkovává někomu nějaké sdělení, tedy médium komunikační“.¹

Kdybychom chtěli posuzovat možné účinky médií ve společnosti, museli bychom brát v úvahu hned tři základní faktory. Prvním z nich je stav společnosti samé, tedy jaká převládá úroveň vzdělání, jaký je hlavní způsob výroby nebo jaký je převládající způsob komunikace. Další proměnou je pak celkový rozvoj médií. A konečně, záleží také na rozvoji poznání společnosti a uvažování o ní, čím vyšší je stav sociologického a psychologického poznání, tím vyšší panují představy o účincích médií.²

Mediální teoretik Denis McQuail pracuje s předpokladem „vztahujícím se ke společnosti i ke kultuře, že mediální instituce se v zásadě věnují produkci a distribuci vědění v nejširším významu slova“.³

Všechny druhy informací, které média zpřístupňují, pak mohou podle něj být stavebním kamenem pro uvědomování si sdíleného uplynulého a současného společenského postavení. Pomáhají navíc člověku být si vědom své vlastní identity, do značné míry vytváří společenskou realitu a dávají společnosti vzory v tom ohledu, co jsou standardní vzorce chování, normy pro potřeby sdíleného společenského života. McQuail dále popisuje, že média v novodobé společnosti začala přejímat v ohledu na hodnoty a ideje roli rodičů, náboženství, škol nebo přátel. Konzumenti mediálních obsahů se tak spoléhají na verze událostí a okolností, které nemohou sami sledovat, prezentované médií, čímž autoři zprostředkovávají kontakt se společenskou realitou.

¹ JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPOVÁ. *Média a společnost*. Praha: Portál, 2003, s. 207. ISBN 80-7178-697-7.

² Tamtéž.

³ MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-574-5.

V tomto ohledu bychom mohli po vzoru Johna B. Thompsona rozlišit dva typy interakcí. Zprostředkovaná interakce počítá s přenosem sdělení mezi jedinci, kteří jsou vzdálení v čase nebo prostoru, v momentě, kdy se k nim tento obsah dostane, musí si sami najít související informace a zařadit je do kontextu. Thompson udává, že tento proces probíhá pouze za přítomnosti nějakého technického prostředku, jako příklady zmiňuje papír či elektrické vedení.⁴ O více než dvacet let po vydání knihy bychom k příkladům mohli zřejmě zařadit i například různá svědectví sdílená přes sociální sítě. Druhým typem Thompson uvádí zprostředkovanou kvaziinterakci, kterou vytvářejí média masové komunikace. Tento typ předpokládá, že vytvářená sdělení nejsou adresná, ale jsou určena pro neomezený, neurčitý okruh potenciálních příjemců, a že jde především o komunikaci monologickou, od příjemce se neočekává žádná bezprostřední zpětná vazba.

Jaké ale mohou mít média účinky na společnost? Například autor James W. Potter označil působení médií za velmi těžko předvídatelné. „Média jsou všeprostopující a jsou všude kolem nás jako počasí. A jako počasí je těžké předvídat i vlivy médií, jelikož těchto vlivů je velký počet a jejich vzájemné vztahy velmi složité.“⁵

Britský teoretik James Watson však shrnul základní kritéria pro identifikaci typů předpokládaných vlivů, pomocí nichž můžeme účinky rozdělit na krátkodobé – dlouhodobé, přímé – nepřímé a plánované – neplánované. Krátkodobými se myslí základní pocity, reakce a emoce, které se u příjemce sdělení dostaví okamžitě, například pocit ohrožení, změna tepové frekvence, pohoršení nebo smích. Opozitní dlouhodobý účinek naopak vede jedince ke změně postojů, hodnotových orientací nebo názorů, má se za to, že dlouhodobé účinky se začínají projevovat v momentě, kdy příjemci dlouhodobě a opakovaně sledují určitá témata v médiích. Další úvaha pracuje s přímým působením, kdy konkrétní zhlédnutí například televizní reportáže může slabšího příjemce podnítit například k vyvolání rasové nesnášenlivosti, u dětí jde pak například o negativní ovlivnění mravního vývoje. Hypotéza nepřímých důsledků předpokládá, že mediální obsah bude zprostředkován například názorovým vůdcem. Poslední dvojice mediálního působení může být spjata s inzerenty. Intence tak mohou být jak povahy ekonomické, tak politické, ale i vzdělávací. Mezi plánované účinky se proto řadí

⁴ THOMPSON, John B. *The media and modernity: a social theory of the media*. 4. Cambridge: Polity, 1999. ISBN 0-7456-1005-6.

⁵ POTTER, W. James. *Media literacy*. Thousand Oaks: SAGE Publications, 1998, xxxi, 406 s. ISBN 0-7619-0925-7.

například záměr reklamy na spotřebitelské chování nebo politické kampaně na volební chování. Mezi neplánované bychom mohli zařadit například vliv mediálního násilí na agresivní chování nebo předpojatost médií na stereotypizaci.⁶

I. 2 Média a jejich vliv na politiku

Jak média působí na veřejnost a jednotlivce jsme již shrnuli v předcházející kapitole. Politická komunikace a masová média jsou velmi provázané jevy, některé teorie popisují, že z kvality toho, jak se nakládá s médii, se může posoudit kvalita politického života společnosti, v případě ve společnostech s demokratickým typem uspořádání jde provázanost ještě dál. Médii je přisuzována rozhodující role životně důležitého spojovacího článku, který je naprosto nepostradatelný pro existenci takové společnosti.⁷ Jirák pokračuje popisem, že se jedná o provázanost těsnou, komplexní a vzájemnou, zároveň ale nesamozřejmou, konfliktní a nutnou. Politická komunikace je poté pokládána za základní pojítko většiny společností, a to především svým posilováním nebo rušením politických symbolů dávající lidem pocit sounáležitosti a přispívající k rozvoji jich identity.⁸

Média o událostech a faktech nereflktují stroze o jejich existenci, ale svým publikům se je snaží přiblížit vyprávěním a hledáním v nich zápletek, dokonce tak někdy vytvářejí politický proces. Novináři při referování o politických tématech vyprávějí příběhy stejně, jako se to děje například ve filmech. „Popisují snahu o politické ambice, soupeření a pakty, lidské slabosti a přednosti. Takto reflektované politické kariéry někdy nabývají epické podoby, končící tragédií nebo triumfem, ještě častěji mají podobu telenovely. Nejde o metaforu, takto se zpravodajské události vyprávějí.“⁹ Jen málo lidí jsou svědky politických událostí, naprostá většina společnosti má tyto informace pouze zprostředkované.

Street například uvádí, že většina lidí není přítomna u inaugurace amerického prezidenta, média o tom informují a lidé ne pouze věří, že se to stalo, ale vědí, že k inauguraci došlo. Tuto důvěru podle něj nelze zdůvodnit pouze tím, že se o tom reflektovalo v médiích, protože stejně tak je obecně známo, že například romány, které

⁶ JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPOVÁ. *Masová média*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-466-3.

⁷ JIRÁK, Jan. *Politická komunikace a média*. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-246-0182-6.

⁸ Tamtéž.

⁹ STREET, John. *Mass media, politics, and democracy*. New York: Palgrave, 2001. ISBN 978-0-333-69305-6.

jsou také vytištěné na papíru, nejsou založeny na reálných skutečnostech. Rozhodnutí, zda věřit nebo nevěřit, také jen málokdy souvisí s přímou účastí na popisovaných událostech. Klíčovou funkcí proto nese přesvědčování; čtenář popisovanou událost přijme v momentě, kdy je přesvědčen, že si novinář příběh nevymyslel.¹⁰

Média tak do politického dění vstupují trojím způsobem:

- Mediální výstupy ovlivňují nebo spoluovlivňují vztah veřejnosti k politickým tématům a účastníkům.
- První bod inspiruje politické aktéry a zapříčiňuje, že se snaží ovlivnit média ve svůj prospěch.
- Vliv, kterým svými výstupy lidé pracující v médiích získávají, může způsobit to, že se sami novináři snaží ovlivnit politické dění.¹¹

Média vyobrazují politické události ne jako čisté obrazy reality, ale jako rámované příběhy, které jim musí publikum uvěřit. Tento postup mediálních domů závisí například na limitovaném prostoru vymezeném pro jednu informaci, těsných redakčních uzávěrkách, ale i snaze maximalizovat finanční zisky.

Do výše popsané teorie však v posledních letech vstupují nové prostředky a technologie, které snižují potřebu propojení politiků s médii. Především všem dostupné sociální sítě jako Facebook nebo Twitter zapříčinily, že se političtí aktéři mohou odklonit od spolupráce s novináři a prezentovat přes své účty na sociálních sítích názory, pohledy na svět i vlastní interpretace sledu událostí bez jakéhokoliv kritického hlasu. Tímto způsobem oslovují nové voliče a již spřízněné podporovatele utvrzují v jednom – jim vlastním – pohledu na celospolečenské události.

I. 3 Agenda-setting

S ovlivňováním politiky prostřednictvím médií úzce souvisí hypotéza o nastolování agendy médií, kterou poprvé v souvislosti s médii a politickým děním předstřeli v roce 1972 autoři Maxwell E. McCombs a Donald L. Shaw v článku *The agenda-setting function of mass media*. „Základní myšlenkou je to, že zpravodajská média naznačují veřejnosti, co jsou hlavní otázky dne, a to se odrazí na tom, co veřejnost vnímá jako nejdůležitější.“

Zásadní teorie o nastolování agendy pochází z roku 1968, kdy se poprvé začali zabývat jednotlivým umístěním zpráv na titulních stranách amerického deníku.

¹⁰ Tamtéž.

¹¹ JIRÁK Jan, Barbora KÖPPLOVÁ. *Masová média*. s. 327

Došli tak k závěru, že noviny napovídají, o jakých událostech mají čtenáři myslet, a to tím, na jaké místo na titulní straně je redakce umístí, jakou zvolí velikost titulku, a dokonce i to, jak velký prostor mediálnímu výstupu věnují.

Základní myšlenku již dříve shrnul politolog Bernard Cecil Cohen, nejde tak ani o to, že by média s úspěchem předkládala publiku, co si má myslet, ale velmi obstojně dokážou lidem předložit, na co mají myslet.¹²

Teorie agenda-setting tak netvrdí, že média dokáží ve svém zpravodajství měnit názory společnosti, ale ovlivňují prvotní formativní stádia veřejného mínění v momentě, kdy se teprve téma objeví ve veřejné prostoru.

McCombsova teorie však nevychází z čisté vůle masových médií, počátky vzniku podle něj jsou u konzumenta mediálních výstupů, připisuje to psychologickému konceptu potřeby orientace. Každý člověk se totiž podle McCombse potřebuje zorientovat ve věcech veřejných, a vytvořit si tak vlastní mapu vnějšího prostředí, které jsou, jak připouští, často skicovitě a velmi zestručněné. S potřebou orientovat se souvisí další dva koncepty relevance a nejistoty.

Podřadný koncept relevance vychází z toho, že konzument si vybírá, kterým sdělením přikládá větší váhu a důležitost. Toto tvrzení dokládá výzkumy veřejného mínění mezi lety 1992 až 1996 v Texasu. „Respondenti uvedli, v pořadí od nejčastěji po nejméně často zmíněné, následující důvody, proč konkrétní problém označili za ‚nejdůležitější‘: občanskou povinnost, silné emoce, osobní zájem, vliv okolí a vlastní zájem.“¹³

Míra nejistoty pak souvisí s tím, jak úspěšně se dokáže příjemce sdělení v problematice orientovat. V případě, že mají o problematice všechny informace, které si přejí mít, jejich míra nejistoty je nízká a zprávy nadále sledují, aby případně odhalili změny v popisované situaci. Oba tyto koncepty jsou tak velmi úzce spjaty.¹⁴

Teorii nastolování agendy rozvinuli James Dearing a Everett Rogers v roce 1996, kteří proces rozdělili do třech hlavních segmentů – mediální, veřejné a politické agendy. „První výzkumná tradice se nazývá mediální nastolování agendy, protože její hlavní

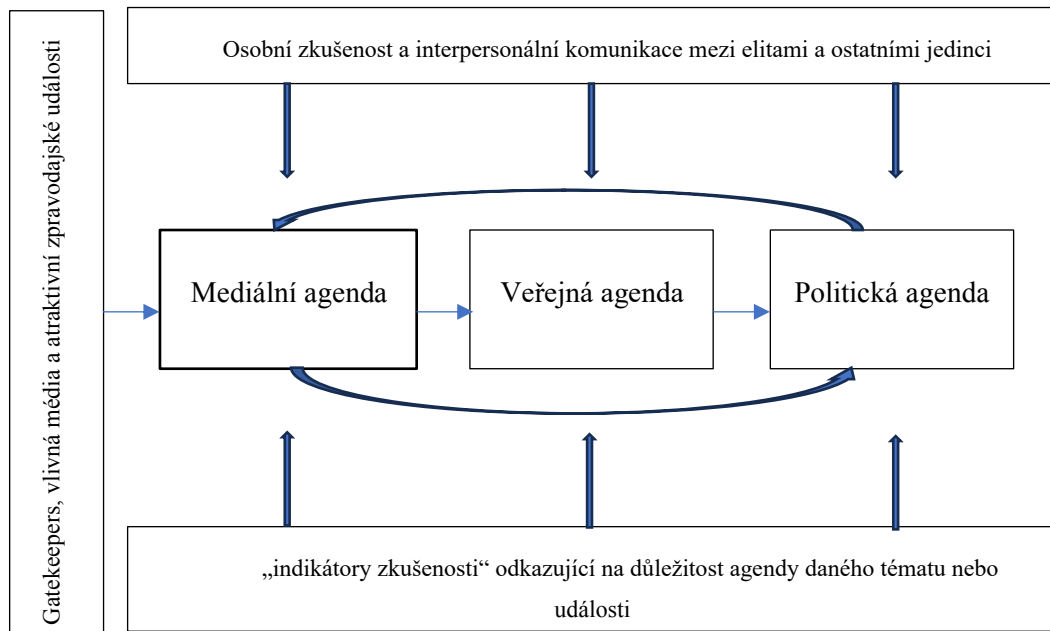
¹² COHEN, Bernard C. *Press and Foreign Policy*. Princeton: Princeton University Press, 1963. ISBN 978-1-4008-7861-1.

¹³ MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-591-2.

¹⁴ Tamtéž.

závislou proměnnou je důležitost tématu v rámci masmediálního programu. Druhá výzkumná tradice se zabývá veřejným nastolováním agendy, protože její hlavní závislá proměnná je důležitost souboru témat v rámci veřejnosti. Třetí výzkumnou tradicí je politické nastolování agendy, protože jejím distinktivním rysem je zájem o politické akce, které týkají témat, jež částečně mohou být reakcí na mediální a veřejnou agendu.“¹⁵

Graf 1: Nastolování agendy podle Dearinga a Rogerse



Zdroj: ŠKODOVÁ, Markéta a Jan ČERVENKA. *Agenda-setting: teoretické přístupy*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2008, s. 87. ISBN 978-80-7330-151-4.

Jak ale upozorňuje sám McCombs, teorie nemusí být platná všude na světě a má několik proměnných. Utváření názorů a veřejného mínění formují například i osobní zkušenosti, kultura, ale i míra konzumace masových médií. „Na základě nashromážděných důkazů o účincích nastolování agendy se obecně dá říci, že novináři významným způsobem ovlivňují, jaké představy o světě má jejich publikum.“¹⁶

¹⁵ DEARING, James W. a Everett M. ROGERS. *Agenda-Setting*. Thousand Oaks: SAGE, 1996, s. 138. ISBN 0-7619-0563-4.

¹⁶ MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-591-2.

I. 4 Rámcování

S teorií představenou v předcházející kapitole úzce souvisí teorie rámcování (framing), která ve své podstatě připouští, že zpravodajství neobsahuje čistě holá fakta, ale je doplněno o hodnotový rámec, který pomáhá mediální výstupům porozumět.¹⁷

Rámcování tak dává novinářům možnost, jak interpretovat izolovaná fakta. Bez takového přístupu se neobejdou, zároveň však, jak upozorňuje McQuail, se tím odklání od čisté objektivity. I neznámé události jsou tak zařazeny do souvislostí, které napomáhají příjemci k interpretaci světa, výstup je zasazen do kontextu, definován a určován jeho význam.¹⁸

McQuail navíc upozorňuje, že již informace, které se dostávají do médií od nějakého zdroje, mohou být rámovány, a tím tak narušovat hodnotu objektivity.¹⁹

I. 5 Objektivita

Termín objektivita je chápán jako normativní požadavek fungování médií ve společnosti. Jak ale upozorňuje Moravec, nedostatečné zákonné vymezení v českém mediálním prostředí způsobilo, že se zaměřuje za vyváženost. Dospělo to podle něj až do stavu, kdy se z objektivity stal „pomyslný klacek na novináře“.²⁰

Mediální teoretik Jörgen Westerståhl již na konci 80. let 20. století definoval objektivitu jako „dodržování určitých principů a norem“, mezi kterými jsou faktičnost a nestrannost.²¹

Oba tyto principy následně rozdělil. Součástí faktičnosti je již zmíněná relevance, tedy jasné a soudržné vybírání zpráv, které jsou podle mediálního domu pro publikum důležité, a snaha nezatajovat důležité informace, podávat je pravdivě a přesně.

Ve druhé větvi, nestrannosti, jsou poté obsaženy vyváženost a neutralita, tedy požadavky na novináře, aby se vyhnul promítání osobních názorů do tvorby svého výstupu a informoval o událostech nezabarveně.²²

¹⁷ KALVAS, František, Jan VÁNĚ, Martina ŠTÍPKOVÁ a Martin KREIDL. Rámcování a nastolování agendy: Dva paralelní procesy v interakci. *Sociologický časopis* [online]. Sociologický ústav Akademie Věd České republiky, 2012, **48**(1), 3-37 [cit. 2023-07-25]. ISSN 0038-0288.

¹⁸ Tamtéž.

¹⁹ MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-574-5.

²⁰ MORAVEC, Václav. *Proměny novinářské etiky*. Praha: Academia, 2020. Společnost (Academia). ISBN 978-80-200-3111-2.

²¹ WESTERSTÄHL, Jörgen, 1983. Objective News Reporting. *Communication Research*, Vol. 10, No. 3. Thousand Oaks: Sage. ISSN 0093-6502.

Požadavek objektivitvity je však podle Trampoty vždy jen relativní, protože „zprávy mají nevyhnutelně určitý ‚sklon‘ daný historickým, sociálním, ekonomickým a kulturním kontextem společnosti, v níž vznikají“.²³ Zároveň dodává, že v některých případech je od objektivitvity ustupováno záměrně, protože by mohla vést k ohrožení veřejného zájmu.

I. 6 Předpojatost (bias)

Jedno z možných odchýlení od objektivitvity je chápáno jako předpojatost. Podle McQuaila jde například o zkreslení reality, negativní zobrazení menšin nebo o preferování politické strany. Teoretik zavádí čtyři druhy předpojatosti: angažovaná podpora, propaganda, nezáměrná předpojatost a ideologie. Zatímco angažovaná podpora bývá na první pohled zřetelná a je pro čtenáře srozumitelná, protože se definuje například výběrem komentářů, placenou inzercí nebo dopisy čtenářů, propaganda je skrytá forma záměrného stranění. Takové zpravodajství se snaží zvýhodnit jednu stranu a často vychází od tiskového mluvčího nebo z public relations agentury.²⁴ Při selekci událostí, ale i úhlech pohledů na zpravodajskou událost můžeme narazit na nezáměrnou předpojatost, nejvíce skrytým a neintenčním druhem je pak ideologie, která se ve zpravodajských textech vyskytuje.²⁵

I. 7 Reprezentace

Média se často pod tlakem na co největší srozumitelnost a zjednodušení uchylují k reprezentaci, tedy znázorňování určitým ustáleným způsobem některých aktérů zpravodajských příběhů. Právě na základě ustálení reprezentace, ale i tím, jak se aktér vyobrazený ve zpravodajském sdělení odlišuje od reality, můžeme rozlišovat její tři základní úrovně. Aktéra, u kterého média zvýrazňují určité pro něj typické vlastnosti, ale zároveň je dostatečně do hloubky prokreslen, označíme jako ‚typ‘. Další úroveň může být ‚archetyp‘, tedy opakující reprezentace, která „je v dané kultuře hluboce zakořeněna a pohybuje se na úrovni hlubší struktury zpravodajského příběhu“.²⁶ V případě, že je reprezentace natolik zjednodušená, ustálená a zkreslená, že deformuje původní předlohu, můžeme ji nazývat ‚stereotypem‘. Trampota (2006) upozorňuje, že stereotypizace může vyvolávat negativní vnímání těchto aktérů i jejich stigmatizaci.

²² Tamtéž.

²³ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006, 191 stran. ISBN 80-7367-096-8.

²⁴ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006, 191 stran. ISBN 80-7367-096-8.

²⁵ Tamtéž.

²⁶ Tamtéž.

II. VZNIK A VÝVOJ ČSSD

II. 1 Od vzniku do roku 1989

Česká strana sociálně demokratická se řadí mezi nejstarší české politické strany, její historie se začala psát 7. dubna 1878 na sjezdu v Břevnově. V prvních letech, ještě pod vlivem celorakouské strany, se hlavní požadavky týkaly nároků na rovnost národů a práva na sebeurčení. Tyto priority v následujícím období doplnila témata jako všeobecné volební právo, osmihodinová pracovní doba, právo na dovolenou nebo možnost sdružovat se v odborech.²⁷ Strana nebyla až do vzniku republiky nikterak mimořádně úspěšná a její síla se začala budovat právě až po roce 1918, kdy se zařadila mezi pět nejsilnějších stran v Československu. Za druhé světové války strana vstoupila do nově vzniklé jednotné levice Národní strany práce, následně ale byla rozpuštěna.

Po válce se sociální demokraté svým programem blížili Komunistické straně Československa, hlavním bodem volebního programu se stalo znárodnění průmyslu.²⁸ V roce 1947 se na poslední chvíli pokusili distancovat od komunistů, když si zvolili nového předsedu Bohumila Laušmana. Převratu v únoru 1948 se ale setrváním ve vládě Klementa Gottwalda ani nesnažili zabránit a následně se sociální demokraté sloučili s komunisty.²⁹ Pro relevanci tématu této diplomové práce je však klíčové období především po roce 1989, na které se v následujících kapitolách zaměříme.

II. 2 Porevoluční období

Během sametové revoluce na podzim roku 1989 se již 19. listopadu obnovila československá sociální demokracie, za níž stáli čeští představitelé předúnorových sociálních demokratů Slavomír Klaban a Břetislav Nedbálek. Tato dvojice měla stranu dovést až do řádného sjezdu v roce 1990, představitelé sociálních demokratů v exilu ale dvojici nevyjadřovali naprostou podporu, protože chtěli, aby obnovená strana kandidovala v nadcházejících volbách pod platformou Občanského fóra, jakožto zastřešující síly proti komunistické straně. Na březnovém sjezdu ke sjednocení názorů v ČSSD nedošlo, vedení strany se sice rozhodlo ve volbách kandidovat samostatně pod

²⁷ HLOUŠEK, Vít a Lubomír KOPEČEK. *Politické strany: původ, ideologie a transformace politických stran v západní a střední Evropě*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3192-6, str. 33-35.

²⁸ BALÍK, Stanislav. *Politický systém českých zemí 1848-1989*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2007. ISBN 978-80-210-4250-6, str. 124-125.

²⁹ PERNES, Jiří. *Vztahy ČSSD a KSČ v době třetí republiky*. In: BALÍK, Stanislav; FAJMON, Hynek a HLOUŠKOVÁ, Kateřina. *Dusivé objetí*. 2006. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2006. ISBN 80-7325-095-0, str. 29-33.

vedením Jiřího Horáka, umožnilo však se o místo v parlamentu ucházet i na kandidátní listině Občanského fóra, což zastřešoval Rudolf Battěk. Po volbách Battěka ze strany vyloučili.³⁰

Ovšem ani to nevedlo k výraznému navýšení podpory strany, když v nadcházejících komunálních volbách získala ČSSD stejné procento hlasů jako o půl roku dříve v parlamentních volbách, tedy zhruba 4,1 procenta hlasů. Straníci však měli ve vedení v hlavní roli s Horákem důvěru, a to i přes sloučení s klubem Obroda, tedy s bývalými reformními komunisty. Do sociální demokracie po rozpadu Občanského fóra pak začali přicházet levicově smýšlející poslanci, například Zdeněk Jičínský nebo Miloš Zeman, a strana tak mohla ve Federálním shromáždění vytvořit Klub poslanců sociálně demokratické orientace. Navzdory tomu i nadcházející parlamentní volby v roce 1992 skončily z pohledu ČSSD neúspěchem. Strana, která si myslela až na deset procent hlasů, získala 6,5procentní podporu. Nicméně do České národní rady, později Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, vstoupily osobnosti jako Petra Buzková, Stanislav Gross nebo Václav Grulich, což jim umožnilo stoupat ve stranických strukturách.³¹

II. 3 Éra Miloše Zemana

Po rozdělení Československa, na jehož kritice se velmi zvýraznil Miloš Zeman, čekal sociální demokraty sjezd v Hradci Králové, na který přijel předseda Horák politicky oslaben jak nedostačujícími volebními výsledky, tak rozštěpením strany, o funkci ve vedení strany se již neucházel. Straníci si proto zvolili za svého lídra právě představitele radikálního směru Zemana, který se několikrát nechal slyšet, že chce „jít vládě pod krku“. O nejvyšší post se ucházeli tři politici: Miloš Zeman, Pavel Novák a Jiří Paroubek. Nakonec se rozhodovalo mezi Zemanem a Novákem, v těsném souboji se ukázala jako klíčová podpora Mladých sociálních demokratů pod vedením Stanislava Grosse.³² Na hradeckém sjezdu Zeman také odmítl spolupracovat s KSČM, ale na druhou stranu se vůbec nebránil přijímání bývalých komunistů do řad ČSSD.

Tyto postoje o dva roky později stvrdilo ve dvou větách takzvané bohumínské usnesení: „Sjezd potvrzuje platnost závěrů hradeckého sjezdu ČSSD o nepřipustnosti spolupráce sociální demokracie s extremistickými stranami a vylučuje politickou

³⁰ KOPEČEK, Lubomír. *Česká strana sociálně demokratická - jak se dostat k moci*. Politologický časopis. Roč. 2003, č. 1, s. 101-112. Dostupné také z: <https://czechpolsci.eu/article/view/34388>.

³¹ Tamtéž.

³² Tamtéž.

spolupráci se stranou republikánskou, Moravskou národní stranou, KSČM, Levým blokem a Stranou demokratické levice.³³ Nový předseda si tak pro následující léta vytyčil tři hlavní rysy. Kromě přijetí a dodržování bohumínského usnesení se snažil přesvědčovat silné osobnosti konkurenčních malých stran, aby přestoupily do sociální demokracie, čímž posiloval postavení vlastní strany na úkor jiných. A konečně, zasadil se o vznik Realistického bloku, který sestával ze sociální demokracie, Liberálně sociální unie a Křesťanskosociální unie. Zatímco první dva rysy lze hodnotit z pohledu ČSSD pozitivně, Realistický blok se neosvědčil a již v polovině roku 1994 od něj strana ustoupila.³⁴ Zemanovi se tak do roku 1996 podařilo vybudovat nejvýznamnější sílu levice, když v parlamentních volbách sociální demokraté skončili o necelé tři procentní body za vládnoucí Občanskou demokratickou stranou s celkovým ziskem 26,44 procenta hlasů.³⁵ V té době však nepřicházela velká koalice s ODS Václava Klause v úvahu, s vítěznými občanskými demokraty tak menšinovou vládu utvořily KDU-ČSL a ODA. K většině ve Sněmovně jí scházely dva hlasy, čehož využil Miloš Zeman, během hlasování o důvěře opustili jeho poslanci jednací sál a výměnou za to získali významné funkce v Poslanecké sněmovně, například Zeman se nově stal jejím předsedou.³⁶

Po několika vládních roztržkách mezi stranami, a především kvůli pochybnému financování ODS na konci listopadu 1997 premiér Václav Klaus podal demisi a vláda padla. Prezident Václav Havel pověřil Josefa Luxe z KDU-ČSL, který se již dříve vyjádřil, že by přicházela v úvahu i koalice jeho strany s ČSSD, tím, aby jednal o možnostech sestavení budoucí vlády.³⁷ Proti tomu se ale sociální a občanskí demokraté postavili a novou vládu podmínili vypsáním předčasných voleb. Havel tak za následné podpory poslanců ČSSD jmenoval „poloúřednickou“ vládu v čele s guvernérem České

³³ JELÍNEK, Lukáš. Bohumínské usnesení – závažné, a přesto vyhaslé. Online. Český rozhlas. *Český rozhlas Plus*. 05. 04. 2018. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/lukas-jelinek-bohuminske-usneseni-zavazne-a-presto-vyhasle-7173899>. [cit. 2023-12-29].

³⁴ PŠEJA, Pavel. *Stranický systém České republiky: politické strany a jejich vývoj 1989-1998*. Srovnávací politologie. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2005. ISBN 80-732-5069-1, str. 96-99.

³⁵ *Celkové výsledky hlasování: Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 31.5. - 1.6.1996*. Online. Volby.cz. Praha: Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/ps1996/u4>. [cit. 2023-10-05].

³⁶ CABADA, Ladislav a ŠANC, David. *Český stranický systém ve 20. století*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80-868-9850-4, str. 130-133.

³⁷ JUST, Petr. Praxe demokratického vládnutí a vývoj vládních koalic v ČR. In: *Česká demokracie po roce 1989: institucionální základy českého politického systému*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4283-0, str. 379-403.

národní banky Josefem Tošovským.³⁸ Součástí vládního kabinetu se vedle nestraníků ale stali i členové KDU-ČSL, Občanské demokratické aliance a protiklausovsky naladěni členové ODS, které předseda Klaus později vyzval k opuštění vlády nebo odejítí ze strany. Následně tito ministři ve vládě setrvali a vstoupili do nově založené Unie svobody.³⁹

To už bylo půl roku od dalšího sjezdu sociálních demokratů, na kterém Miloš Zeman potvrdil své bezkonkurenční postavení v roli předsedy. Kolem místopředsedy Karla Machovce za podpory Petry Buzkové a Stanislava Grosse totiž začala sílit nespokojenost se Zemanovou na ČSSD „příliš pravicovou“ politikou. Na sjezdu v Bohumíně ale Machovec ztratil stranickou funkci a nahradil ho Zemanovi loajální Vladimír Špidla, Buzková v roli místopředsedkyně setrvala, ale i její vliv ve stranických strukturách klesal. Zemanovým úspěchem otřásla až takzvaná aféra Bamberg, kterou v roce 1998 zveřejnila Česká televize.⁴⁰ Novináři přišli se zjištěním, že se předseda ČSSD scházel v německém Bambergu s emigrantem Janem Vízkem, který mu nabízel až půlmiliardovou částku výměnou za to, že do budoucí vlády si bude moct zvolit některé své prominenty. Zemanovi také nabízel kompromitující materiály na konkurenční politické strany, zejména ODS.⁴¹

Na červnové volby však neměla tato aféra významnější vliv, protože sociální demokracie řízená Zemanem dosáhla historického zisku hlasů, a to 32,3 procenta. Naopak překvapila ODS, která zastavila pád volebních preferencí, a obsadila druhé místo s 27,7 procenta hlasů. Do Sněmovny se pak proboujvali ještě Unie svobody, KDU-ČSL a komunisté. Prezident Havel proto pověřil předsedu Zemana sestavením vlády s tím, že nejlepší varianta by byla ČSSD s KDU-ČSL a US s celkovým počtem 102 poslanců. Jenže takovou vládní koalici se Zemanovi složit nepodařilo, protože Unie svobody před volbami avizovala, že se sociální demokracií spolupracovat nebude a svého předvolebního slibu dostála. Složitá vyjednávání ukončila až dohoda mezi ODS a ČSSD v polovině července 1998, kdy strany podepsaly Smlouvu o vytvoření

³⁸ CABADA, Ladislav a ŠANC, David. *Český stranický systém ve 20. století*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80-868-9850-4, str. 130-133.

³⁹ JUST, Petr. Praxe demokratického vládnutí a vývoj vládních koalic v ČR. In: *Česká demokracie po roce 1989: institucionální základy českého politického systému*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4283-0, str. 379-403.

⁴⁰ KOPEČEK, Lubomír. *Česká strana sociálně demokratická - jak se dostat k moci*. Politologický časopis. Roč. 2003, č. 1, s. 101-112. Dostupné také z: <https://czechpolsci.eu/article/view/34388>.

⁴¹ *Databáze polistopadových kauz: Zemanův Bamberg*. Online. Seznam.cz, a. s. Seznam Zprávy. 2019. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/kauza-bamberg-a-pul-miliardy-pro-cssd-82777>. [cit. 2023-10-05].

stabilního politického prostředí v České republice, známější jako takzvanou opoziční smlouvu. Ta měla zajistit sociálním demokratům toleranci menšinové vlády, občanským demokratům zase významné funkce v obou komorách Parlamentu i dalších institucích. „Na základě smlouvy měly obě strany konzultovat zahraničněpolitická i vnitropolitická témata ještě před projednáváním v Parlamentu a podpořit ústavní změnu zvyšující většinový účinek voleb. ODS se zavázala, že během volebního období nebude iniciovat hlasování o nedůvěře vládě.“⁴²

Právě požadavek ODS, ke kterému se později přiklonil i Zeman, způsobil další rozepře v sociální demokracii, kdy mladší členové vedení Petrou Buzkovou a částečně Stanislavem Grosse netrvali na účasti ve vládě za každou cenu a na tento kompromis nechtěli přistoupit. Do toho se musela menšinová vláda vypořádat s ekonomickou krizí a zvyšující se nezaměstnaností. Komunální i doplňovací volby do Senátu pak pro ČSSD skončily debaklem. I tak ale na sjezdu obhájili vedoucí pozice Zeman, Špidla, Buzková i Gross. Buzková nakonec sama rezignovala poté, co vedení obou stran našlo kompromis ve znění změny volebního zákona. Místopředseda Gross se vydal opačnou cestou, podpořil Zemana a v březnu 2000 získal post ministra vnitra. Situaci ve vnitřně rozkolísané straně uklidňovalo oznámení předsedy Zemana, že na nadcházejícím sjezdu nebude svou funkci obhajovat a chce se odebrat do „politického důchodu“. Straníci si proto za Zemanovy výrazné podpory zvolili jeho následovníka Vladimíra Špidlu.⁴³

II. 4 Éra Vladimíra Špidly a Stanislava Grosse

I díky zlepšené hospodářské situaci pak strana ve sněmovních volbách roku 2002 získala 30,2 procenta hlasů a umístila se s téměř šestiprocentním náskokem před ODS na prvním místě.⁴⁴

Přestože Miloš Zeman tvrdil, že po odchodu z politiky nebude do postupu sociální demokracie zasahovat, hned po sečtení hlasů se nechal slyšet, že by raději sestavil menšinovou vládu s podporou komunistů, než vládní trojkoalici s KDU-ČSL a unionisty. S tím ale jeho nástupce Špidla nesouhlasil a po několika týdnech sestavil právě takovou vládu, před kterou Zeman varoval. Nový premiér se musel vypořádat

⁴² CABADA, Ladislav a ŠANC, David. *Český stranický systém ve 20. století*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80-868-9850-4, str. 135-137.

⁴³ KOPEČEK, Lubomír. *Česká strana sociálně demokratická - jak se dostat k moci*. Politologický časopis. Roč. 2003, č. 1, s. 101-112. Dostupné také z: <https://czechpolsci.eu/article/view/34388>.

⁴⁴ *Celkové výsledky hlasování: Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 14. - 15.6.2002*. Online. Volby.cz. Praha: Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/ps2002/ps2?xjazyk=CZ>. [cit. 2023-10-05].

s ekonomickou reformou i dalšími pozůstatky opoziční smlouvy a do toho uvnitř strany zápasil s politiky vzhlížejícími k dřívějšímu předsedovi. Nově utvořené levicové křídlo tak pouhé tři měsíce po volbách vyzývalo vedení strany, aby koaliční vládu nahradilo tou, jakou navrhoval Zeman. Bývalý předseda se nakonec z důchodu pokusil o návrat, když v únoru 2003 kandidoval na prezidenta, ale neúspěšně. Okolí premiéra Špidly a straníka Grosse se snažilo Zemanův návrat eliminovat, část poslanců tak jeho kandidaturu v nepřímé volbě nepodpořila a prezidentem se stal Václav Klaus.⁴⁵

Špidla sice ještě na stranickém sjezdu v březnu 2003 porazil kandidáta na předsedu Jiřího Rusnoka, velké oblibě se ale těšil Stanislav Gross, který kandidoval pouze na místopředsedu a získal 80 procent hlasů. A nadále platilo, že Zeman do současné politiky promlouval stále více, navíc naprosto otevřeně a způsobem jemu vlastním kritizoval vládu i její jednotlivé členy.⁴⁶

V červnu 2004 pak ČSSD zaznamenala významnou porážku v prvních volbách do Evropského parlamentu, když získala pouze dvě křesla europoslanců, o to hůře, že právě za vlády Vladimíra Špidly Česká republika do Evropské unie vstoupila. Vláda oslabená odchodem ministra spravedlnosti Pavla Rychetského na Ústavní soud, novým předsedou lidovců Miroslavem Kalouskem a zmíněným výsledkem evropských voleb čelila velké vnitrostranické kritice. Do jejího čela se postavil místopředseda strany a ministr vnitra Gross, který se nejdříve snažil Špidlu odvolat, to se mu nepodařilo, a premiér tak na obě funkce rezignoval až po hlasování Ústředního výkonného výboru o další existenci stávající koalice. Měsíc po Špidlově rezignaci již Gross přinesl Václavu Klausovi návrh nové vlády, která až na drobné změny byla naprosto identická jako ta předchozí, ačkoliv původně měla být podle plánů nová vláda menšinová a opřená o podporu ODS nebo KSČM. Místo v nově vzniklém kabinetu ale nezískal předseda KDU-ČSL, který tak měl možnost kritizovat vládní politiku zvenčí, což vedlo k častým neshodám s premiérem.

Svůj záměr kandidovat na budoucího předsedu strany oznámil Zdeněk Škromach, jenž podporoval vytvoření menšinové vlády s podporou komunistů a volal po návratu k levicovým kořenům ČSSD. Grossova pozice se zhoršila propuknutím aféry s financováním jeho bytu a později pochybnostmi o podnikání jeho manželky.

⁴⁵ CABADA, Ladislav a ŠANC, David. *Český stranický systém ve 20. století*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80-868-9850-4, str. 174-176.

⁴⁶ TABERY, Erik. *Vládeme, nerušit: opoziční smlouva a její dědictví*. Praha: Paseka, 2006. ISBN 80-718-5446-8, str. 228-231.

Předseda sice měl podporu uvnitř strany, ale vyostřily se vztahy s koaličními partnery, konkrétně lidovci v čele s Kalouskem. KDU-ČSL vyzývalo ČSSD, ať vymění premiéra, protože ohrožuje fungování vlády, Gross zase chtěl odvolat ty lidovce, kteří mu nevyjádří loajalitu. Sociální demokraté na sjezdu potvrdili Grossovu pozici, protikandidát Škromach neuspěl. Na to lidovečtí ministři reagovali tak, že se snažili podat rezignaci, kterou ale prezident Klaus nepřijal do té doby, než se Grossovi podaří vládu rekonstruovat v takovém složení, aby v Poslanecké sněmovně získala důvěru.

Ačkoliv sociální demokraté avizovali, že novou vládu by měl i nadále vést předseda Gross, počátkem dubna premiér v demisi připustil svou rezignaci. Prezident Klaus do toho oznámil, že i kdyby padla Grossova vláda, tak by znovu pověřil sestavením ČSSD, což lidovci razantně odmítli. V dubnu 2005 se pak koaliční partneři dohodli, že premiérský post by mohl obsadit ministr pro místní rozvoj a místopředseda ČSSD Jiří Paroubek. Nová vláda tak opět vznikla na stejných základech, když jí nedůvěru vyslovili poslanci ODS a KSČM.⁴⁷

II. 5 Éra Jiřího Paroubka

Volební preference sice začaly sociálním demokratům krátkodobě upadat, když Radiožurnál v září roku 2005 hlásil, že podle volebního průzkumu společnosti STEM se ČSSD udržela na druhém místě s 21procentní podporou i přes rozehnutí technoparty CzechTek a údajné korupci při privatizaci Unipetrolu.⁴⁸

Z voleb do Poslanecké sněmovny v roce 2006 ale vyšli oproti roku 2002 posílení, když získali podporu voličů 32,32 procenta a vedoucí ODS je přeskočila pouze o necelé tři procentní body. Získat převahu se jim navíc podařilo hned v šesti krajích České republiky.⁴⁹ Levice reprezentovaná ČSSD a KSČM získala 100 poslanců, tedy stejně jako ODS s KDU-ČSL a nováčkem ve Sněmovně Stranou zelených. Následovalo dlouhé vyjednávací období, ve kterém sociální demokraté odmítli tolerovat vládu opozičního tábora, snažili se prosadit menšinovou vládu s podporou komunistů, chtěli vytvořit velkou koalici s ODS, ale zároveň jednali s KDU-ČSL, kvůli čemuž jednání s ODS zkrachovala, jenže případná vláda ČSSD s KDU-ČSL s komunistickou podporou

⁴⁷ CABADA, Ladislav a ŠANC, David. *Český stranický systém ve 20. století*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80-868-9850-4, str. 145-148.

⁴⁸ ŠTECHROVÁ, Věra. 10. *Výsledky volebního průzkumu agentury STEM*. Radiožurnál. 19. 09. 2005.

⁴⁹ *Celkové výsledky hlasování: Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 02.06. – 03.06.2006*. Online. Volby.cz. Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/ps2006/ps2?xjazyk=CZ>. [cit. 2023-10-06].

zase stála místo předsedu lidovců Kalouska.⁵⁰ Sociální demokraté nakonec zůstali s komunisty v opozici, protože předseda ODS Mirek Topolánek napodruhé vytvořil menšinovou vládu s lidovci a Stranou zelených a k získání důvěry 19. ledna 2007 mu pomohli dva „přeběhlíci“ z ČSSD. Do povolebního vyjednávání totiž ze své chalupy opět promluvil premiér Miloš Zeman. Poslanci Michal Pohanka a Miloš Melčák později otevřeně přiznali, že se Zemanem řešili okolí předsedy Paroubka a nespokojenost se stranickou politikou. Zeman tak koordinoval jejich jednání při hlasování o důvěře vlády, když oba opustili sál, a tím Topolánkova vláda dostala ústavním požadavkům.⁵¹

Sněmovní opoziční lavice však ČSSD přinesly úspěch, protože krajské a senátní volby na podzim 2008 suverénně ovládla se ziskem všech třinácti hejtmanů a 23 senátních křesel ze 27. Poprvé tak měla strana i předsedu horní komory, kterým se stal Milan Štěch. Toto období se označuje jako takzvané „oranžové tsunami“. I úspěch v evropských volbách dával vedení ČSSD a Jiřímu Paroubkovi naději na návrat do Strakovy akademie, respektive usednout v čele nového kabinetu. ČSSD následně vyvolala hlasování o vyslovení nedůvěry Topolánkově vládě, které se na pátý pokus stalo poprvé v historii československého a českého politického systému úspěšným. Na stranu sociálních demokratů se přidali i další čtyři poslanci z koaličních stran, a tak opozice vládu sesadila přesně 101 potřebnými hlasy. Důvody pádu vlády, když pomineme úspěšné hlasování, ale nelze připisovat opozičním poslancům jako spíš vnitrostranickým problémům vládních ODS a Strany zelených.⁵²

Volební rok 2010 nýbrž nedopadl podle představ sociální demokracie, když sice vyhrála, ale získala podporu pouze 22,8 procenta hlasujících. Oslabit její volební výsledek zřejmě mohly i nově vzniklé politické strany Věci veřejné (10,88 %), TOP 09 (16,7 %) a Strana práv občanů ZEMANOVCI (4,33 %).⁵³

⁵⁰ HAVLÍK, Vlastimil a KOPEČEK, Lubomír. *Krise vládnutí v České republice: Analýza působení volebního a stranického systému a návrhy možných řešení*. POLITOLOGICKÝ ČASOPIS / CZECH JOURNAL OF POLITICAL SCIENC. Roč. 2008, č. 3, s. 183-205. ISSN 1805-9503. Dostupné také z: <https://czechpolsci.eu/article/view/34676>.

⁵¹ DOLEJŠÍ, Václav. *Poslanec Pohanka: Zeman mi radí, jak mám hlasovat*. Online. MAFRA, a. s. iDNES.cz. 15. 03. 2008. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/poslanec-pohanka-zeman-mi-radi-jak-mam-hlasovat.A080315_125111_domaci_klu. [cit. 2023-10-06].

⁵² JUST, Petr. *Praxe demokratického vládnutí a vývoj vládních koalic v ČR*. In: *Česká demokracie po roce 1989: institucionální základy českého politického systému*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4283-0, str. 424-427.

⁵³ *Celkové výsledky hlasování: Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 28.05. – 29.05.2010*. Online. Volby.cz. Praha: Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/ps2010/ps2?xjazyk=CZ>. [cit. 2023-10-06].

II. 6 Éra Bohuslava Sobotky a Milana Chovance

Po tomto nečekaném výsledku rezignoval Paroubek na post předsedy strany a vzkázal směrem k Hradu, že by prezident měl pověřit sestavením vlády místopředsedu Bohuslava Sobotku.⁵⁴ Opoziční konkurenti jeho rozhodnutí přivítali a například předseda ODS Petr Nečas uvedl, že doufá, že s odchodem Paroubka z politiky odejde i konfrontační atmosféra. Všichni předsedové i nadále odmítali spolupráci se sociálními demokraty.⁵⁵

Sobotka se ale pověření od prezidenta nedočkal, protože Václav Klaus si vybral jako možného budoucího premiéra Petra Nečase z ODS, který následně i sestavil vládu. Tento kabinet však své čtyřleté období nedokončil, když rok před vypršením mandátu zasáhl Útvar pro odhalování organizovaného zločinu na Úřadu vlády a premiér Nečas podal demisi.

Do předčasných parlamentních voleb vedl sociální demokrata Bohuslav Sobotka, ale jeho strana byla rozštěpená. Pomyslná hrana se vytvořila kolem podpory nově zvoleného prezidenta Miloše Zemana. Zatímco proti němu vystupoval předseda Sobotka, místopředseda Lubomír Zaorálek nebo Jiří Dienstbier, za hlavou státu a bývalým významným sociálnědemokratickým straníkem stáli hejtman Jihomoravského kraje a poslanec Michal Hašek, poslanec Jeroným Tejc nebo místopředseda strany Milan Chovanec. ČSSD opět volby vyhrála, ale opět ne s tak oslňujícím výsledkem, do kterého promluvil i nově vzniklé hnutí ANO. Právě Zemanovi příznivci se po volbách v říjnu 2013 snažili odstavit od moci a případného vyjednávání o budoucí vládě Bohuslava Sobotku. Za tímto účelem se s prezidentem setkali na lánském zámku, což bylo později označováno jako lánský puč, který měl jako pomstu organizovat tehdejší prezident.⁵⁶ Hašek později v České televizi jedenáctkrát za sebou popřel konání schůzky, o které již ale Milan Chovanec otevřeně mluvil.

⁵⁴ Nesignováno. *Šéf ČSSD Paroubek po volbách rezignoval. Prohráli obyčejní lidé, řekl.* Online. iDNES.cz. 29. 05. 2010. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/sef-cssd-paroubek-po-volbach-rezignoval-prohrali-obycejni-lide-rekl.A100529_183840_domaci_lf. [cit. 2023-10-06].

⁵⁵ Nesignováno (klu). *Paroubkův odchod není reforma ČSSD, reagoval Nečas.* Online. MAFRA, a. s. iDNES.cz. 29. 05. 2010. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/paroubkuv-odchod-neni-reforma-cssd-reagoval-necas.A100529_201330_domaci_klu. [cit. 2023-10-06].

⁵⁶ ČTK a red. *Lánský puč? Směs thrilleru, dramatu a frašky, píše Reuters.* Online. MAFRA, a. s. Lidovky.cz. 19. 11. 2013. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/svet/lansky-puc-smes-thrilleru-dramatu-a-frašky-pise-reuters.A131119_103459_in_zahranici_msl. [cit. 2023-10-24].

I to nakonec v očích veřejnosti posílilo postavení předsedy Sobotky. Hašek na to konto rezignoval na pozici místopředsedy a později se vzdal i poslaneckého mandátu.⁵⁷

Hned druhý den, tedy ani ne 24 hodin od konce sčítání volebních hlasů, se sešlo předsednictvo sociálních demokratů a vyzvalo Sobotku k odstoupení. Ten ale takový postup odmítl a předsedou setrval. Vedení strany ho však vyloučilo i z týmu, který měl jednat o případné nové vládě, Sobotka se postavil i proti tomu, a i po domluvě s potenciálním koaličním partnerem Andrejem Babišem z hnutí ANO zahájil vlastní jednání. V následujícím projevu také předseda ČSSD zkritizoval prezidenta Zemana, že by neměl zasahovat do vnitřních poměrů strany.⁵⁸ Odpůrci nakonec opustili vedení strany a Milan Chovanec se přidal na stranu předsedy Sobotky.

Vznikla tak koaliční vláda složená z ČSSD, ANO a KDU-ČSL, ve které sociální demokraté výměnou za místo předsedy Poslanecké sněmovny obětovali ministerstvo financí. Do čela Sněmovny se tak postavil zástupce sociálních demokratů Jan Hamáček, pro kterého hlasovalo rekordních 195 zákonodárců a v roce 2015 se stal i místopředsedou strany.⁵⁹ ČSSD měla v sedmnáctičlenném kabinetu celkem sedm ministerstev a předsedu vlády, ANO dosadilo šest ministrů, Andrej Babiš obsadil ministerstvo financí a stal se místopředsedou vlády, zbylá tři ministerstva připadla KDU-ČSL.

V roce 2017 pak rozhořel největší spor ve vládě mezi premiérem Sobotkou a ministrem financí Babiše, jehož hnutí velmi účinně přebíralo sociálním demokratům voličské preference. Ministr Babiš měl v Poslanecké sněmovně vysvětlit, jak před vstupem do politiky nakoupil dluhopisy Agrofertu, protože panovalo podezření, že se tím dopustil daňových úniků. Sobotka se proto rozhodl, že nechce s Babišem ve vládě dále spolupracovat, ale obával se reakce prezidenta Zemana na případný návrh Babišova odvolání, protože už tak mezi dvěma vrcholnými představiteli státu panovaly napjaté vztahy. Oznámil proto, že celá vláda podá demisi, přičemž počítal s tím,

⁵⁷ ČTK a dok. *Hašek strávil po nezdařeném lánském puči 7 let v ústraní, nyní se vrací. Čím se v minulosti „proslavil“?* Online. Český rozhlas. iROZHLAS.cz. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/michal-hasek-profil-cssd-socialni-demokracie-namestek-ministerstva-vnitra_2104271637_dok. [cit. 2023-10-24].

⁵⁸ ČTK. *Sobotka: Budu sám jednat o vládě, cítím velkou podporu.* Online. *Economia*, a. s. Aktuálně.cz. 28. 10. 2013. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/volby/sobotka-puc-jak-za-fierlingera-zeman-nema-pravo-radit/r~5789aea43fc011e3bd2b0025900fea04/>. [cit. 2023-10-24].

⁵⁹ ADAMIČKOVÁ, Nad'a a KÖNIGOVÁ, Marie. *Sněmovna ustavena, Kalousek neprošel.* Právo. 28.11.2013.

že ho Zeman znovu pověří sestavením vlády, kterou by již utvořil bez Babiše.⁶⁰ Prezident ale dal najevo, že v takovém případě by v rozporu s ústavními zvyklostmi nahradil pouze předsedu vlády, nikoliv vládu jako celek. Premiér proto nakonec na Pražský hrad odeslal pouze návrh na odvolání Babiše.⁶¹ Prezident Babiše 24. května odvolal a nahradil ho Ivan Pilný.

V polovině května Sobotka podnikl další krok ve snaze zvrátit klesající volební preference sociální demokracie, a rozhodl se rezignovat na předsedu strany, premiérem zůstal do konce řádného mandátu. V čele ČSSD ho tak vystřídal statutární místopředseda a ministr vnitra Milan Chovanec, lídrem pro nadcházející volby se pak stal místopředseda strany a ministr zahraničních věcí Lubomír Zaorálek. Většina stranických poslanců ale s takovým krokem nesouhlasila a označila výměnu volebního lídra za chybu.⁶² Sobotka tímto způsobem mohl reagovat i na volební model České televize ze začátku června, ze kterého vyšlo najevo, že by sociální demokraté oproti posledním sněmovním volbám získali jen poloviční podporu voličů a se ziskem 10 procent by obsadili až čtvrté místo.⁶³

Propad preferencí se ale vedení strany zastavit nepodařilo a ČSSD získala ve sněmovních volbách v roce 2017 pouhých 7,27 procenta se ziskem 15 mandátů ve Sněmovně, což bylo oproti předchozímu volebnímu období o 35 poslanců méně.⁶⁴

I tak nakonec sehrála klíčovou roli při vytváření vlády, protože s vítěznou stranou Andreje Babiše ANO nechtěly ostatní politické subjekty spolupracovat právě kvůli sporným kauzám bývalého ministra financí. V únoru proběhl mimořádný sjezd ČSSD, na kterém si měli delegáti vybrat nového předsedu, ve druhém kole se tehdy

⁶⁰ KOPECKÝ, Josef. *Vláda podá demisi. Sobotka nechce, aby se stal z Babiše mučedník*. Online. MAFRA, a. s. iDNES.cz. 02. 05. 2017. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/sobotka-poda-demisi-bud-nova-vlada-nebo-budou-volby-driv.A170502_111034_domaci_kop. [cit. 2023-10-24].

⁶¹ Nesignováno (jw, zt, cen). *Premiér Sobotka otočil. Demisi nepodá, odvolává Babiše*. Online. MAFRA, a. s. iDNES.cz. 05. 05. 2017. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/premier-sobotka-cssd-vladni-krize-demise-prezident-zeman.A170505_094558_domaci_jw. [cit. 2023-10-24].

⁶² Nesignováno. *Sobotka odchází z čela ČSSD. Stranu povede Chovanec*. Online. Česká televize. ČT24. 14. 06. 2017. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2151825-sobotka-odchazi-z-cela-cssd-stranu-povede-chovanec>. [cit. 2023-10-24].

⁶³ Nesignováno. *ČSSD v preferencích strmě padá. Kromě hnutí ANO jsou před ní také ODS a KSČM*. Online. Česká televize. ČT24. 04. 06. 2017. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2139237-cssd-v-preferencich-strme-pada-krome-hnuti-ano-jsou-pred-ni-take-ods-a-kscm>. [cit. 2023-10-24].

⁶⁴ *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 20.10. – 21.10.2017 (promínuto usnesení NSS)*. Online. Praha: Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/ps2017nss/ps2?xjazyk=CZ>. [cit. 2023-10-24].

rozhodovali mezi Janem Hamáčkem a Jiřím Zimolou. Hamáček zvítězil a Zimola se stal jeho místopředsedou. Tato nově zvolená dvojice pak zahájila jednání s Andrejem Babišem, další kroky ale museli opět rozhodnout členové ve vnitrostranickém referendu. Naopak totálním neúspěchem skončil Milan Chovanec, který neuspěl v kandidatuře na předsedu a následně úplně opustil vedení strany.⁶⁵

II. 7 Éra Jana Hamáčka

První vyjednávání o vládě ale zkrachovalo na tom, že se vyjednávací týmy ČSSD a ANO neshodly na obsazení ministerstev, problém nastal především u ministerstva vnitra, které si nárokovali sociální demokraté. Předsednictvo ČSSD proto další vyjednávání na začátku dubna zastavilo. Roli ve vyjednávání hrálo i trestní stíhání předsedy nejsilnější strany Babiše.⁶⁶ Následně se ale rozhovory znovu obnovily a zástupci ČSSD si kladli podmínky například zbavení některých funkcí opozičního hnutí SPD nebo zaručení, že v případě demise všech pěti ministrů sociálních demokratů by rezignoval i premiér se zbytkem vlády.⁶⁷ Koaliční smlouvu tak uzavřely oba subjekty 10. července a o dva dny později získaly důvěru Poslanecké sněmovny. Potřebná většina v dolní komoře byla však podmíněna tiché spolupráci KSČM, které Babiš v takzvaném Tolerančním patentu přislíbil podporu některých programových priorit komunistů.⁶⁸

Hnutí ANO obsadilo pozici premiéra a dalších deset ministerstev, ČSSD pak pozici místopředsedy a pět resortů, například ministerstvo vnitra, zahraničních věcí nebo práce a sociálních věcí.

Během této vlády pokračovaly napjaté vztahy mezi prezidentem Zemanem a některými sociálnědemokratickými ministry. Bývalý předseda sociálních demokratů

⁶⁵ Nesignováno (mld). *ČSSD nově vede Hamáček, dvojkou Zimola. Mohou začít jednat o vládě.* Online. Česká televize. ČT24. 18. 02. 2018. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2394730-zive-cssd-uz-neni-bezhlava-predsedou-je-jan-hamacek>. [cit. 2023-10-24].

⁶⁶ KOSOVÁ, Pavlína. *Šéfové ČSSD se rozhodli pohřbit vyjednávání o vládě s Andrejem Babišem.* Online. Seznam.cz, a. s. Seznam Zprávy, a. s. 06. 04. 2018. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/primy-prenos-sefove-cssd-rozhoduji-zda-pohrbit-vyjednavani-o-vlade-s-andrejem-babisem-44610>. [cit. 2023-10-24].

⁶⁷ BARTOŇKOVÁ, Vendula. *Vyjednávání o vládě. Babiš a Hamáček se sejdou kvůli 'pojistkám' ČSSD, připojí se i Filip.* Online. Český rozhlas. iROZHLAS.cz. 06. 05. 2018. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/jednani-vlady-andrej-babis-jan-hamacek-vojtech-filip_1805061847_rez. [cit. 2023-10-24].

⁶⁸ ČTK. *KSČM podepsala s hnutím ANO dohodu o toleranci vlády.* Online. Český rozhlas. iROZHLAS.cz. 10. 07. 2018. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/kscm-ano-dohoda-o-toleranci-vlady_1807101346_mat. [cit. 2023-10-24].

například odmítl jmenovat novým ministrem kultury Michala Šmardu, což ČSSD reflektovala výhružkou, že opustí vládu, čímž by celý kabinet podle koaliční smlouvy padl. Nakonec uspěl kandidát Lubomír Zaorálek, kterého Zeman jmenoval. Propad ČSSD ve voličských preferencích ale nadále pokračoval, a tak volby do zastupitelstev v roce 2018 a následně do Evropského parlamentu skončily pro sociální demokracii neúspěchem.

Rok 2020 byl již poznamenán pandemií koronaviru, při které se poměrně výrazně zviditelnil ministr vnitra Jan Hamáček, když stanul v čele Ústředního krizového štábu a následně zajišťoval dodávky zdravotnického materiálu. Jeho role v této oblasti vrcholila v polovině března, když se zjistilo, že Česká republika není na takovou pandemii připravena a je potřeba sehnat zdravotnické roušky a další materiál ve světě, především v Číně. Hamáček například vítal spolu s premiérem Babišem a ministryní financí Alenou Schillerovou na pražském letišti první letadlo se zdravotnickou zásilkou v červené mikině, která se v jednu chvíli stala symbolem boje proti nebezpečné nákaze.

Jeho přístup zvedl i důvěru voličů v jeho osobu, když se v zářijovém průzkumu agentury STEM umístil na první příčce v žebříčku popularity ministrů a předsedů parlamentních stran. Příznivý názor na něj mělo 48 procent lidí, agentura to vysvětlila právě jeho působením v posledních měsících.⁶⁹

Ani to ale nestačilo na úspěch ve volbách do krajských zastupitelstev a senátu na podzim 2020. Pozici udržel pouze hejtman Martin Netolický v Pardubickém kraji, kde kandidoval za účasti dalších stran, v Senátu pak ČSSD z deseti zákonodárců neobhájila jediný mandát.⁷⁰

Pandemie koronaviru však významně ovlivnila vládní agendu i rozepře mezi ministry, například ministr zdravotnictví byl odvolán hned čtyřikrát.

Hamáčka v čele ČSSD chtěl vystřídat ministr zahraničních věcí Tomáš Petříček, který oznámil, že bude kandidovat na předsednický post. Na dubnovém sjezdu v roce 2021 tak proti sobě kandidovali dva členové vlády, úspěšnějším se stal Hamáček, který získal 140 hlasů z 270. Součástí Hamáčkovy strategie byl i slib přítomným delegátům,

⁶⁹ ČTK. *STEM: Z politiků lidé nejlépe hodnotí Hamáčka. V popularitě přeskočil Babiše i Vojtěcha.* Online. Český rozhlas. iROZHLAS.cz. 21. 09. 2020. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/popularita-politiku-stem-pruzkum-jan-hamacek-andrej-babis_2009211623_kro. [cit. 2023-10-24].

⁷⁰ *Volby do Senátu Parlamentu ČR konané dne 2.10. – 3.10.2020.* Online. Český statistický úřad. Volby.cz. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/senat/se?xjazyk=CZ&xdatum=20201002>. [cit. 2023-10-24].

že se ČSSD udržel v nadcházejících volbách v Poslanecké sněmovně.⁷¹ Po tomto sjezdu Hamáček odvolal Petříčka z pozice ministra zahraničních věcí a zhruba dva týdny sám resort řídil, poté navrhl jmenovat novým ministrem Jakuba Kulhánka.

Vláda Andreje Babiše musela také vyřešit zjištění tajných služeb, že do výbuchu muničních skladů ve Vrběticích byli zapojeni důstojníci ruské tajné služby GRU. V důsledku toho bylo okamžitě vykázáno 18 pracovníků ruské ambasády, které služby identifikovaly jako ruské tajné agenty.⁷²

Před volbami se Hamáček snažil zvýšit voličské preference například i navrácením dříve slavných jmen jako Jiří Paroubek nebo Jiří Špidla. Sociální demokracii nepomohlo ani to, že prezident Zeman před hlasováním otevřeně podporoval hnutí v čele s Andrejem Babišem.⁷³ Ve sněmovních volbách na podzim 2021 se tak ČSSD zařadila na úroveň nově vznikajícího hnutí Přísaha a získala pouze 250 tisíc hlasů (4,65 procenta), což nestačilo ani na jeden poslanecký mandát.⁷⁴

II. 8 Éra Michala Šmardy

Na nejhorší výsledek v novodobé historii reagoval Hamáček rezignací na předsednický post s tím, že ČSSD by ve vedení potřebovala nové tváře, a proto se nebude na nadcházejícím mimořádném sjezdu ucházet ani o pozici místopředsedy. Ve volbě předsedy se proti sobě následně postavili bývalá místopředsedkyně a ministryně práce a sociálních věcí Jana Maláčová a starosta Nového Města na Moravě Michal Šmarda. Ten získal o 68 hlasů více než Maláčová a od roku 2021 sociální demokracii vede. Svou pozici obhájil i na červnovém sjezdu 2023, na kterém strana změnila logo i název na Sociální demokracii (SOCDEM), jako hlavní cíl si Šmarda

⁷¹ ČTK. *Hamáček zůstává v čele sociálních demokratů. Petříčka s Valachovou porazil v prvním kole hlasování.* Online. Český rozhlas. iROZHLAS.cz. 09. 04. 2021. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/jan-hamacek-obhajil-funkci-predsedy-sjezd-cssd-2021-koronavirus_2104091829_kro. [cit. 2023-10-24].

⁷² ČTK, vvr, mag a kro. *Do výbuchu ve Vrběticích byli podle zjištění BIS zapojeni příslušníci ruské tajné služby, oznámil Babiš.* Online. Český rozhlas. iROZHLAS.cz. 17. 04. 2021. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/andrej-babis-jan-hamacek-mimoradna-tiskova-konference-ministerstvo-zahranici_2104171945_kro. [cit. 2023-10-24].

⁷³ ČTK. *Zeman bude volit ANO, předvolební koalice označil za podvod. Babiš by se mu líbil i jako kandidát na prezidenta.* Online. MAFRA, a. s. Lidovky.cz. 27. 06. 2021. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/zeman-bude-volit-ano-pripomnel-take-svuj-plan-nechat-sestavit-vladu-sefovi-uspe.A210627_133457_in_domov_lihem. [cit. 2023-10-24].

⁷⁴ *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 8.10. – 9.10.2021.* Online. Český statistický úřad. Volby.cz. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/ps2021/ps2?xjazyk=CZ>. [cit. 2023-10-24].

vytyčil zisk dostatečného množství hlasů na návrat do Poslanecké sněmovny v roce 2025.⁷⁵

Nejviditelnějším politikem sociální demokracie zůstal hejtman Pardubického kraje Martin Netolický, který ale ani ve volbách nekandidoval přímo pod hlavičkou domovské strany, zaštitil se uskupením 3PK – Pro prosperující Pardubický kraj. Nadále však zůstává v předsednictvu strany stejně jako například starosta Náchoda Jan Birke, bývalý několikanásobný ministr Lubomír Zaorálek, někdejší senátor Jiří Dienstbier nebo expředseda Senátu Milan Štěch.

Sociální demokracie v současnosti prožívá nejhorší období od pádu komunismu v roce 1989. Klesající volební preference v uplynulých deseti letech završily volby do Poslanecké sněmovny v roce 2021, kdy sociální demokracie nepřekročila potřebnou pětiprocentní hranici. Více než pět procent voličů kandidáti strany přesvědčili pouze ve čtyřech krajích – Jihočeském (5,45 procenta), Pardubickém (5,05 procenta), Vysočině (6,55 procenta) a Moravskoslezském (5,42 procenta).⁷⁶ Pevná voličská základna se tak u sociálních demokratů vytratila a strana se i kvůli ztíženému přístupu do médií oproti parlamentním stranám těžko prosazuje v politické nabídce.

Tereza Stupčuk to v diplomové práci vysvětluje zejména dvěma proměnnými. Na základě provedených analýz došla k závěru, že SOCDEM není schopna nabídnout atraktivní a srozumitelný program, který by se podle ní měl zaměřit na tradiční témata. Druhým aspektem je podle těchto závěrů chybějící silný lídr strany a fungující vedení. Upozorňuje, že stranu by měla vést osobnost, která je důvěryhodná a s autentickým životním příběhem.⁷⁷

S tím, že straně chybí „tahouni“, kteří by byli vidět, souhlasil ve vysílání Českého rozhlasu Plus i politolog Lukáš Jelínek. Média si podle něj zvou do debat již „ostřílené“ politiky, a jejich sociálně demokratičtí nástupci tak jsou opomíjeni. Problém podle něj není ani tak ve volebním programu, jako spíše v tom, že by si členové ČSSD měli

⁷⁵ MENŠÍK, Jan. *Sociální demokracii povede dál Šmarda. Chce stranu vrátit do vlády*. Online. Borgis, a. s., Seznam.cz, a. s. Novinky.cz. 10. 06. 2023. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-socialni-demokracii-povede-dal-smarda-chce-stranu-vratit-do-vlady-40434329>. [cit. 2023-10-24].

⁷⁶ *Celkové výsledky hlasování: Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 08. - 09. 10. 2021*. Online. Volby.cz. Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/ps2021/ps?xjazyk=CZ>. [cit. 2023-10-05].

⁷⁷ STUPČUK, Tereza. *Proměny postavení ČSSD a příčiny jejího úpadku z pohledu relevantních politiků a expertů* [online]. 2022 [cit. 2023-11-17]. Dostupné z: <https://is.vsci.cz/th/s1n74/>. Diplomová práce. CEVRO Institut. Vedoucí práce Miloš BRUNCLÍK.

vyjasnit, zda v jejich řadách „bude probíhat souboj mezi levicovými konzervativci a progresivisty, nebo si řeknou, že mají nějaké společné body, na kterých jim záleží a půjdou za nimi“.⁷⁸

Výrazný úbytek voličů způsobila podle závěrečné práce Vojtěcha Langra participace politiků sociální demokracie na druhé vládě Andreje Babiše. Upozornil, že sice počáteční zvládnutí pandemie koronaviru vedlo k navýšení podpory voličů o tři procenta, následně ale koaliční partner ANO naplno využilo svou marketingovou převahu, ČSSD tak podle autora na podílení se na vládě trátila.⁷⁹

Barbora Šlechtová zase upozornila na fakt, že v posledních parlamentních volbách propadlo více než milion platných hlasů voličů, kteří si vybrali strany, které nepřekročily potřebnou pětiprocentní hranici. Šlechtová došla k závěru, že právě tyto hlasy nejvíce pocházely od lidí s nízkým příjmem volící především ČSSD, KSČM nebo jiné malé protisystémové strany. Kampaň sociální demokracie v těchto volbách navíc nebyla ničím obohacena, protože se vedení rozhodlo držet tradičních hesel, jedinou inovací byla podle autorky obměněná grafika, která ale nebyla nijak výrazná.⁸⁰

Například komentátor Českého rozhlasu Jiří Leschtina vidí prostor pro návrat sociální demokracie do Parlamentu České republiky pouze v případě, že v ní opět začne fungovat „morální kompas a vnitřní shoda na základních hodnotách humanismu a demokracie“. Jejich nejpřirozenější koaliční partner by se pak pro něj jeví Zelení, kteří by mohli napomoci obnově české levice.⁸¹

To ale může být problematické, protože hlavní rival – Andrej Babiš a jeho hnutí ANO – vyhlásil boj o voliče ČSSD, zároveň však i další strany SPD, čímž chce

⁷⁸ TACHECÍ, Barbora. *Osobnost Plus: Neměli bychom nejvyššího ústavního politika po konci mandátu zmačkat a hodit do koše, myslí si politolog Jelínek*. Online. Český rozhlas Plus. 31. 05. 2023. Dostupné z: <https://www.mujirozhlas.cz/osobnost-plus/nemeli-bychom-nejvyssiho-ustavniho-politika-po-konci-mandatu-zmackat-hodit-do-kose>. [cit. 2023-12-29].

⁷⁹ ANGR, Vojtěch. *Vládní krize v České republice a jejich vlivy na volební preference koaličních stran* [online]. Hradec Králové, 2023 [cit. 2023-11-17]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/r46umr/>. Bakalářská práce. Univerzita Hradec Králové, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Mgr. Petra Vodová, Ph.D.

⁸⁰ ŠLECHTOVÁ, Barbora. *Srovnání parlamentních voleb 2017 a 2021 z hlediska volebního chování elektorátu a konečných výsledků* [online]. České Budějovice, 2023 [cit. 2023-11-17]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/8j62tc/>. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Filozofická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Miroslav Šepták, Ph.D.

⁸¹ LESCHTINA, Jiří. *Šance na vzkříšení ČSSD ještě doutná*. Online. Český rozhlas. Český rozhlas Plus. 21. 03. 2023. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/jiri-leschtina-sance-na-vzkriseni-cssd-jeste-doutna-8955051>. [cit. 2023-11-18].

dosáhnout radikalizací svých vystoupení, a využít tak podporu, kterou Babiš získal v prezidentských volbách v roce 2023.⁸²

Voličská podpora se sociálním demokratům těžko získává, když veškerými jejich finančními prostředky splácí dluhy z dřívějších a, jak už bylo zmíněno, chybí jim silný „lídr“. Již citovaný Jelínek se v rozhovoru ohlížel za dřívějšími etapami ČSSD, kdy vždy měla sice kontroverzního, ale výrazného předsedu. Aby se strana mohla vrátit do poslaneckých křesel, musela by podle něj nejprve získat důvěru voličů na komunální a krajské úrovni.⁸³

⁸² GRIM, Jakub. *Boj o voliče SPD a ČSSD znamená radikalizaci ANO. Babiš bude dál strašit, říká politolog*. Online. Český rozhlas. iROZHLAS.cz. 11. 02. 2023. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/andrej-babis-ano-schillerova-havlicek-rozhovor-politolog_2302110600_jgr. [cit. 2023-11-18].

⁸³ TACHECÍ, Barbora. *Osobnost Plus: Neměli bychom nejvyššího ústavního politika po konci mandátu zmačkat a hodit do koše, myslí si politolog Jelínek*. Online. Český rozhlas Plus. 31. 05. 2023. Dostupné z: <https://www.mujirozhlas.cz/osobnost-plus/nemeli-bychom-nejvyssiho-ustavniho-politika-po-konci-mandatu-zmackat-hodit-do-kose>. [cit. 2023-12-29].

III. Jan Hamáček

Jan Hamáček se narodil 4. listopadu 1978 v Mladé Boleslavi, začal studovat Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, ale vysokoškolské vzdělání nakonec nedokončil. Svou politickou kariéru se sociální demokracií spojil už ve svých 20 letech, když jako řadový člen vstoupil do Mladých sociálních demokratů, o tři roky později vstoupil do strany a od roku 2002 mládežnické organizaci ČSSD předsedal.

Stejný rok také začal působit jako tajemník klubu ČSSD v zastupitelstvu Středočeského kraje. Už o dva roky později vykonával funkci vedoucího zahraničního oddělení ČSSD a do toho pronikl do nejvyšších pater politiky, když v zahraničních otázkách radil tehdejšímu premiérovi Jiřímu Paroubkovi. Ve sněmovních volbách v roce 2006, ve kterých sociální demokracie skončila se ziskem 32,32 procenta hlasů na druhém místě za ODS, slavil vstup do Poslanecké sněmovny i nově zvolený zákonodárce za Středočeský kraj Hamáček. Od voličů v těchto volbách získal 3 185 preferenčních hlasů, usedl do Výboru pro evropské záležitosti, a dokonce se stal předsedou Zahraničního výboru. V dalších volbách v roce 2010 získal Hamáček o zhruba 1 500 preferenčních hlasů více, setrval v Zahraničním výboru, nově působil i v Organizačním výboru a v polovině funkčního období obsadil post místopředsedy dolní komory. V utvořené stínové vládě, která měla být opozičním protipólem vlády Petra Nečase složené z Občanské demokratické strany, TOP 09 a Věcí veřejných zastával pozici stínového ministra obrany. V tu dobu již zasedl i do zastupitelstva v jeho rodné Mladé Boleslavi, kde působil až do roku 2018.

Hamáčkova popularita tímto zapojením rostla a v předčasných volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2013 jeho jméno na volebním lístku zakroužkovalo 6 558 voličů. Po tomto výsledku se postavil jako nejmladší předseda do čela Poslanecké sněmovny, kde setrval celé funkční období. Zároveň si ho spolustraníci v roce 2015 zvolili jako místopředsedu ČSSD, o rok později se stal předsedou středočeské krajské organizace.

V roce 2016 vyvolal negativní reakce Hamáčkův dopis, který podepsal s dalšími třemi nejvyššími ústavními činiteli, a ujistili v něm čínské protějšky, že plně respektují

politiku jedné Číny. Tento krok přišel po setkání ministra kultury Daniela Hermana a českých dalších politiků s dalajlamou.⁸⁴

V dalších volbách v roce 2017 ztratil zhruba dva tisíce preferenčních hlasů. V lednu 2018 pak oznámil, že bude po odchodech Bohuslava Sobotky a následně Milana Chovance kandidovat na předsedu ČSSD s tím, že „strana bojuje o život“ a on ji chce „znovu postavit na nohy“.⁸⁵ Ve druhém kole volby pak porazil bývalého jihočeského hejtmana Jiřího Zimolu.

Po sněmovních volbách ho nejdřív poslanci zvolili jako místopředsedu dolní komory, ve funkci setrval do června 2018, kdy ho prezident Miloš Zeman jmenoval jako člena nově vzniklého vládního kabinetu pod vedením Andreje Babiše. Zpočátku vedl jak ministerstvo vnitra, tak ministerstvo zahraničních věcí. V polovině října 2018 navrhl na resort zahraničí spolustraníka Tomáše Petříčka. Ten proti Hamáčkovu kandidoval na předsedu strany v dubnu 2021, ve stranické volbě prohrál a z ministerstva zahraničních věcí musel i za podpory prezidenta Zemana odejít. Ministerské křeslo za něj opět, i když pouze na devět dní, převzal Hamáček a následně do něj dosadil Jakuba Kulhánka.⁸⁶

Před volbami se zaručil, že ČSSD s ním v čele zůstane v Poslanecké sněmovně. Na jaře 2021 ale musel čelit mediálními výstupům, které tvrdily, že se snažil vyměnit informace o zapojení ruských agentů do výbuchů ve Vrběticích za dodávky vakcíny proti koronaviru Sputnik V. Před oznámením, že české zpravodajské služby došly k závěru, že Rusové byli do akce zapojeni, oznámil cestu do Moskvy, kterou později označoval za chystanou kamufláž. Pár dní po neúspěchu ve sněmovních volbách Hamáček oznámil rezignaci na předsedu strany. Půl roku poté se stal místopředsedou sekce obranného průmyslu Hospodářské komory, kde by dle jeho slov měl mít na starost podporu českého obranného průmyslu.⁸⁷

⁸⁴ ČTK. *Čína si cení prohlášení nejvyšších ústavních činitelů České republiky a čeká na činy*. Online. iROZHLAS.cz. Praha, 25. 10. 2016. Dostupné z: <https://www.irozhlas.cz/zpravy-ze-sveta/cina-si-ceni-prohlaseni-nejvyssich-ustavnich-cinitelu-ceske-republiky-a-ceka-na-1610250924>. [cit. 2023-11-18].

⁸⁵ HAMÁČEK, Jan [@jhamacek]. *Na konferenci v Mladé #Boleslavi jsem přijal nominaci na #předsedu @CSSD*. Online. Dostupné z: X (dříve twitter.com), <https://twitter.com/jhamacek/status/950416973590155264>. [cit. 2023-11-17].

⁸⁶ *Hamáček vedl ČSSD poprvé do sněmovních voleb, ale neuspěl*. Online. Česká tisková kancelář. Infobanka ČTK. 09. 10. 2021. Dostupné z: <https://ib.ctk.cz/cs/fond?id=T2021100904122>. [cit. 2023-11-17].

⁸⁷ *Hamáček má novou práci. V Hospodářské komoře hlídá zájmy obranného průmyslu*. Online. MAFRA a. s. iDnes.cz. 22. 04. 2022. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/hamacek->

IV. Metodologie

IV. 1 Zvolené výzkumné metody

K provedení mediálního zkoumání byla vybrána kvantitativní obsahová analýza, pomocí níž se tradičně zkoumají tematické agendy. Mezi její hlavní výhodu se řadí, že je přenositelná a poskytuje objektivní výsledky nezávislé na výzkumníkovi. Její výsledky jsou zároveň uchovány v tabulkách a grafech, což přispívá jednoznačnosti závěrů a celkové orientaci v problematice.⁸⁸ Obsahová analýza se inspirovala při studiu přírodních věd a snaže vnést do nich řád, ve svém důsledku pak může vypovídat o velkých souborech dat a ukazovat na dlouhodobější trendy ve vyobrazování určitých jevů nebo postav. Metoda se pro výzkum prokazatelně využívá od 19. století, i když za otce většinou bývá označován sociolog a sociální psycholog Bernard Berelson s využitím až v padesátých letech 20. století. Obsahová analýza tak udává přesná pravidla a postupy, tato systematickosti ji pak činí vysoce ověřitelnou, tedy takovou, že v případě opakovaného zkoumání by výzkumník dospěl ke stejným datům, protože se do ní neprojevuje zkušenosti a osobnost badatele.⁸⁹

Pro zvolené téma diplomové práce pak musela být vybrána kombinace kvantitativní a kvalitativní obsahové analýzy. Kvantitativní přístup poslouží v prvních fázích výzkumu, kdy bude nutné zpracovat články ze čtyř deníků v průběhu dvou zvolených měsíců. Pro to je tento typ metody vhodný, jelikož zkoumá větší celky a činí tak prostřednictvím analýzy hromadných dat, ze kterých dokáže přinést zobecnitelné poznatky. Pracuje s takzvanými tvrdými daty, tedy daty majícími často numerický charakter.⁹⁰ Právě striktní pravidla sběru dat, která se s tímto přístupem pojí, skutečnosti, že metoda redukuje realitu na počítatelné jevy, i používání spíše deduktivní metody dělají z kvantitativních postupů vysoce standardizované, přenositelné a lehce ověřitelné metody.⁹¹

Ke kvalitativním postupům se přistupuje v případech, kdy kvantitativní metody jsou z důvodů uvedených výše nedostatečně citlivé nebo nedokážou zachytit drobnosti.

[mistopredseda-sekce-obranneho-prumyslu-hospodarska-komora.A220422_121514_domaci_mgn.](#) [cit. 2023-11-17].

⁸⁸ TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. s. 103.

⁸⁹ SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014. *Žurnalistika a komunikace*. s. 291 – 293.

⁹⁰ Tamtéž, s. 49 - 51.

⁹¹ TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. s. 103.

Čerpají ze sociálních a humanitních oborů a mají podobu slovních výpovědí nebo vyobrazení. Kvalitativní přístup je interpretativní, tedy jednotlivá individua při jeho použití mohou připisovat zkoumaným vzorkům různé významy.⁹² Oproti kvantitativnímu přístupu je možné těmito metodami zpracovat spíše menší vzorek a menší počet případů. Zároveň platí, že výzkumník je se sběrem dat neoddělitelně spjatý, a to se projevuje i do závěrů, které mohou být subjektivní, čímž je způsobeno, že takové závěry jsou těžko replikovatelné, se změnou badatele, který výzkum provádí, se zpravidla změní i výsledky celého šetření.⁹³ Analýza a sběr dat těmito metodami jsou sice časově náročnější etapy a výsledky mohou být ovlivněny, ale přinášejí podrobný popis a vhled při zkoumání jedince, skupiny, události či fenoménu.⁹⁴

Od konce 19. století se za alternativu ke kvantitativním metodám považovaly fenomenologie a hermeneutika. Teoretik Jan Hendl tvrdí, že původ slova hermeneutika je nejistý, ale vztahuje ho k Hermovi, tedy v řecké mytologii poslu bohů, tomu, který objevil jazyk. Vždycky tak podle něj jde o vztah jazyku jako psanému nebo vyslovenému slovu.⁹⁵ Pojem tak označuje jak filologické učení o interpretaci textů, tak i filozofickou teorii o výkladu i celkovému porozumění.⁹⁶

Jan Hendl pak jejím základním principem spatřuje hermeneutický kruh, tedy jakýsi kruhový pohyb výkladu. Jde o snahu o porozumění určitých souvislostí právě například v textu, základní znalost textu, která je přítomna na začátku, tvoří podklad pro jemnější analýzu, jejíž výsledky pomáhají „úplněji pochopit zpětně celý text“.⁹⁷ Části textu tak získávají smysl ve vztahu k celkovému smyslu.⁹⁸ Hermetický kruh lze vnímat podle H. G. Gadamera spíše jako spirálu. Filozof dospěl totiž k závěru, že do procesu porozumění se zahrnují i předpoklady, ke kterým se čtenář neustále vrací, proto se

⁹² SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014. *Žurnalistika a komunikace*. s. 49–53.

⁹³ TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. s. 14–20.

⁹⁴ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. s. 45–51.

⁹⁵ Tamtéž, s. 68–71.

⁹⁶ RÜDIGER, Ahrens. *Hermeneutika*. In. NÜNNING, Ansgar, Jiří TRÁVNÍČEK a Jiří HOLÝ, ed. *Lexikon teorie literatury a kultury: koncepce – osobnosti – základní pojmy*. Brno: Host, 2006. s. 294

⁹⁷ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. s. 68–71.

⁹⁸ HEINZ, Antor. *Hermeneutický kruh*. In. NÜNNING, Ansgar, Jiří TRÁVNÍČEK a Jiří HOLÝ, ed. *Lexikon teorie literatury a kultury: koncepce – osobnosti – základní pojmy*. Brno: Host, 2006. s. 293

nepohybuje v kruhu. Tuto metodu pak podle Hendla využívá každý při každodenních aktivitách v případě, že chce nalézt „skrytý smysl fenoménů“.

Hendl s odkazem na E. Meinberga zároveň popsal devět základních kroků klasické textové hermeneutiky. Nejdříve je podle něj nutné přiřadit otázku k textu, v něm pak se musí určit místa, která by mohla odpovědi na položený dotaz přinést, dokazování naleznutí těchto odpovědí se prokazuje využíváním citátů textu, především by se tak mělo pracovat s primárními nebo sekundárními texty. Takové interpretace se pak posilují dalšími texty stejného, ale i dalších autorů, kteří mají vztah ke stejnému problému, důležité je také prokázat spolehlivost textů, a nakonec k interpretaci připojíme vysvětlení, tedy odpovíme na otázku: „Proč se tak děje?“⁹⁹

Kvůli několika výše uvedeným výhodám a nevýhodám kvantitativních a kvalitativních metod se často při výzkumech přistupuje k jejich kombinaci, tedy triangulaci. Taková triangulace může být simultánní, kdy kombinace probíhá souběžně nezávisle na sobě a to tak, že kvantitativní metodou se zpracuje větší vzorek a kvalitativní metodou pouze jeho část, nebo sekvenční, během které výsledky jedné z použitých metod usměrní aplikaci následné metody.¹⁰⁰ Stejně tak tomu bude v této diplomové práci, ve které dojde ke spojení již představených kvantitativní obsahové analýzy a hermeneutického kruhu, tedy kvalitativní textové analýzy. Touto kombinací by měly odpadnout některé nevýhody metod, pokud by se používaly jednotlivě, zároveň tato triangulace umožní odhalit skryté hlubší struktury textu, ale bude kvůli kvalitativní povaze jednoho ze zvolených postupů silně ovlivněna výzkumníkem, jehož subjektivní vnímání se do závěrů projeví, i když by se snažil tomu sebevíc předejít.¹⁰¹

⁹⁹ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. s. 68–71.

¹⁰⁰ TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. s. 18–20.

¹⁰¹ SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014. *Žurnalistika a komunikace*. s. 302–305.

IV. 2 Hypotézy a výzkumné otázky

Tato diplomová práce by měla zanalyzovat a popsat mediální obraz Jana Hamáčka během dvou různých období ve čtyřech různých celoplošných českých denících.

Hlavní výzkumné otázky zní:

VO1: Jaký byl mediální obraz Jana Hamáčka?

VO2: Liší se mediální obraz Jana Hamáčka v různých zkoumaných obdobích?

Informace obsažené v teoretické části, ale i v následujících kapitolách, zejména Vybrané události a média, která se věnuje podrobnému přiblížení situací, ve kterých články vznikaly, a zaměření jednotlivých médií, vedly k vytvoření sady pěti hypotéz pro potřebu této diplomové práce, které by se zvolenými metodami měly ověřit, případně vyvrátit s ohledem na výsledky kvantitativního a kvalitativního zkoumání.

H1: U prvního analyzovaného období bude převažovat pozitivní mediální obraz

H2: U druhého analyzovaného období bude převažovat negativní mediální obraz

H3: V Blesku bude méně neutrálních zpráv než v ostatních denících

H4: Právo zařadilo méně zpráv s negativním vyzněním než Mf Dnes

H5: Blesk bude mít nejvíc článků obsahující stereotyp o Hamáčkovi

IV. 3 Vybrané události a média

Pro analýzu byly zvoleny dvě události, ve kterých figuroval tehdejší ministr vnitra Jan Hamáček. Prvním analyzovaným obdobím je začátek koronavirové krize v Česku na jaře v roce 2020, kdy se i přes prvotní informace od členů vlády Andreje Babiše, zejména ministra zdravotnictví Adama Vojtěcha, došlo k velmi rychlému a znepokojujícímu závěru, že Česká republika nemá dostatek zdravotnického materiálu, především roušek a respirátorů. Vláda v tu dobu s podporou epidemiologa a později předsedou Ústředního krizového štábu Romana Prymuly začala vydávat prohlášení z úst jednotlivých ministrů, že by lidé měli právě tyto zdravotnické pomůcky nosit, aby se zpomalilo šíření kapénkové infekce. V médiích tehdy také promlouvali lékaři a ředitelé nemocnic, kteří upozorňovali na skutečnost, že ani oni nemají dostatek takového materiálu. Česko na to konto zalila vlna solidarity, kdy tisíce lidí začaly na domácích šicích strojích, ale i v textilních továrnách šít plátěné roušky, galanterie poté byly jediné maloobchody se specializovaným zbožím, které mohly zůstat otevřené.

V tu chvíli se také členové vlády pokoušeli získat respirátory v cizině, ať už jako dary, nebo standardním nákupem. Ministr zdravotnictví Vojtěch se svým týmem v tomto ohledu nebyl příliš úspěšný, a tak do tohoto procesu vstoupil Jan Hamáček, který díky svým kontaktům v Číně a napojením na bývalého politika a manažera Jaroslava Tvrdíka a tehdejšího prezidenta Miloše Zemana dokázal v Číně zajistit dodávky stovek tun tohoto materiálu, které do Česka dovážela letadla China Airlines, Smartwings a za podpory Severoatlantické aliance největší nákladní letouny Antonov Ruslan.

První takové letadlo přistálo na Letišti Václava Havla v Praze 20. března 2020. Přímo na letištní ploše jej přivítala politická delegace v čele s premiérem Andrejem Babišem, ministrem vnitra Janem Hamáčkem nebo ministryní financí Alenou Schillerovou. Hamáčkově pod černou bundou prosvítal červený svetr, který se stal symbolem v boji proti koronaviru, když v něm Hamáček vystoupil na jedné z tiskových konferencí.

Pro dostatečné vystihnutí, jak média o této události reflektovala zásluhy tehdejšího ministra vnitra Hamáčka, bylo stanoveno období minus 10 dní před událostí a plus 20 dní po události, odpovídá to tedy zkoumanému období 10. března 2020 – 09. dubna 2020.

Spouštěčem druhého analyzovaného období se staly dvě události. Dne 17. dubna 2021 vystoupili před novináře předseda vlády Babiš s ministrem vnitra Hamáčkem a oznámili, že za výbuchy muničních skladů v obci Vrbětice v roce 2014 s největší pravděpodobností stáli dva ruští občané, agenti tajných ruských složek. Na mimořádném brífinku informovali i o dalších krocích vlády, například vyhoštění 18 zaměstnanců ambasády, které české zpravodajské služby identifikovaly jako ruské tajné agenty. Situaci je nutno zasadit i do dalšího kontextu a sice, stále probíhaly opakující se vlny koronavirové pandemie a v té době ještě nebylo jasné, zda nově vynalezené vakcíny ze západních států budou účinné a dostupné pro všechny. Rusové se chlubili, že jejich vakcína je naprosto bezpečná a velmi dobře účinná, nazvali ji Sputnik V.

Hamáček před zmíněným 17. dubnem avizoval, že jeho resort připravuje oficiální cestu do Ruské federace, která zajistí dostatečné dodání těchto vakcín, psalo se o zhruba milionu dávkách. Už tento krok byl kritizován, protože odborníci vyjadřovali nedůvěru vakcíně kvůli nedostatečnému výzkumu a neznalosti případných vedlejších účinků. Ministr vnitra a v tu dobu i pověřený ministr zahraničních věcí na tomto tiskovém

brífinku cestu odvolal s tím, že se jednalo pouze o kamufláž, aby mohli do Prahy přesunout velvyslance Vítězslava Pivoňku a aby Rusové nenabýli podezření, že česká strana se k takovému kroku chystá.

Na začátku května vydali autoři portálu Seznam Zprávy Janek Kroupa a Kristina Círoková článek s titulkem „Svědectví: Hamáček chtěl v Moskvě vyměnit Vrbětice za milion Sputniků“. Hamáčka v něm vylíčili v úplně jiném světle, než byl do té doby v médiích prezentován. Redaktoři přinesli svědectví anonymních zdrojů, že na jedné schůzce, která se konala před uveřejněním informací, vyjádřil myšlenku o možném uhazení vrbětické kauzy v případě, že by Rusové dodali Česku požadované vakcíny a v Praze by se uskutečnil politický summit Joe Bidena a Vladimira Putina.

„Zdroje z řad účastníků schůzky mluví o tom, že když vicepremiér svůj moskevský plán přednesl, přítomní se zděsili. Naléhavě se snažili Jana Hamáčka přesvědčit, ať připravovanou cestu odvolá. Podle zdrojů Seznam Zpráv jej o zrušení cesty žádali šéf vojenské kontrarozvědky Jan Beroun, policejní prezident Jan Švejdar i šéf civilní rozvědky Marek Šimandl. S tím, že v tomto případě žádný obchod není možný, a už vůbec ne, aby ho dělal ministr,“ napsaly Seznam Zprávy.¹⁰²

To je důvodem, proč se pro výzkum nakonec bylo nutno odchýlit od navrhovaného postupu v tezi a zvolit i jiný výběr analyzovaného období ve vztahu k vybrané události. Na rozdíl od předchozího případu nelze zkoumat mediální obraz před vydáním článku Seznam Zpráv, protože to nebyla očekávatelná událost, naopak, vydání textu způsobilo zveřejňování informací o Hamáčkově ve zcela nových spojitostech a jiném náhledu. Počáteční datum tedy bylo stanoveno na den vydání článku, tedy 4. května 2021 a výstupy se analyzovaly po následujících 30 dní, tedy do 3. června 2021.

Pro zkoumání byly zvoleny čtyři tištěné deníky: Právo, Blesk, Hospodářské noviny a Mf Dnes.

Deník Právo bývá někdy považován za spíše levicověji smýšlející noviny, podle dat MediaProjektů za rok 2020 byl třetí nejčtenější deník se zásahem 200 tisíc čteností

¹⁰² KROUPA, Janek a CÍROKOVÁ, Kristina. *Svědectví: Hamáček chtěl v Moskvě vyměnit Vrbětice za milion Sputniků*. Online. Seznam Zprávy. 04.05.2021. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/svedectvi-hamacek-chtel-v-moskve-vymenit-vrbetice-za-milion-sputniku-152959>. [cit. 2023-12-17].

na vydání a 58 640 průměrných prodaných nákladů v kusech.¹⁰³ Projekt MediaRating, který vydává Nadační fond nezávislé žurnalistiky, hodnotí Právo známkou A-, což je snižená nejvyšší známka, posuzovatelé mu totiž vytýkají, že nemá dostatečně odlišenou inzerci od zpravodajství a dalších textů. Právo vydává společnost Borgis, která je napojena na podnikatele Zdeňka Porybného a majitele společnosti Seznam Iva Lukačoviče.¹⁰⁴

Druhý vybraný deník Blesk byl v roce 2020 nejčtenějším bulvárním titulem a nejčtenějším tištěným periodikem vůbec, když jeho čtenost na vydání dosáhla hodnoty 731 tisíc a ukazatel průměrného prodaného nákladu v kusech se vyšplhal na číslo 148 625.¹⁰⁵ Spadá do mediální společnosti Czech News Center, která byla v roce 2020 druhým nejvýznamnějším hráčem v podílu vydavatelských skupin. Stojí za ní podnikatelé Daniel Křetínský, Patrik Tkáč a Roman Korbačka, kteří odkoupili podíly od švýcarské společnosti Ringier Axel Springer. Podle projektu MediaRating deník špatně pracuje se zdroji při přebírání témat, vyčítá mu také například nejednoznačné rozlišování používaných žánrů nebo opět nedostatečné odlišení reklamy. Na šestistupňové škále A až C si tak podle hodnotitelů vysloužil písmeno B.¹⁰⁶

Hospodářské noviny, tedy deník zaměřený především na ekonomiku a politiku, vlastní společnost Economia, která je přímo napojena na podnikatele Zdeňka Bakalu. Titul patří k nejserióznějším médiím v českém mediálním prostředí. Z vybraných deníků jde podle Mediaprojektu o nejméně čtené médium, když v roce 2020 jeho čtenost na vydání byla 152 tisíc a průměrný prodaný náklad v kusech se vyšplhal na hodnotu 29 526.¹⁰⁷ Projekt MediaRating Hospodářským novinám pak nevytýká žádné pochybení v hodnotících bodech a v již zmíněné škále je hodnotí nejvyšší známkou A.¹⁰⁸

¹⁰³ *MEDIAPROJEKT*. Unie vydavatelů. 2020. Dostupné z:

<http://www.unievydavatelu.cz/gallery/files/Zaklrocnicdata2020.pdf>

¹⁰⁴ *MediaRating*. Online. Nadační fond nezávislé žurnalistiky. 2023. Dostupné z: <https://www.nfnz.cz/rating-medii/?search=pravo>. [cit. 2023-12-01].

¹⁰⁵ *MEDIAPROJEKT*. Unie vydavatelů. 2020. Dostupné z:

<http://www.unievydavatelu.cz/gallery/files/Zaklrocnicdata2020.pdf>

¹⁰⁶ *MediaRating*. Online. Nadační fond nezávislé žurnalistiky. 2023. Dostupné z: <https://www.nfnz.cz/rating-medii/?search=pravo>. [cit. 2023-12-01].

¹⁰⁷ *MEDIAPROJEKT*. Unie vydavatelů. 2020. Dostupné z:

<http://www.unievydavatelu.cz/gallery/files/Zaklrocnicdata2020.pdf>

¹⁰⁸ *MediaRating*. Online. Nadační fond nezávislé žurnalistiky. 2023. Dostupné z: <https://www.nfnz.cz/rating-medii/?search=pravo>. [cit. 2023-12-01].

Výčet uzavírá druhý nejčtenější deník Mf Dnes, který se ve čtenosti na vydání pohyboval v roce 2020 kolem hodnoty 466 tisíc a v průměrném prodaném nákladu v kusech těsně pod hranicí 100 tisíc.¹⁰⁹ Vlastnické vztahy jsou v tuto chvíli nejasné, protože dosavadní vlastník společnost Agrofert, která je součástí svěřenských fondů politika a podnikatele Andreje Babiše, se v roce 2023 rozhodl mediální dům MAFRA prodat.¹¹⁰ Babiš sice seskupil své společnosti do svěřenských fondů, i tak ale zůstal nadále skutečným majitelem všech takto uložených společností.¹¹¹ Toto propojení, zvláště když byl ministrem financí, později premiérem české vlády budilo podezření, že přímo i nepřímo ovlivňuje obsah, který deník do svého vydání zařadí, a hlavně jeho vyznění.¹¹² Z toho důvodu projekt MediaRating ze svého hodnocení vydavatelství MAFRA vyřadil, protože je propojeno s politicky exponovanou osobou. „Pokud je politicky exponovaná osoba vlastníkem nebo vydavatelem média, může to vést k fatálnímu střetu zájmů a hodnocení novinářských standardů daného média se stává komplikovaným,“ stojí v odůvodnění.¹¹³

IV. 4 Kódování

Na začátku chystané analýzy pro tuto diplomovou práci byl ustanoven kódovací list v podobě tabulky v programu Excel, do kterého byly zaznamenávány kódy kategorií jednotlivých proměnných, jak bude kompletně představeno níže.

Nejdůležitější pro správné kódování je dopředu správně určit kategorie a jednotlivé položky, které se v textu budou posuzovat. „Jádrem celé kvantitativní obsahové analýzy je konstrukce obsahových kategorií jednotlivých proměnných, kterých mohou zkoumané jednotky analýzy nabývat.“¹¹⁴ Stanoven byl postup emergent

¹⁰⁹ Tamtéž.

¹¹⁰ *Babiš prodal Mafru, Synthesii a Londu miliardáři Pražákovi. Cena se odhaduje na víc než 10 miliard.* Online. Český rozhlas. iROZHLAS.cz. 01.09.2023. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/mafra-kaprain-odkup-medialni-spolecnosti-synthesia_2309011327_fos. [cit. 2023-12-01].

¹¹¹ *Evidence skutečných majitelů.* Online. Ministerstvo spravedlnosti České republiky. Dostupné z: [https://esm.justice.cz/ias/issm/rejstrik-\\$sm?p%3A%3Asubmit=x&.%2Frejstrik-%24sm=&nazev=mafra&ico=&oddil=&vlozka=&soud=&polozek=50&typHledani=STARTS_WI_TH](https://esm.justice.cz/ias/issm/rejstrik-$sm?p%3A%3Asubmit=x&.%2Frejstrik-%24sm=&nazev=mafra&ico=&oddil=&vlozka=&soud=&polozek=50&typHledani=STARTS_WI_TH). [cit. 2023-12-01].

¹¹² *Politikou otrásá nahrávka, jak Babiš úkoluje novináře MF Dnes.* Online. Seznam Zprávy. 03.05.2017. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/politikou-otrasa-nahravka-jak-babis-ukoluje-mf-dnes-30926>. [cit. 2023-12-01].

¹¹³ *Weby vyřazené z důvodu vlastnictví politicky exponovanou osobou.* MediaRating. Online. Nadační fond nezávislé žurnalistiky. 2023. Dostupné z: <https://www.nfz.cz/weby-vyrazene-z-hodnoceni/>. [cit. 2023-12-01].

¹¹⁴ TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií.* Praha: Portál, 2010. s. 106

kódování, podle kterého by měl výzkumník nejdříve předběžně prozkoumat vzorek a poté stanovit, jaké proměnné budou v analýze zohledněny.

1. **periodikum:** Právo (P), Blesk (B), Hospodářské noviny (HN), Mf Dnes (MfD)

2. **datum:** den, měsíc a rok zveřejnění

3. **umístění:** číslo strany

4. **vyznění:** pozitivní (P), spíše pozitivní (SP), neutrální (0), spíše negativní (SN), negativní (N)

5. **hodnocení:** pozitivní (P), negativní (N), neutrální/žádné (0), ambivalentní (A)

6. **stereotyp:**

u první události - ten, který s krizí oživil (K)

- zachránce, ten, kterému se podařilo sehnat roušky (Z)

- problematické napojení na některé zahraniční státy (N)

u druhé události - ten, který oslabil českou pozici v zahraničí (O)

- oběť mediálního lynče a politických intrik (M)

- ten, který není schopen události věrohodně vysvětlit (N)

Kolonka „vyznění“ má pomoci s odhalením, jaké konotace článek vyvolává a s jakými pocity o Janu Hamáčkovi čtenář od textového výstupu odchází. Rozdělení na pětistupňové škále pozitivní, spíše pozitivní, neutrální, spíše negativní a negativní se pro zodpovězení této otázky jeví jako dostatečné.

Další proměnná „hodnocení“ si všímá veškerých hodnotících soudů, které se v textu vyskytují, jde tedy zejména o další respondenty zahrnutých v článku, ale i například Jana Hamáčka, který by mluvil sám o sobě nebo by hodnotil situace, které byly předmětem analýzy, a hodnotících vět autora textu.

Zpravodajské a publicistické texty byly vyhledány pomocí databáze Anopress takovým způsobem, že vždy byly navoleny předvybrané deníky v přesném datovém ohraničení. V analýze jsou tak obsaženy všechny články, které kdekoli v textu mají jméno Hamáček ve všech možných pádech a v prvním případě spolu se slovem roušky taktéž ve všech pádech, a ve druhé analyzované situace se slovem Vrbětice ve všech pádech. Vybraný vzorek textů v analýze tak činí celkem 108 článků, z toho 53 se řadí k první události a 58 ke druhé. Vybrané vzorky jsou očištěny od nerelevantních a duplicitních článků. Titulky jednotlivých výstupů a citace z textů jsou v práci uvedeny

v doslovném znění, jak je poskytla společnost Anopress, tedy bez opravy případných gramatických a stylistických chyb.

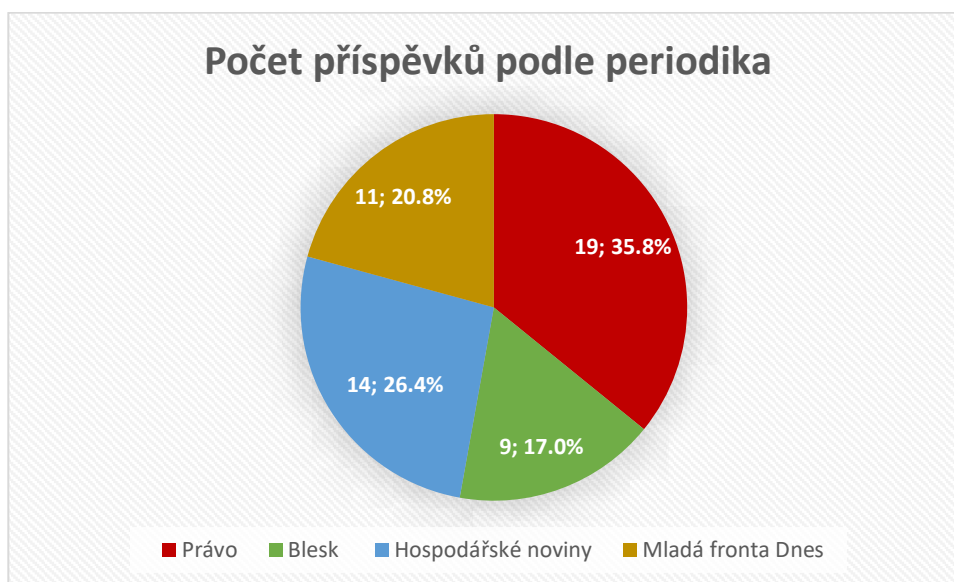
V. Analytická část

V. 1 Mediální obraz Jana Hamáčka v první situaci

V. 1. 1 Zájem médií

Za první období zvolená média vydala 53 článků, které přímo souvisely s ministrem Hamáčkem a nákupem nebo dovozem roušek a respirátorů z Číny. Nejvyšší počet vydaných textů na toto téma přineslo Právo, které s 19 články obsadilo 36 procent vzorku. Naopak nejméně se této události věnoval deník Blesk, když se Hamáček v této souvislosti vyskytoval pouze v 9 výstupech, což je ze vzorku 17procentní zastoupení.

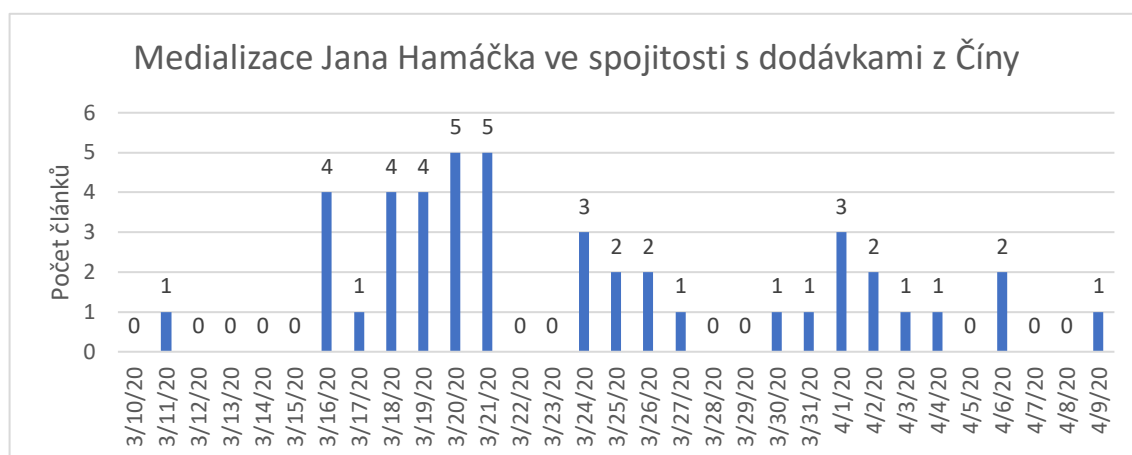
Graf 2: Počet příspěvků podle periodika



V. 1. 2 Časové rozložení

Význam vybrané události dokládají i výstupy médií, která je zařadila v nejvyšší frekvenci ve dnech, kdy mělo letadlo v Praze dosednout. Dva dny před 20. březnem tak média informovala již o tom, že se tato událost odehraje. Například deník Právo přinesl zprávu s titulkem: „Miliony roušek a respirátorů z Číny“.

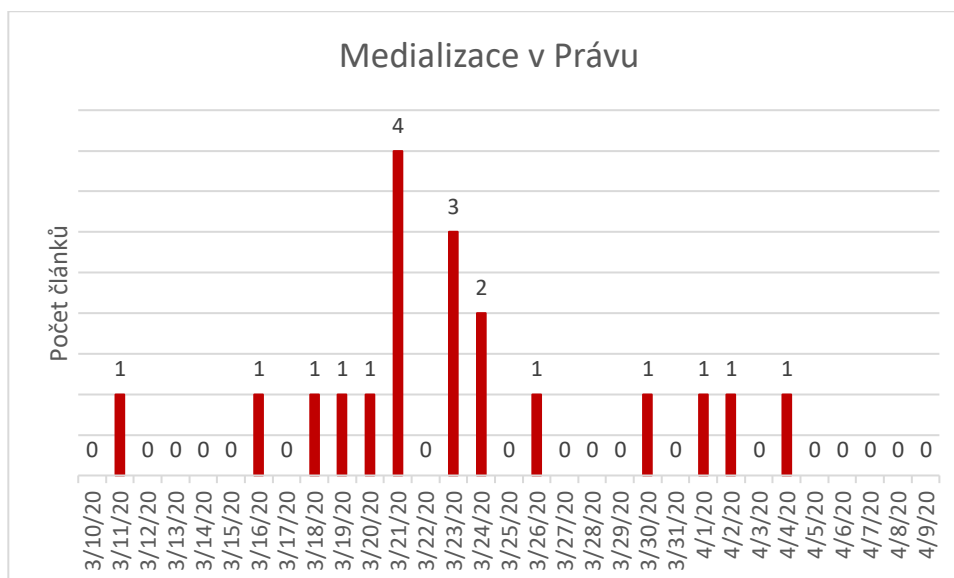
Graf 3: Medializace Jana Hamáčka ve spojitosti s dodávkami z Číny



K vládním nákupům v Číně se média ještě několik dní vracela, ale jak je z analýzy a přiloženého grafu zřejmé, s postupem času přestalo téma dostávat mediální prostor, až se nakonec z novinových stran vypustilo zcela.

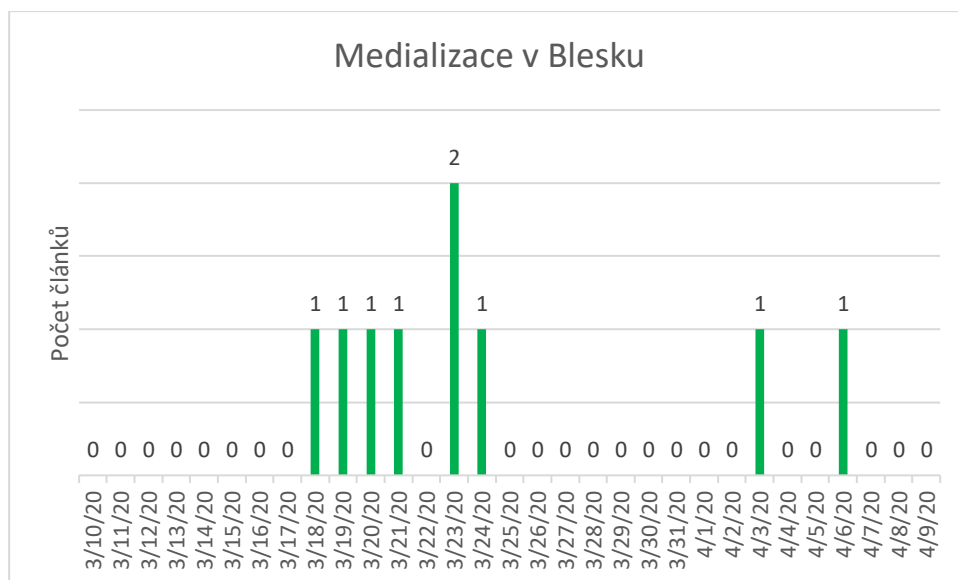
To dokládají i podrobnější grafy u jednotlivých médií. Právo se tomuto tématu věnovalo opravdu důsledně, když v sobotním vydání, tedy den po hlavní události zmínilo Hamáčka v této souvislosti hned čtyřikrát, v pondělním vydání se pak problematice znovu vrátilo a ve třech článcích propojení Hamáčka s dodávkami zaznělo. Oproti dalším médiím ale už posledních pět dní zvoleného období žádnou zmínku nepřineslo.

Graf 4: Medializace v Právu



Bulvární tisk zastoupený v analýze deníkem Blesk se tématu s ohledem na celkový počet zpracovaných článků, tedy devíti výstupů, věnoval události s předstihem, když před příletem publikoval čtyři články.

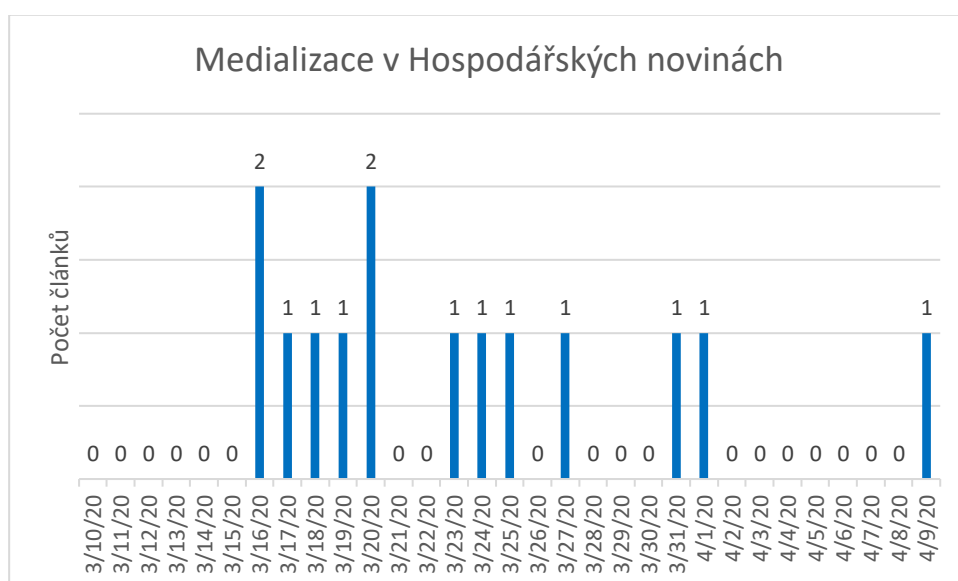
Graf 5: Medializace v Blesku



Zároveň oproti Právu se v sobotním vydání událostem vůbec nevěnoval, vrátil se k nim až v pondělí, kdy otiskl hned dvě zprávy, ve kterých tuto souvislost zmiňoval.

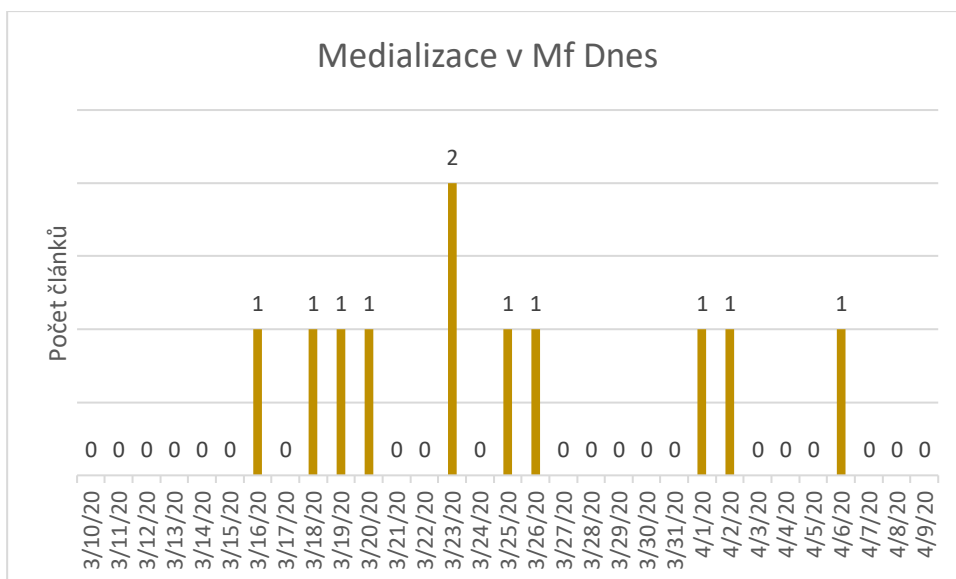
Hospodářské noviny poprvé spojily Hamáčka s dovozem roušek z Číny 16. března, a to hned ve dvou mediálních výstupech. Dva texty s tímto propojením vydaly ještě v den, kdy letadlo přistálo na ruzyňském letišti.

Graf 6: Medializace v Hospodářských novinách



Mf Dnes pak Hamáčka v těchto souvislostech zmínila ve dvou textech jako ohlédnutí za minulým týdnem, celkem překvapivě se pak tomuto tématu například oproti Hospodářským novinám významně nevěnovala v době příprav dovozu pomůcek.

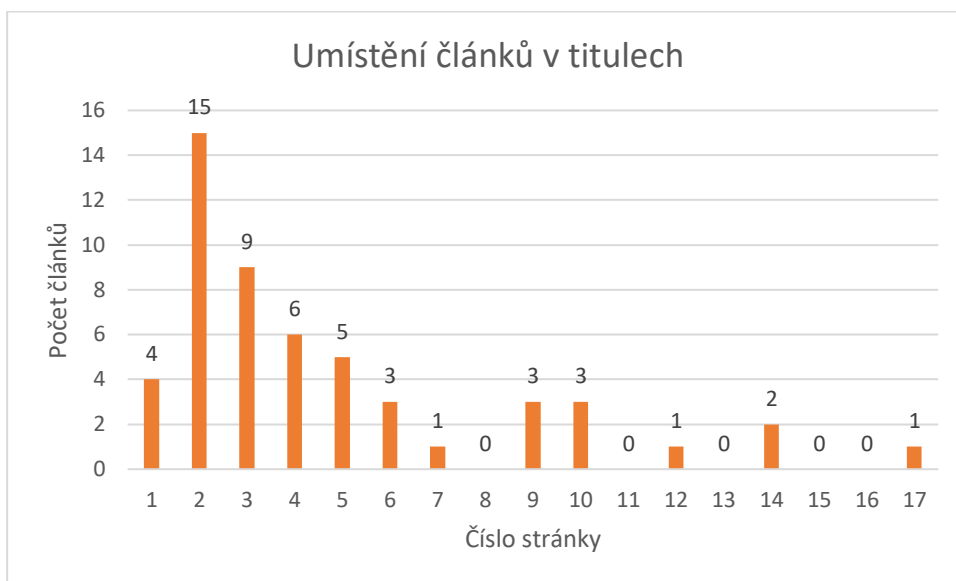
Graf 7: Medializace v Mf Dnes



V. 1.3 Umístění na stranách

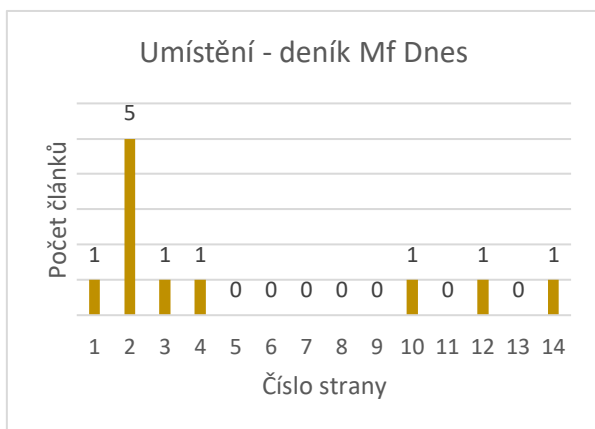
Analýza zařazení jednotlivých mediálních výstupů na stranách titulů může naznačit, jaký důraz a váhu té konkrétní události deníky přikládaly. Naprostá většina zkoumaných článků vyšla na prvních pěti stranách, čímž bychom mohli dovodit závěr, že média toto zpravodajství považovala za důležitá, nutno to však chápat i v celkovém kontextu tehdejší doby, kdy koronavirus a vládní opatření, která měla bránit jeho šíření, byly hlavní události na několik týdnů, ne-li měsíců.

Graf 8: Umístění článků v titulech

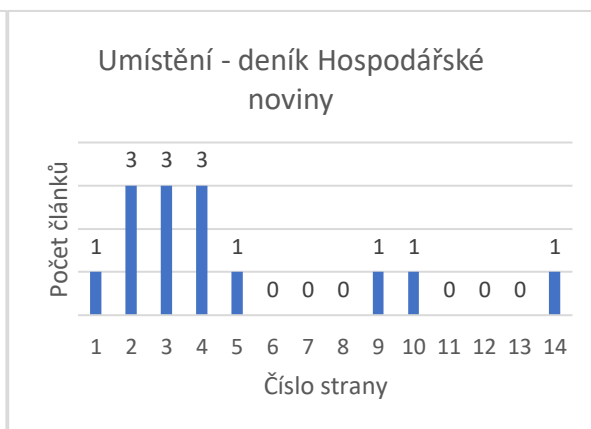


Žádné zkoumané médium pak z tohoto trendu nevybočuje, například deník Mf Dnes zařadil celkem pět výstupů na stranu číslo 2.

Graf 9: Umístění - deník Mf Dnes

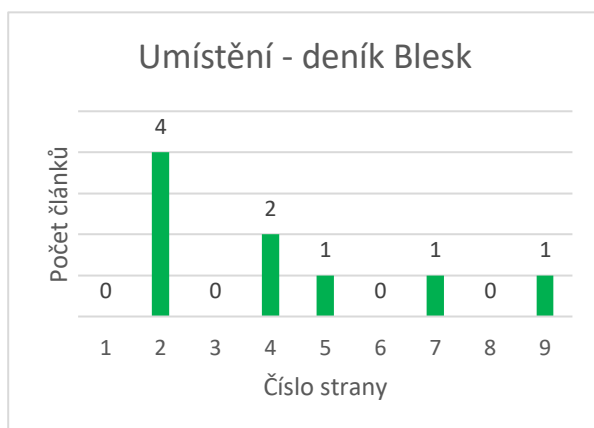


Graf 10: Umístění – deník Hospodářské noviny

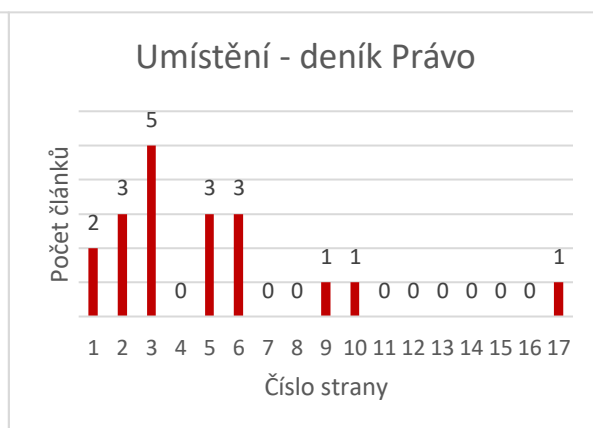


Hospodářské noviny nejvíc z analyzovaných zpráv vydávaly na stranách číslo 2, 3 a 4. Deník Blesk jako jediné z analyzovaných listů nezařadilo ani jeden text s touto zmínkou na stranu číslo 1. Nijak nevybočovalo ani Právo, v jeho vydání se však objevuje jeden článek až na straně číslo 17, což je zapříčiněno tím, že jde o komentář politologa Pavla Barši v kulturní příloze Salon, která vychází každý čtvrtek.

Graf 12: Umístění - deník Blesk



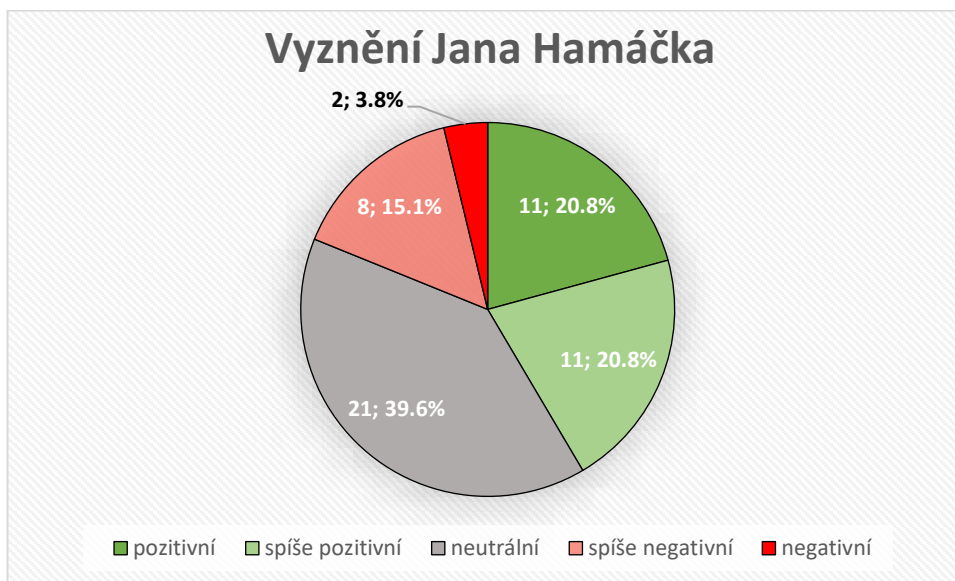
Graf 12: Umístění - deník Právo



V. 1. 4 Vyznění Jana Hamáčka

Z analýzy dat vyplývá, že média hned v 41,6 procenta případů, tedy ve 22 článcích, vykreslovala Jana Hamáčka převážně pozitivně, v dalších 39,6 procenta přistupovala k Hamáčkově a jeho čínské misi neutrálně, v 15,1 procenta spíše negativně a ve 3,8 procenta negativně.

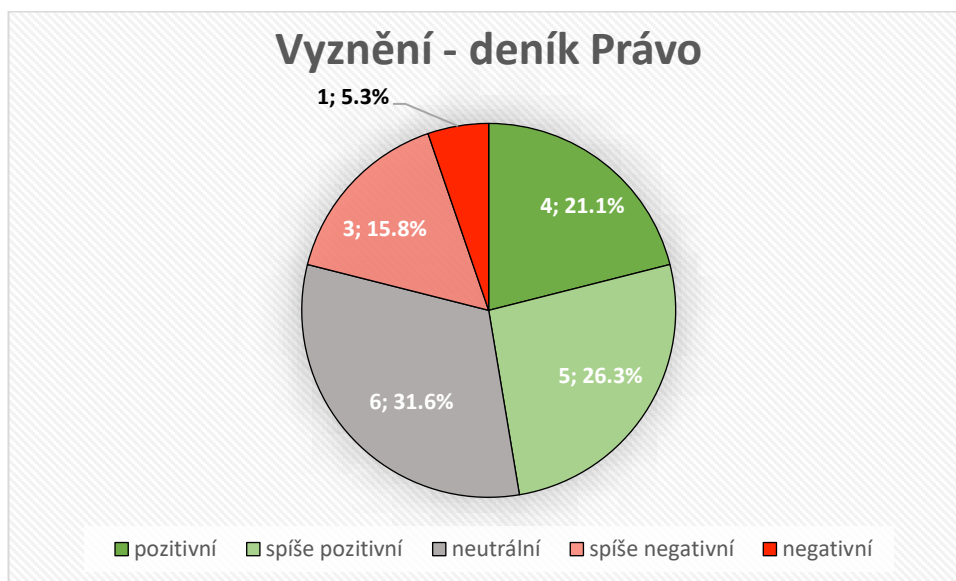
Graf 13: Vyznění Jana Hamáčka



V. 1. 4. a Právo

Deník Právo ve zkoumaném období hned ve čtyřech případech vykreslil ministra vnitra Hamáčka pozitivně (21,1 procenta) a pětkrát spíše pozitivně (26,3 procenta). Naopak nepříznivé vyznění článku pro něj bylo ve třech případech (15,8 procenta), vyloženě v negativní světle byl zobrazen pouze jednou (5,3 procenta).

Graf 14: Vyznění – deník Právo



Vyloženě pozitivní hodnocení můžeme přikládat například u komentáře z 21. března 2020 s titulkem „Symbol krize: roušky podomácku“, který byl umístěn na šesté straně sobotního vydání, od autora politologa Lukáše Jelínka. „Už v rouškách nespátujeme potupu, nýbrž módní doplněk. Mnozí se i předhánějí, kdo v ní bude více šik. Zrodil se symbol koronavirové krize, který za sebou nechá i červený svetr ministra vnitra Hamáčka,“ napsal Jelínek s dřívějším odkazem na letadla z Číny a pokračoval: „Jan Hamáček ale bičem nesviští, snaží se spoluobčanům vysvětlit, že nejhorším trestem pro ně bude, až někoho svou nezodpovědností nakazí.“¹¹⁵

Stejně pozitivně pak vyznívá například ve zprávě „Vnitro přebírá většinu zásobování pomůckami“, která vyšla 23. března 2020 v rubrice Zpravodajství a napsal ho autor Jakub Kotalík. „Vláda nicméně změnila způsob distribuce materiálu proudícího do Česka z Číny. Hlavní roli v ní bude hrát lépe fungující vnitro pod vedením Jana Hamáčka (ČSSD),“ zhodnotil tehdejší situaci.¹¹⁶

V deníku Právo se v analyzovaném období vyskytly i tři texty, které vyznívaly spíše negativně. Příkladem může být komentář Miloše Balabána z 23. března 2020 umístěný na šesté straně s titulkem „Srážka s realitou“. Balabán rekapituluje kritické reakce a výroky veřejnosti právě o dodávkách pomůcek z Číny. „Jejich společným jmenovatelem je argument, že se tím Česko zaprodává nedemokratické a totalitní Číně.“

¹¹⁵ JELÍNEK, Lukáš. *Symbol krize: roušky podomácku*. Právo. 21.03.2020, s. 6.

¹¹⁶ KOTALÍK, Jakub. *Vnitro přebírá většinu zásobování pomůckami*. Právo. 23.03.2020, s. 2.

Hodně to schytl i ministr vnitra Jan Hamáček,“ psal bezpečnostní analytik Balabán.¹¹⁷ Narážel i na dřívější komentář sinologa na serveru Sinopsis Martina Hály, který Hamáčka za postup vlády například na ruzyňském letišti kritizoval, a ministrovu reakci v publicistice Práva.

Vyloženě negativní vyznění z analyzovaných mediálních výstupů se pak jeví krátká zpráva o výroku senátora a předsedy Zahraničního výboru Senátu Parlamentu České republiky Pavla Fischera ze strany číslo tři a titulkem „Fischer: Klanění Číně kvůli rouškám hraničí s vlastizradou“. Text napsala Česká tisková agentura a cituje v něm výrok Fischera, který umístil na sociální síť: „Klanět se čínským rouškám koupeným za české miliardy hraničí s vlastizradou. V čase ohrožení zdraví lidí se nechutně hraje o mocenský vliv v naší zemi. Suverénní země se neklaní, suverénní země něco dělá.“ ČTK přímo jmenuje premiéra Andreje Babiše a ministry Alenu Schillerovou s Janem Hamáčkem, senátorovo stanovisko je pak přímo vloženo do kontextu jejich vítání čínského letadla na pražském letišti.¹¹⁸

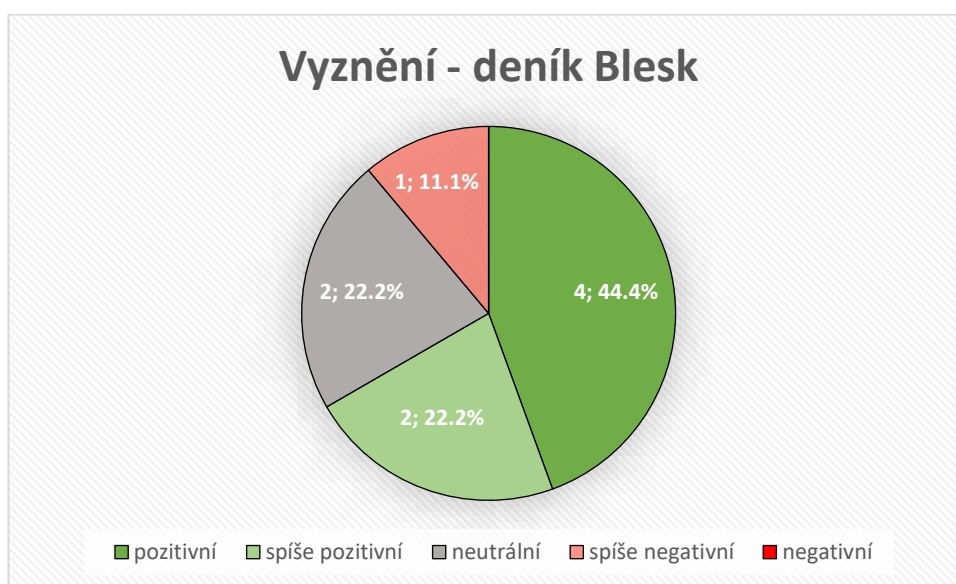
V. 1. 4. b Blesk

Deník Blesk do výtisků v prvním analyzovaném období nejčastěji zařadil výstupy, které pro Hamáčka ve spojitosti s dovozem roušek z Číny vyznívaly pozitivně, a to hned v šesti případech (66,6 procenta). Z analýzy pak vyplynulo, že ani jeden článek nebyl v nejčtenějším deníku s negativním vyzněním, jeden se spíše negativním (11,1 procenta).

¹¹⁷ BALABÁN, Miloš. *Srážka s realitou*. Právo. 23.03.2020, s. 6.

¹¹⁸ ČTK. *Fischer: Klanění Číně kvůli rouškám hraničí s vlastizradou*. Právo. 23.03.2020, s. 3.

Graf 15: Vyznění – deník Blesk



Deník Blesk byl Hamáčkově v té době velmi nakloněn, když vyložené vyznívajících textů na svých stranách otiskl hned v téměř 45 procentech zkoumaného vzorku. Čtyři takové články vydal v období 20. března 2020 - 24. března 2020, tedy v době, kdy v Česku začala přistávat první letadla. Například 23. března 2020 přinesl na druhé straně text s hlavním titulek „Politici v první linii: Vojtěchovi jde o krk“. A hned podtitulek v kapitálkách bychom mohli hodnotit jako pozitivně vyznívajících: „Hamáček je o dost efektivnější“. Bulvární plátek popisoval právě nedostatek roušek a údajnou neschopnost ministra zdravotnictví Adama Vojtěcha je zajistit v dostatečném množství, čímž vytvořili pomyslný textový konflikt, kdy na jedné straně stál Vojtěch, kterému se nedařilo, a na druhé Hamáček, který situaci zachránil: „Jako efektivnější se, i pokud jde o schopnost pořídit ochranné pomůcky, ukazuje ministerstvo vnitra Jana Hamáčka (41, ČSSD), který vítězí také v popularitě.“ Text poté pokračoval v tomto konfliktním tónu i v další části: „Díky sebevědomému vystupování na tiskových konferencích, elánu a také atypickému oblékání (mikina či svetr a džíny) navíc Hamáčkově roste popularita.“¹¹⁹

Stejně tak vyznívá například článek z 20. března 2020 s titulem „Kdy budou Už brzy? Lidé si je mezitím ušili sami. Stále se ptají:“. Redaktoři Hamáčkovu pozici opět postavili na konfliktu mezi dvěma vládními činiteli – ministrem vnitra a premiérem Babišem. V textu s podtitulem „Hamáčková červená vlna“ se ho snažili vyobrazit jako

¹¹⁹ RENOVICA, Vera a ŠIMÁČEK, Jaroslav. *POLITICI V PRVNÍ LINII: Vojtěchovi jde o krk*. Blesk. 23.03.2020, s. 2.

člověka, který se vzepřel premiérovi, zatímco předseda vlády se ho snažil upozadit. „Ještě donedávna ho premiér Andrej Babiš (65, ANO) na tiskovkách využíval spíše jako »křoví« a prosadil, aby navzdory jeho funkci nebyl v čele Ústředního krizového štábu. Vicepremiér a ministr vnitra Jan Hamáček (41, ČSSD) ale i tak boduje u lidí i kolegů. A na sociálních sítích je za sympatáka i díky červenému svetru, ve kterém se objevuje na tiskových konferencích vlády, zatímco ostatní nosí obleky,“ hodnotili ho autoři zprávy na druhé straně.¹²⁰

Se spíše pozitivním vyzněním odešel tehdejší ministr i z článku, který měl čtenáře přesvědčit, aby si přečetli online rozhovor s titulkem „Ministr vnitra Jan Hamáček (41) v Epicentru: Roušky dorazí koncem víkendu ...a budou pro všechny“. Deník celou ukázkou z rozhovoru začal větami: „Česku svítá naděje. Vicepremiér Jan Hamáček (41, ČSSD) včera oznámil, že jeho resort má v Číně zajištěn zdravotnický materiál za miliardu korun.“¹²¹ Z těchto dvou odstavců pak nevyplývá žádná negativní konotace a zvolení slov „svítá naděje“ a snaha zdůraznit, že Hamáček osobně zajistil dodávky z Číny, posouvá vyznění textu do roviny spíše pozitivní.

Ve dvou zpravodajských výstupech zůstalo vyznění tehdejšího ministra vnitra Hamáčka neutrální, jako například u zprávy s titulkem „Přiletělo s ním 100 tun pomůcek“, která informovala o přistání ukrajinského letounu Ruslan na letišti v Pardubicích, Hamáček pouze v citacích konstatoval, kolik tun, jakého materiálu dovezl, a jak se materiál dále rozdělí.¹²²

Jediné negativnější vyznění za celé analyzované období pak nese článek „Za holou tvář zaplatili“, který deník otiskl na začátku dubna. Textu předcházela událost, kdy Hamáček a jeho vládní kolegyně Jana Maláčová byli přistiženi, že během jedné z videokonferencí neměli nasazenou roušku, ačkoliv sami apelovali na občany, aby ústenku využívali. V širším kontextu je pak okrajově zmíněno, že to je právě Hamáček, kdo zajišťuje dovoz zdravotnického materiálu ze zahraničí.¹²³

¹²⁰ POLÁK, David a TOMEK, Jakub. *Kdy budou Už brzy? Lidé si je mezitím ušili sami. Stále se ptají.*: Blesk. 20.03.2020, s. 2.

¹²¹ Nesignováno (bš, dp). *Ministr vnitra Jan Hamáček (41) v Epicentru: Roušky dorazí koncem víkendu ...a budou pro všechny.* Blesk. 18.03.2020, s. 5.

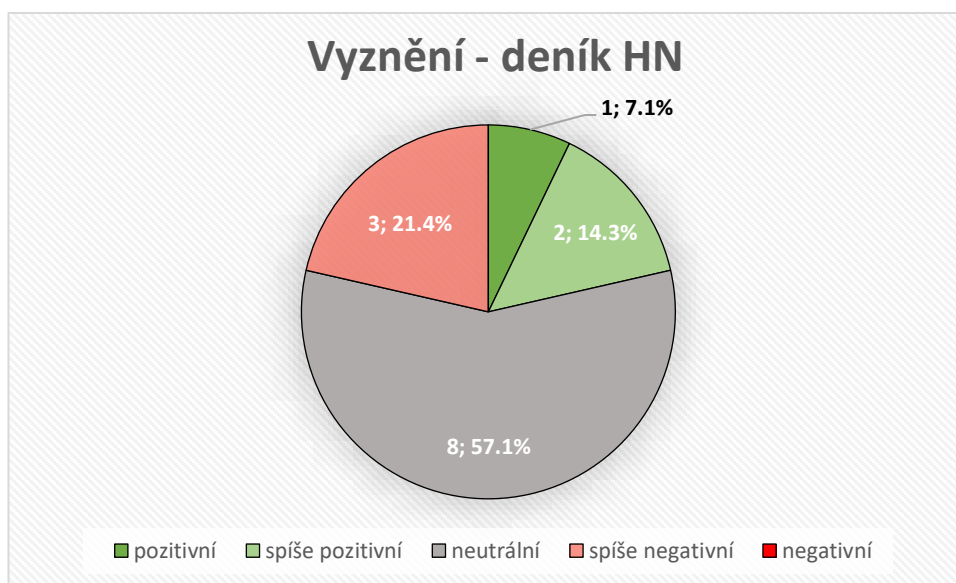
¹²² Nesignováno (dp). *Přiletělo s ním 100 tun pomůcek.* Blesk. 20.03.2020, s. 4.

¹²³ Nesignováno (dp, vei.). *Za holou tvář zaplatili.* Blesk. 03.04.2020, s. 7.

V. 1. 4. c Hospodářské noviny

Jednoznačně nejvyváženěji ze zkoumaného vzorku přistoupil k informování o Hamáčkovi a jeho zásluhách o zdravotnický materiál deník Hospodářské noviny. Jen v jednom případě pro něj výstup vyšel vyloženě pozitivně (7,1 procenta), ve dvou případech spíše pozitivně (14,3 procenta) a celkem ve třech případech spíše negativně (21,4 procenta). Dalších osm článků (57,1 procenta) bylo podle analýzy s neutrálním vyzněním.

Graf 16: Vyznění – deník HN



Jediný článek s pozitivním vyzněním navíc vyšel v publicistické části jako komentář Jana Štětky s titulkem „Hamáček boduje. ale k restartu ČSSD to nestačí“. Autor předvídá, že v dalších sněmovních volbách se sociálním demokratům nepodaří uspět, navzdory aktuální vzpruhy ministra vnitra a předsedy ČSSD. „Ale s epidemií koronaviru se Hamáček konečně našel. ‘Zpátky v ringu‘, ‘suverénně nejkompentnější‘, ‘dokonce působil státnicky‘, ‘maršál proti koronaviru‘ – takovou vlnu chvály na sociálních sítích vyvolal šéf vnitra svým vystupováním na tiskovkách vlády v posledních dnech. V červené mikině a džínách se mu jako ráznému šerifovi podařilo srozumitelným, klidným a důvěryhodným apelem přimět Čechy k rozumu a k dodržování nařízené karantény,“ píše Štětka v komentáři a odkazuje i na dodávky

zdravotnického materiálu z Číny. Upozorňuje také právě na vztahy s Čínou, které by se do budoucna mohly obrátit proti němu.¹²⁴

Oproti tomu text s titulkem „Místo pyžam a šatů šijeme roušky, musíme se ale sami nabízet“ vyznívá pro Hamáčka spíše negativně. Autorka Tereza Strnadová nejdříve zrekapitulovala, že Ústřední krizový štáb ustavil dva týmy k zajištění ochranných pomůcek, což opozice kritizovala s tím, že k tomu měl štáb přistoupit již dříve, a dále přinesla zjištění, že na seznamu desítek českých firem šijících roušky zveřejněném ministerstvem průmyslu a obchodu se nacházely především společnosti, které se samy aktivně nabídly. Zřejmě proto, aby bylo z textu lépe patrné, kdo měl za tuto situaci odpovědnost, i když ministerstvo průmyslu a obchodu pod Hamáčka nespadlo, uvedla jednu z jeho citací: „Ministr vnitra Hamáček kritiku odmítá.“¹²⁵

Z analýzy současně vyplynulo, že všech dalších osm textů (57,1 procenta), jejichž vyznění vůči Hamáčkově zůstalo na neutrální úrovni, napsali autoři Hospodářských novin, ani jeden nepřevzal deník z České tiskové kanceláře. Například i zpravodajský výstup s kritizujícím titulkem „Česku chybí roušky a respirátory. Postrádají je lékaři, nemocnice i domovy pro seniory“ ze dne 16. března 2020 vyznívá neutrálně. Hamáček je v této souvislosti zmíněn tak, že už i on se podílí na shánění materiálu.¹²⁶

V. 1. 4. d Mf Dnes

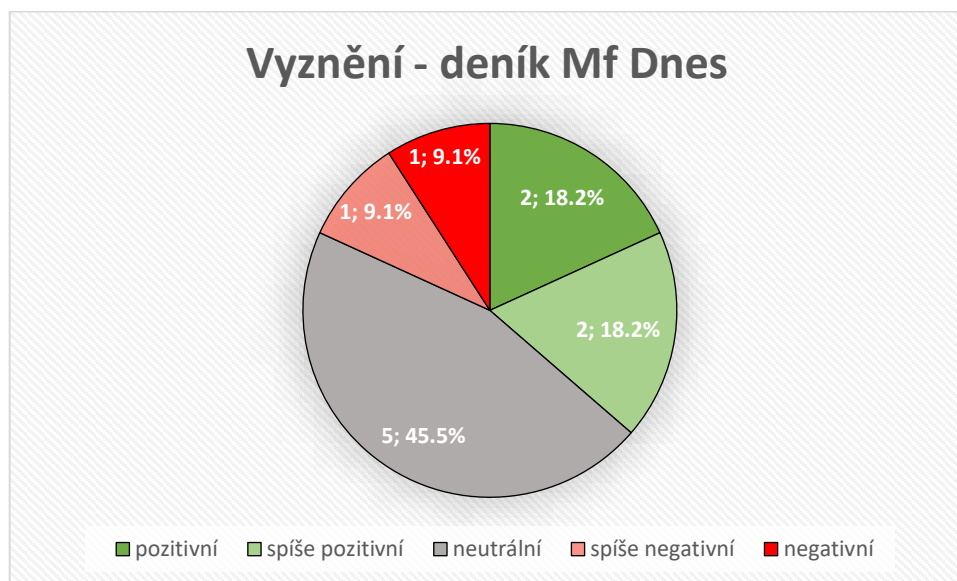
Deník Mf Dnes Hamáčka a jeho čínskou misi vyobrazil hned ve čtyřech případech (36,4 procenta) s pozitivním vyzněním. Pět výstupů ve zkoumaném období pak bylo s neutrálním vyzněním (45,5 procenta) a pouze dva s negativním (18,2 procenta).

¹²⁴ ŠTĚTKA, Jan. *Hamáček boduje. ale k restartu ČSSD to nestačí*. Hospodářské noviny. 19.03.2020, s. 10.

¹²⁵ STRNADOVÁ, Tereza. *Místo pyžam a šatů šijeme roušky, musíme se ale sami nabízet*. Hospodářské noviny. 01.04.2020, s. 4.

¹²⁶ ŠRAJBROVÁ, Markéta a FROUZOVÁ, Kateřina. *Česku chybí roušky a respirátory. Postrádají je lékaři, nemocnice i domovy pro seniory*. Hospodářské noviny. 16.03.2020, s. 3.

Graf 17: Vyznění – deník Mf Dnes



První 18procentní zastoupení vyloženě pozitivního vyznění vychází z jednoho komentáře čtenářů a jednoho rozhovoru s tehdejším premiérem Babišem. Dne 20. března 2020 vyšel v rubrice Názory – Fórum čtenářů na straně číslo 10 příspěvek od Zdeňka Novotného s titulkem „Zbytečné výmluvy vládě škodí“. Čtenář popisuje, že chápe příčiny tehdejší krize s nedostatkem zdravotnického materiálu, ale neztotožňuje se s těmi „zbytečnými řeči kolem“. Naopak Hamáček se stal jeho oblíbencem: „Jediný, kdo u mě z vlády opravdu stoupl, je zcela nečekaně ministr vnitra Jan Hamáček, který konečně ukázal, že to není jen panák, který chce funkci.“¹²⁷

Ve druhém případě jde pak o rozhovor s předsedou vlády Babišem, který v rozhovoru otitulkovaném „Bud’me odvážní a virus porazíme“ na již předem hodnotící otázku „Co vůbec říkáte na to, že se do té doby hodně podceňovaný Hamáček v červeném svetru tak rozjel?“ odpovídá: „No je to super. Jsem rád, že se ukázal jako dobrý manažer. Má na to nejlepší resort, kde jsou policie a hasiči, navíc měl skvělé kontakty do Číny. Všechna čest. Opakovaně mu i veřejně děkuji.“ Přestože je Hamáček v celém rozhovoru zmíněn na několika místech vesměs v neutrálním vyznění, už zmíněný dotaz je dostatečný podklad pro pozitivně hodnotící vyznění, vyjádření respondenta takový závěr pouze podtrhlo.¹²⁸

Ve člancích Mf Dnes se také objevuje druhé jediné negativní vyznění Hamáčka opět z rozhovoru, tentokrát s ředitelem institutu Sinopsis Martinem Hálou, jehož

¹²⁷ NOVOTNÝ, Zdeněk. *Zbytečné výmluvy vládě škodí*. Mf Dnes. 20.03.2020, s. 10.

¹²⁸ KOLÁŘ, Petr. *Bud’me odvážní a virus porazíme*. Mf Dnes. 23.03.2020, s. 1.

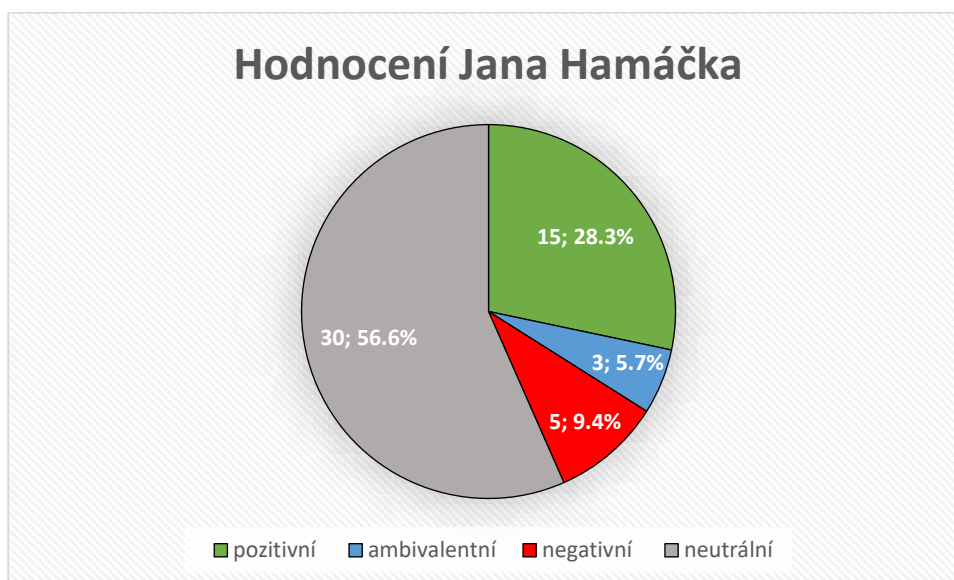
stanovisko jsme zmínili již výše. Hála v rozhovoru opět upozorňuje na to, že Čína využije ke své vlastní propagandě způsob, jakým se vládní představitelé staví k nákupu zdravotnického materiálu. Vrací se také ke slovům, které ministr vnitra napsal v komentáři pro deník Právo, ve kterém Hálu označil za „blba“, proti čemuž se respondent ohradil a označil styl komentáře za „pokleslý“.¹²⁹

¹²⁹HRUBEŠ, Karel. "Číňanům za roušky platíme. Není to žádná pomoc." Mf Dnes. 25.03.2020, s. 2.

V. 1. 5 Hodnocení Jana Hamáčka

Někdejšího ministra vnitra Jana Hamáčka v souvislosti s dovozem pomůcek z Číny hned v patnácti článcích (28,3 procenta) zahrnul respondent nebo sám autor jen kladným hodnocením, což se projevilo i do celkového vyznění mediálních výstupů, jak je již popsáno v kapitolách výše. Jen ve třech případech (5,7 procenta) se v článcích objevila pochvalná i protichůdná hodnocení zároveň, ať už od jednoho nebo více respondentů. Pouze negativní hodnocení osoby ministra se pak podle závěrů analýzy vyskytlo v pěti textech (9,4 procenta). Zbylých 30 výstupů (56,6 procenta) obsahovalo neutrální hodnocení.

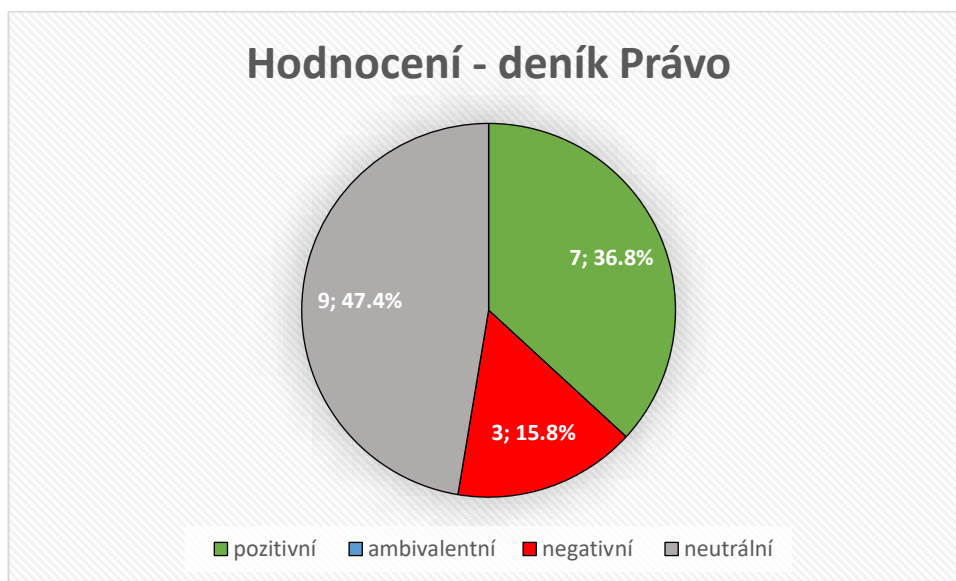
Graf 18: Hodnocení Jana Hamáčka



V. 1. 5. a Právo

Z devatenácti vydaných článků v analyzovaném období v deníku Právo hned sedm z nich (36,8 procenta) obsahovalo pouze pozitivní hodnocení Jana Hamáčka. Negativní bylo zastoupeno ve třech případech (15,8 procenta), ambivalentní se nevyskytovalo vůbec.

Graf 19: Hodnocení – deník Právo



Prvním náznakem takového pozitivně hodnotícího postupu by mohl být článek vydaný 16. března 2020 s titulkem „Pro roušky i testery letí vládní letadlo do Číny“, ve kterém autor parafrázuje předsedu vlády Andreje Babiše: „Babiš v sobotu řekl, že se s Hamáčkem domluvil, že právě ministr vnitra si vezme nákup na starost vzhledem k jeho dobrým kontaktům do Číny.“¹³⁰ Nadstandardní vztahy ministra s Čínou je v tomto období často kladně hodnoceno, stejně jako se tomu stalo v tomto případě.

Další příklad pozitivního hodnocení vychází přímo z odpovědi respondenta, kterým byla ministryně práce a sociálních věcí a zároveň Hamáčková kolegyně z ČSSD Jana Maláčová. Den po přiletu prvního letadla otiskl deník Právo rozhovor o pomoci státu firmám a lidem zasaženým koronavirem. Již autor položil hodnotící otázku skrytou v parafrázi názoru uživatelů sociálních sítí: „Na internetu si někteří lidé všimají, že poslední dny proměnily vašeho stranického šéfa, ministra Hamáčka v rázného lídra. Zaujalo i to, jak vystupuje ve svetu. Jak se na to díváte?“ Maláčová příležitosti využila a neopomenula předsedu strany náležitě docenit: „Já předsedu Hamáčka ani jinak neznám. Takhle věcně a profesionálně vystupuje vždycky. Možná ale že tahle vypjatá situace mu umožnila ukázat to nejlepší, co v něm je, a to před běžícími kamerami. Je to člověk, který má neuvěřitelnou schopnost zachovat klid i v té nejsložitější situaci. Je schopný velmi rozumně a racionálně dospět k řešení. A když je o něčem přesvědčen,

¹³⁰ ČTK a ada. *Pro roušky i testery letí vládní letadlo do Číny*. Právo. 16.03.2020, s. 5.

umí být velmi rázný. Je skvělé, že máme v této době tak kompetentního ministra vnitra.“¹³¹

Jak vyplývá z výše přiloženého grafu č. 18, ambivalentní hodnocení se nevyskytlo ani v jednom výstupu. Tři texty ale nesly negativní vyjádření, což se promítlo i do vyznění článků, kdy tři z analyzovaných zpráv se shodly v negativním hodnocení i negativním nebo spíše negativním vyzněním.

V textu „Něco jako třetí světová válka?“ označil politolog Pavel Barša již dříve zmíněnou Hamáčkovu reakci na kritiku sinologa Martina Hály za skandální.¹³²

Negativní hodnocení je stejně tak obsaženo v článku „Fischer: Klanění Číně kvůli rouškám hraničí s vlastizradou“, ve kterém senátor Pavel Fischer kritizuje Hamáčka za okolnosti přistání čínského letounu do Prahy.¹³³

V. 1. 5. b Blesk

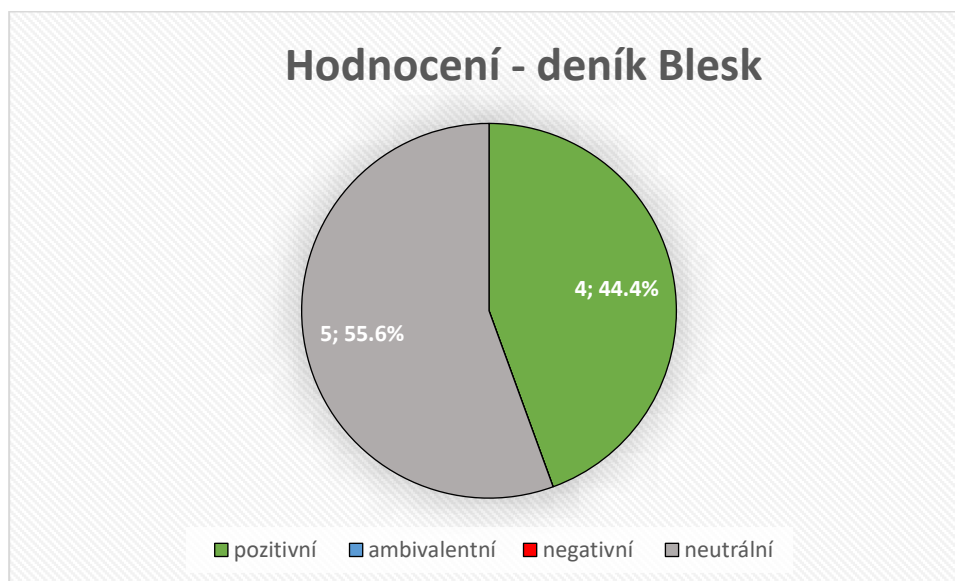
Pozoruhodná situace nastala v deníku Blesk, který během celého analyzovaného období nezařadil do svého vydání jedinou výpověď s negativním hodnocením ministra vnitra. Jak bylo již popsáno výše, významně převažující pozitivní vyznění souvisí i s vysokým výskytem pozitivním hodnocením, z devíti textů takové známky jevíly hned čtyři články (44,4 procenta).

¹³¹ SVOBODA, Jakub. *Maláčová: Lidem i firmám pošleme peníze v dubnu*. Právo. 21.03.2020, s. 1.

¹³² BARŠA, Pavel. *Něco jako třetí světová válka?* Právo. 02.04.2020, s. 17.

¹³³ ČTK. *Fischer: Klanění Číně kvůli rouškám hraničí s vlastizradou*. Právo. 23.03.2020, s. 3.

Graf 20: Hodnocení – deník Blesk



Neutrálně hodnotící vyznění by se dalo přiřadit například k článku „Naostro už nikam“ ze dne 19. března 2020, ve kterém se přímo o Hamáčkově nikdo nevyjadřuje, ani autor se nepřiklonil k žádným hodnotícím soudům.¹³⁴

Kromě zpravodajských výstupů s titulky „Kdy budou Už brzy? Lidé si je mezitím ušili sami. Stále se ptají:“ a „Politici v první linii: Vojtěchovi jde o krk“, které již byly uvedeny v přechozích kapitolách, se pozitivní hodnocení vyskytlo ve zprávě „Frajírci jsou zbabělci! ...a ano, udělali jsme chyby“. Text z 24. dubna 2020 se vrátil k televiznímu projevu premiéra Babiše, podtitulek „Hamáčku, díky“ pak uváděl, jak se předseda vlády o ministrovi vyjádřil: „Šéf nejsilnějšího vládního hnutí si vzpomněl i na vládního kolegu, ministra vnitra Jana Hamáčka. Ten se v posledních dnech podle některých v této krizové situaci našel. „Hlavně chci poděkovat panu ministru Hamáčkově a samozřejmě panu prezidentu Zemanovi, díky kterým máme pravidelný letecký most se zdravotnickým materiálem z Číny,“ ocenil šéfa ČSSD za to, že se chopil zajištění dodávek zdravotnického materiálu z říše středu.“¹³⁵

Podobné vyjádření o předsedovi ČSSD se objevilo ve zprávě o podnikatelské skupině EPH, která spolu s dalšími subjekty darovala domovům seniorů na 200 tisíc respirátorů. Pod mezititulkem se mediální zástupce této společnosti Daniel Častváj vyjádřil takto: „Děkujeme ministru vnitra Janu Hamáčkově za pomoc při zajištění

¹³⁴ BELICA, T. a KOPŘIVA, J. *Naostro už nikam*. Blesk. 19.03.2020, s. 2.

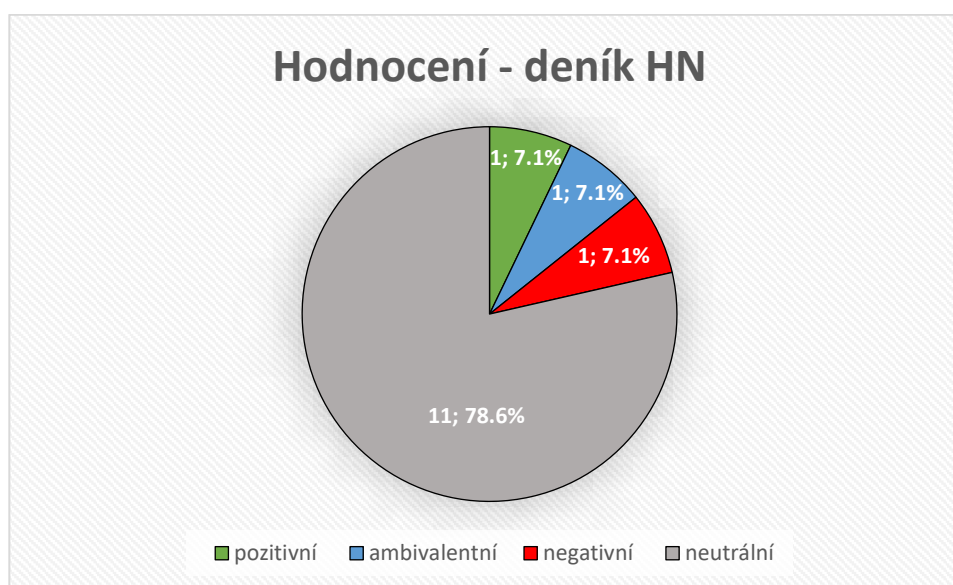
¹³⁵ TOMEK, Jakub. *Frajírci jsou zbabělci! ...a ano, udělali jsme chyby*. Blesk. 24.03. 020, s. 4.

dopravy a testů, které prokázaly, že dovezené respirátory nejenže splňují normu FFP2, ale jsou v klíčových parametrech takřka v přísnější kategorii FFP3¹³⁶.

V. 1. 5. c Hospodářské noviny

Hospodářské noviny na své strany zařadily v drtivé většině články s neutrálním hodnocením (78,6 procenta), shodně po sedmi procentech, tedy v jednom textu, se vyskytly hodnotící vyjádření pozitivní, ambivalentní i negativní.

Graf 21: Hodnocení – deník HN



Text s titulkem „Nechránění lékaři ordinují na dálku“ pro Hamáčka vyznívá podle předešlého kritéria spíše negativně, protože autoři článku popisují příklady lékařů, na které roušky a respirátory nezbyly, a musí se tak vystavovat riziku nákaze koronavirem. Ministr vnitra je ve zpravodajském výstupu dáván do souvislosti právě s dodávkami roušek ze Šanghaje. Předseda Sdružení praktických lékařů Petr Šonka v přímé souvislosti s Hamáčkem pak říká: „Pro nás není důležité, kolik je letadel ve vzduchu a odkud jedou kamiony. Potřebujeme, aby nám někdo řekl, kolik nám toho dá.“¹³⁷ V tomto vyjádření sice není explicitně uvedeno, koho má na mysli, ale vzhledem ke struktuře celého textu a k tehdejší všeobecné znalosti, že je to právě Hamáček, kdo má tuto problematiku na starost, se taková citace může chápat jako negativní hodnocení.

¹³⁶ SLAVÍKOVÁ, V.; HRADSKÁ, V. a PECHAROVÁ, J. *Ředitel Radim Pochop popsal: Mají pro nás cenu života!*. Blesk. 06.04.2020, s. 9.

¹³⁷ PLÍHALOVÁ, Markéta a JANÍKOVÁ, Simona. *Nechránění lékaři ordinují na dálku*. Hospodářské noviny. 20.03.2020, s. 4.

Naopak pozitivní hodnocení se skrývá v textu „Babiš vyzýval k odvaze. Poděkoval i umělcům“, který se podobně jako například v deníku Blesk ohlíží za televizním projevem premiéra Babiše. „Babiš vyslovil též dvě politická poděkování. Ministru vnitra Janu Hamáčkoví a zmíněnému Zemanovi, díky nimž podle premiéra ‚máme pravidelný letecký most se zdravotnickým materiálem z Číny‘,“ parafrázoval autor textu Ondřej Leinert.¹³⁸

Pro ilustraci ambivalentních hodnocení v textu Hospodářských novin musíme opět připomenout dříve popsany článek „Hamáček boduje. Ale k restartu ČSSD to nestačí“. Jak už napovídá samotný titulek, autor komentáře na jednu stranu připisuje ministrovi některé zásluhy na řešení koronavirové pandemie, na druhou stranu vypočítává, proč to pro sociální demokraty neznamená v předvolebních průzkumech návrat ke dvouciferným hodnotám. Komentátor Jan Štětka uvádí tři důvody, proč v té době nebyl důvod ke spekulacím o „možné resuscitaci ČSSD nebo jejím odklonu od hnutí ANO“. Jedním z nich podle něj také bylo, že ačkoliv mu kontakty v Číně v té době mediálně pomohly, do budoucna bude mít problém, protože byl příliš zapleten do plánů prezidenta Miloše Zemana s čínskými investicemi. „Jen co šéf sociálních demokratů zazářil ve válce s virem čínského původu, už mu přistřihává křídla vděčnost prezidentovi za zprostředkování zajištění pomoci z Číny. Dokud ovšem bude mít Hrad Hamáčka s Babišem na jedné – čínské – lopatě, nemůže být o emancipaci ČSSD řeč,“ zdůvodnil autor.¹³⁹

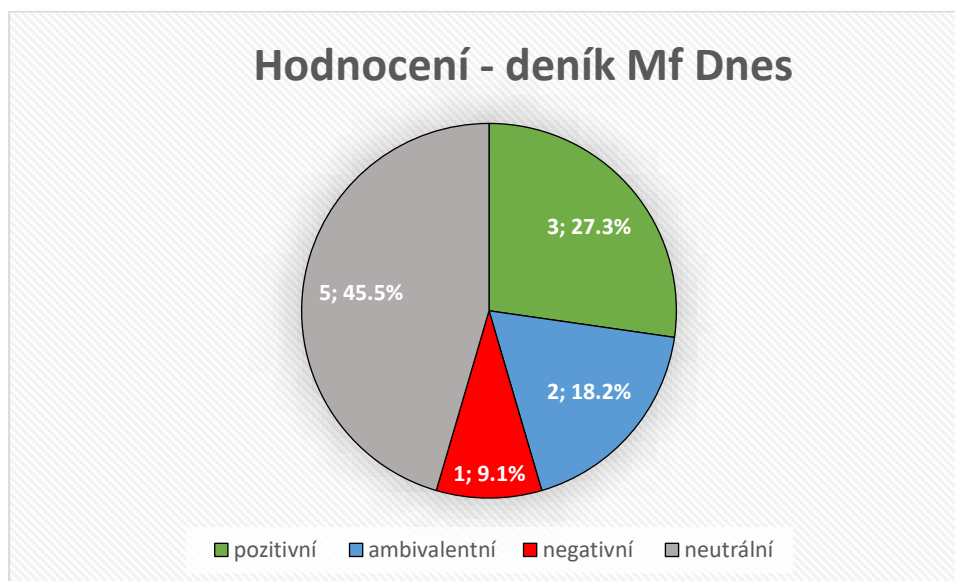
V. 1. 5. d Mf Dnes

Deník Mf Dnes ve zkoumaném období na svých stránkách otiskl celkem tři články (27,3 procenta), ve kterých bylo přítomno pouze pozitivní hodnocení Hamáčka, další dva články (18,2 procenta) se zaznamenaným pozitivním i negativním hodnocení a jeden text s pouze negativním hodnocení (9,1 procenta), což celkem utvoří nadpoloviční většinu v tomto analyzovaném faktoru. Zbýlých pět výstupů (45,5 procenta) bylo neutrálních.

¹³⁸ LEINERT, Ondřej. *Babiš vyzýval k odvaze. Poděkoval i umělcům*. Hospodářské noviny. 24.03.2020, s. 2.

¹³⁹ ŠTĚTKA, Jan. *Hamáček boduje. ale k restartu ČSSD to nestačí*. Hospodářské noviny. 19.03.2020, s. 10.

Graf 22: Hodnocení – deník Mf Dnes



Kromě dříve představených zpravodajských a publicistických příspěvků s titulkou „Buďme odvážní a virus porazíme“ a „Zbytečné výmluvy vládě škodí“ se pozitivní hodnotící soudy vyskytují ještě textu „U stolu se Zemanem bez odstupu!“. Redakce shrnula zdravotní i pracovní situaci v rodině prezidenta Miloše Zemana s důrazem na to, že hlava státu nepodstoupila test na koronavirus, zatímco další politici, kteří s ním jednali, ano, což vyvolalo vlnu kritiky. Poslední odstavec se nicméně věnoval pochvalám, které Zeman adresoval ministryni financí Aleně Schillerové a především Janu Hamáčkoví. „Prezident vyzdvihl Hamáčkovu roli při zajištění dodávek ochranných prostředků z Číny, které by už měla mít všechna potřebná pracoviště.“¹⁴⁰

Ambivalentní hodnocení zase můžeme spatřovat po provedení analýzy v komentáři Petra Koláře „O hádkách politiků, Klausovi a cílech Komise“. Autor v ní podrobně popsal, jak se ministři jedné vlády – Adam Vojtěch a Jan Hamáček – pohádali na veřejné platformě sociální sítě Twitter. Spor byl právě kvůli dovozu zdravotnického materiálu z Číny a způsobu toho, jak resorty a jaké konkrétní pomůcky objednávaly. „Ministři zdravotnictví a vnitra se na ní zvládli i poštekát v přímém přenosu, byť šéf ČSSD Jan Hamáček ministrovi za ANO Adamu Vojtěchovi online sliboval, že se s ním ‘nebude hádat na Twitteru, řekneme si to na vládě’,“ uvedl komentátor konflikt. Kolář se v rubrice Politický diář nesnažil rozsoudit, koho rozezlení bylo oprávněné, a tak text

¹⁴⁰ Nesignováno (red, row). *U stolu se Zemanem bez odstupu!*. Mf Dnes. 06.04.2020, s. 3.

uzavřel větou: „Příště by možná bylo lepší, kdyby si kluci každý jednotlivý respirátor a roušku podepsali. Pro sichr.“¹⁴¹

Jediné negativní vyznění pak lze spatřovat v rozhovoru s ředitelem institutu Sinopsis Martinem Hálou „Číňanům za roušky platíme. Není to žádná pomoc“, který již byl jednou zmíněn v předcházejících kapitolách. Ve sporu o to, jak přistupovat k zakoupeným rouškám a respirátorům, aby Čína fotografie následně nevyužila k budování obrazu, že tato země zachránila celý svět před pandemií, a vlastní propagandě, Hála ministra vnitra kritizoval. V uvedeném rozhovoru hned v první odpovědi reagoval na dotaz redaktor slovy, že se Hamáček vůči němu vyjadřoval pokleslým způsobem. Dále k němu uvedl: „Kritizoval jsem propagandistickou kampaň, jež ho provází, a upozornil na dlouhodobé propojení pana Hamáčka s čínskými zájmy v Česku“.¹⁴²

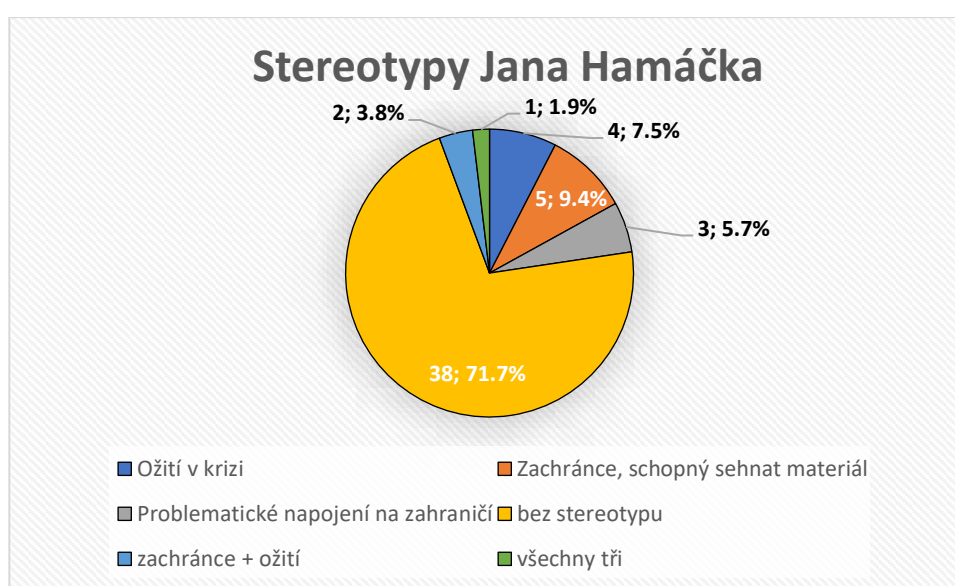
¹⁴¹ KOLÁŘ, Petr. *O hádkách politiků, Klausovi a cílech Komise*. Mf Dnes. 02.04.2020, s. 12.

¹⁴² HRUBEŠ, Karel. *„Číňanům za roušky platíme. Není to žádná pomoc.“* Mf Dnes. 25.03.2020, s. 2.

V. 1. 6 Stereotypy

Textů nijak zatížených stereotypem se v analyzovaném období nacházelo 38 (71,7 procenta), čtyři výstupy (7,5 procenta) byly zatíženy stereotypem definovaným jako „ožítí v krizi“, pět textů (9,4 procenta) vyobrazovalo Hamáčka jako „záchránce, schopný sehnat materiál“, tři (5,7 procenta) ho vyobrazovaly jako člověka s „problematickým napojením na zahraničí“, dva texty (3,8 procenta) pak kombinovaly stereotypy „záchránce“ a „ožítí v krizi“ a jeden text (1,9 procenta) kombinoval všechny tři.

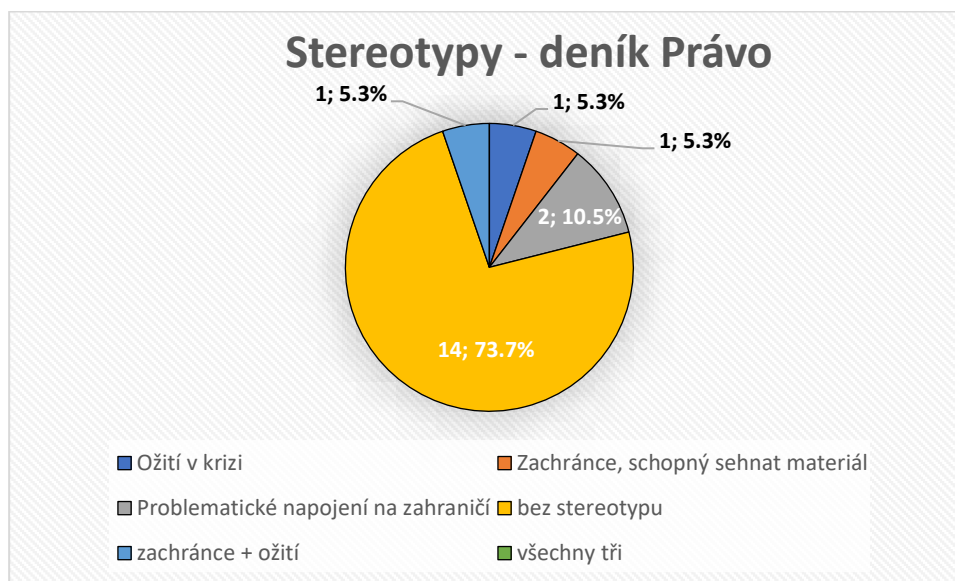
Graf 23: Stereotypy Jana Hamáčka



V. 1. 6. a Právo

V případě Práva se jednalo o celkem 14 článků (73,7 procenta) bez stereotypu, každý jeden stereotyp se pak nacházel vždy v jednom textu (shodně 5,3 procenta). Ve dvou případech (10,5 procenta) se objevila kombinace „Ožítí v krizi“ a „Zachránce“.

Graf 24: Stereotypy – deník Právo



Hamáček byl například v článku „Miliony roušek a respirátorů z Číny“ vyobrazen jako ten, který převzal zásobování zdravotnickým materiálem a je schopný ho zajistit, v článku se tak vykresluje podle zvoleného vzorce „Zachránce, schopný sehnat materiál“. „Tisková konference včera probíhala téměř idylicky, rivalita a ještě nedávné pošťuchování mezi oběma koaličními partnery byla tatam, Babiš si pochvaloval spolupráci mezi resorty a Hamáčkem,“ hodnotil autor textu.¹⁴³

Ministr vnitra jako ten, který ožil s novou krizí, je pak vyobrazen v již zmíněném komentáři Lukáše Jelínka. Ve druhém odstavci glosuje, že roušky se staly symbolem koronavirové krize, stejně jako „červený svetr ministra vnitra Hamáčka“.¹⁴⁴

Stereotyp připomínající Hamáčkovu problematiku napojení na zahraničí pak vystupuje v textu „Srážka s realitou“. Autor textu Miloš Balabán se zamýšlí nad kritikou části veřejnosti, jakým způsobem vláda a konkrétně Hamáček přistupují k nákupům v Číně. Dochází sice k závěru, že nákupy v této zemi jsou z důvodu celosvětového nedostatku nezbytné a považuje to za logický krok, zcela ale pomíjí fakt, že kritici vládě vyčítali vítání a další vyjádření, ne samotný obchod. Hamáček pak z komentáře při jediné zmínce vychází jako ten, který má problematiku napojení na cizí mocnosti.¹⁴⁵

¹⁴³ ROVENSKÝ, Jan. *Miliony roušek a respirátorů z Číny*. Právo. 18.03.2020, s. 3.

¹⁴⁴ JELÍNEK, Lukáš. *Symbol krize: roušky podomácku*. Právo. 21.03.2020, s. 6.

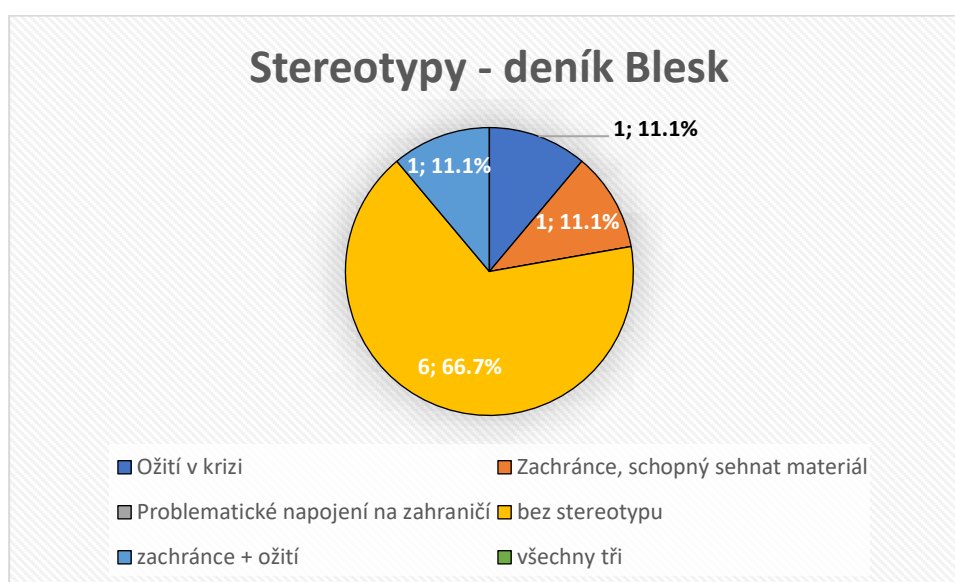
¹⁴⁵ BALABÁN, Miloš. *Srážka s realitou*. Právo. 23.03.2020, s. 6.

Reprezentace „Zachránce“ a „Ožití v krizi“ spatřujeme také v již zmíněném rozhovoru s tehdejší ministryní Janou Maláčovou. Již sám dotazující se novinář popisuje ministra vnitra přesně podle navoleného stereotypu. „Na internetu si někteří lidé všímají, že poslední dny proměnily vašeho stranického šéfa, ministra Hamáčka v rázného lídra,“ uvedl dotaz.¹⁴⁶

V. 1. 6. b Blesk

V deníku Blesk byly stereotypy zaznamenány ve třech zpravodajských textech, dalších šest článků (66,7 procenta) nebylo takovou reprezentací zatíženo. Bulvární tisk vynechal jakoukoliv zmínku, která by negativně připomínala Hamáčkovu napojení na cizí mocnosti.

Graf 25: Stereotypy – deník Blesk



Jelikož vzorek v tomto deníku byl poměrně skromný, všechny texty, ve kterých se stereotypy nachází, byly již zmíněny v předchozích kapitolách, které analyzovaly vyznění a hodnocení osoby tehdejšího předsedy ČSSD. Například pro „Ožití v krizi“ tak poslouží stejný útržek, jenž byl uveden k prokázání, že z článku „Kdy budou Už brzy? Lidé si je mezitím ušili sami. Stále se ptají:“ vyšel s pozitivním vyzněním. Autoři

¹⁴⁶ SVOBODA, Jakub. *Maláčová: Lidem i firmám pošleme peníze v dubnu*. Právo. 21.03.2020, s. 1.

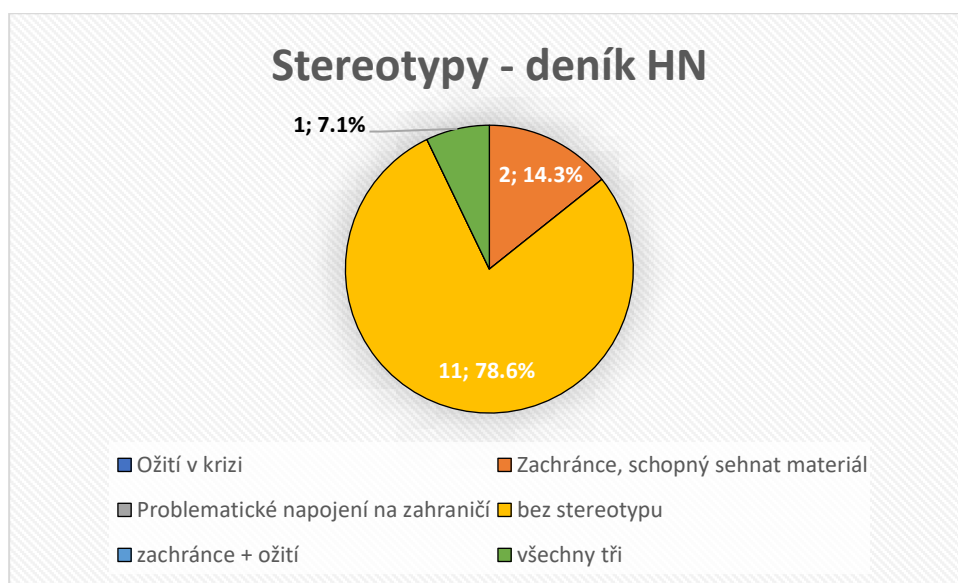
v samostatném boxu popisují, že dříve sloužil Hamáček na tiskových konferencích jako „křoví“ premiéra Babiše, nyní ovšem v červeném svetru „boduje“.¹⁴⁷

Jako „zachránce“, který je schopný sehnat materiál, vyobrazil Blesk Hamáčka v textu „Politici v první linii: Vojtěchovi jde o krk“. Autor zprávy poukázal na údajnou neschopnost ministra zdravotnictví Adama Vojtěcha a nad něj postavil ministra vnitra: „Nejdůležitější resort v době koronavirové? Člověka logicky napadne ministerstvo zdravotnictví, které vede Adam Vojtěch (33, za ANO). Jenže... Jako efektivnější se, i pokud jde o schopnost pořídit ochranné pomůcky, ukazuje ministerstvo vnitra Jana Hamáčka (41, ČSSD), který vítězí také v popularitě.“¹⁴⁸

V. 1. 6. c Hospodářské noviny

Jako „zachránce“ schopného sehnat zdravotnický materiál označily Hospodářské noviny Hamáčka ve dvou případech (14,3 procenta). Jeden z komentářů (7,1 procenta) pak využil všechny tři stereotypy, zbytek textů (78,6 procenta) takové známky nenesl.

Graf 26: Stereotypy – deník HN



Přepsaný rozhovor přímo s Hamáčkem „Je to největší výzva od druhé světové války“ se vyznačoval znakem, který ministra vnitra vyobrazoval jako toho úspěšnějšího: „(...) a byl tak pro Hamáčka první volbou, komu volat, když se minulou sobotu zapojil

¹⁴⁷ POLÁK, David a TOMEK, Jakub. *Kdy budou Už brzy? Lidé si je mezitím ušili sami. Stále se ptají.*: Blesk. 20.03.2020, s. 2.

¹⁴⁸ RENOVICA, Vera a ŠIMÁČEK, Jaroslav. *POLITICI V PRVNÍ LINII: Vojtěchovi jde o krk.* Blesk. 23.03.2020, s. 2.

do shánění respirátorů a roušek. Ministrovi zdravotnictví Adamu Vojtěchovi (za ANO) se nepodařilo pomůcky získat včas a lékaři už minulý týden varovali před šířením nákazy.¹⁴⁹ Kvůli tomu ho můžeme zařadit do stereotypního zobrazování „zachránce“.

Se stejným stereotypem vyšel Hamáček i z článku „Babiš převedl Prymulu. Štáb povede Hamáček“, který se komplexně věnoval problematice a personáliemi v souvislosti s Ústředním krizovým štábem, který premiér na nátlak koaličního partnera a opozice nakonec zřídil. Autor popisuje, že předsedou tohoto uskupení měl být od začátku ministr vnitra, ale Babiš tam navzdory všem dosadil náměstka ministra zdravotnictví a později ministra Romana Prymulu. Autor Ondřej Leinert v textu uvádí, že se na fungování krizového štábu snášela kritika za špatnou distribuci roušek a respirátorů a celkový komunikační chaos, proto Babiš ze svého postoje ustoupil a jmenoval do čela Hamáčka. Z článku vyplývá, že by předseda ČSSD měl situaci uklidnit a nastolit do distribuce řád, tedy opět jako „zachránce“, který tentokrát má vyřešit v jednom z nejdůležitějších v Česku zřízených krizových orgánů.¹⁵⁰

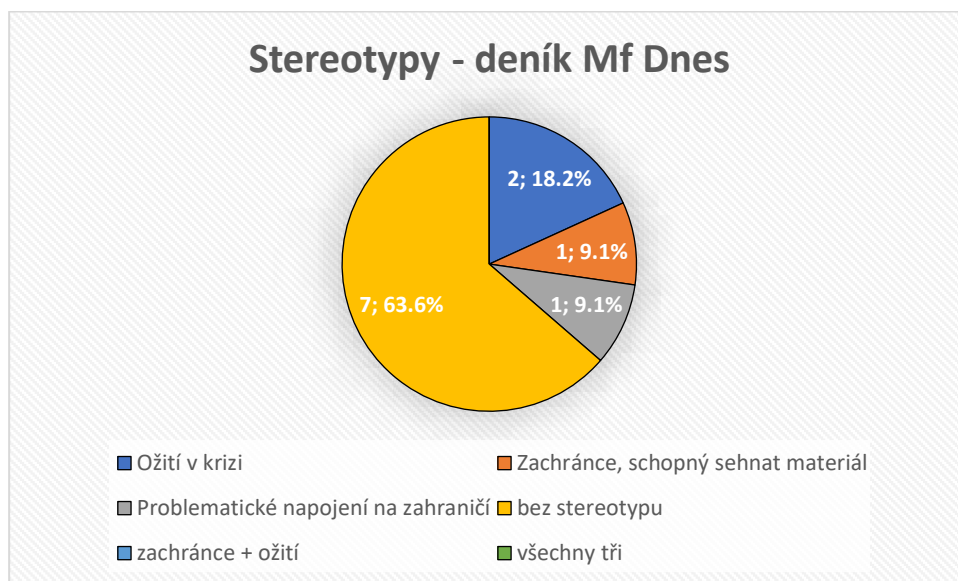
V. 1. 6. d Mf Dnes

Poměrově k vydaným článkům se ke stereotypnímu vyjadřování nejvíce přiklonila Mf Dnes, a to se čtyřmi texty (36,4 procenta). Dvakrát ve výstupech upozornila na to, že Hamáček s „krizí oživil“ (18,2 procenta), jednou ho vyobrazila jako zachránce (9,1 procenta) a jednou upozornila v negativním vyznění na jeho napojení na zahraničí (9,1 procenta).

¹⁴⁹ FROUZOVÁ, Kateřina. *Je to největší výzva od druhé světové války*. Hospodářské noviny. 20.03.2020, s. 3.

¹⁵⁰ LEINERT, Ondřej. *Babiš převedl Prymulu. Štáb povede Hamáček*. Hospodářské noviny. 31.03.2020, s. 2.

Graf 27: Stereotypy – deník Mf Dnes



Hamáček je jako možný „zachránce“ vyobrazen například v textu „Česku chybí až milion respirátorů, opozice vládu kritizuje“, který reflektuje situaci v Česku v polovině března 2020, když vláda poprvé přiznala, že zdravotnického materiálu je nedostatek. Text je postaven tak, že po kritice opozice přichází na řadu informace o podvodu, kterého se dopustila jedna společnost, a následně zpráva o tom, že zásobování bude mít nově na starost právě Hamáček.¹⁵¹

„Ožítí v krizi“ je pak zřetelný v již zmíněném komentáři čtenáře „Zbytečné výmluvy vládě škodí“. Autor napsal, že v něm ministr vnitra jako jediný vzbuzuje důvěru a „ukázal, že to není jen panák, který chce funkci“.¹⁵²

¹⁵¹ BULISOVÁ, Karolína. *Česku chybí až milion respirátorů, opozice vládu kritizuje*. Mf Dnes. 16.03.2020, s. 2.

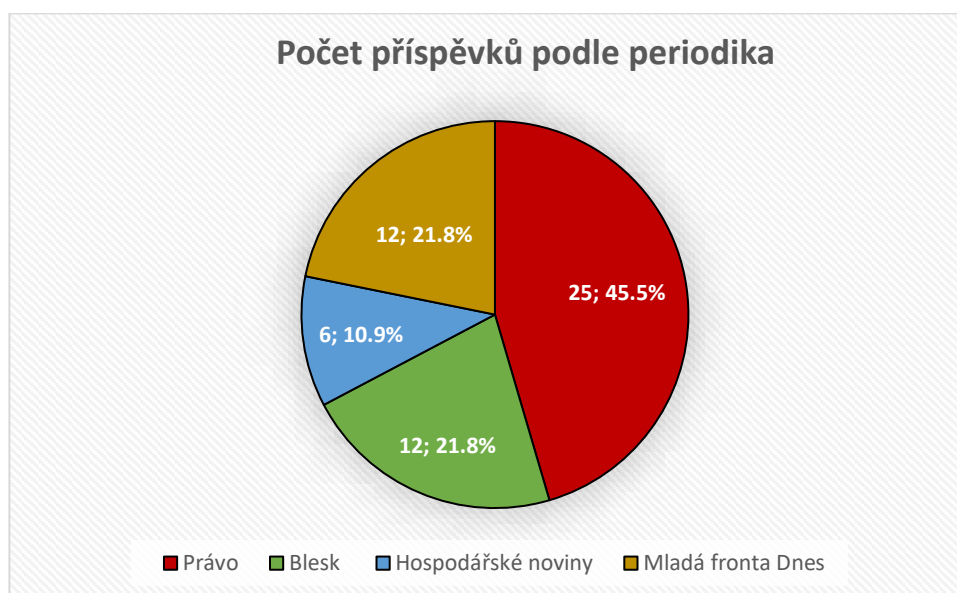
¹⁵² NOVOTNÝ, Zdeněk. *Zbytečné výmluvy vládě škodí*. Mf Dnes. 20.03.2020, s. 10.

V. 2 Mediální obraz Jana Hamáčka ve druhé situaci

V. 2. 1 Zájem médií

V analýze jsou, jak již bylo vysvětleno v dřívější kapitole, zahrnuty zpravodajské a publicistické výstupy z období 04. května 2021 – 03. června 2021. Předvolené deníky vydaly celkem 55 textů, což je o dva více než v předchozí zkoumané situaci. Téměř polovinu (45,5 procenta) vydaných článků v tomto analyzovaném období otisklo na svých stránkách Právo. Naopak nejméně se tématu věnovaly Hospodářské noviny, které o Hamáčkovi v těchto souvislostech informovaly pouze v šesti případech (10,9 procenta), deníky Blesk a Mf Dnes shodně vydaly dvanáct (21,8 procenta) takových textů.

Graf 28: Počet příspěvků podle periodika



V. 2. 2 Časové rozložení

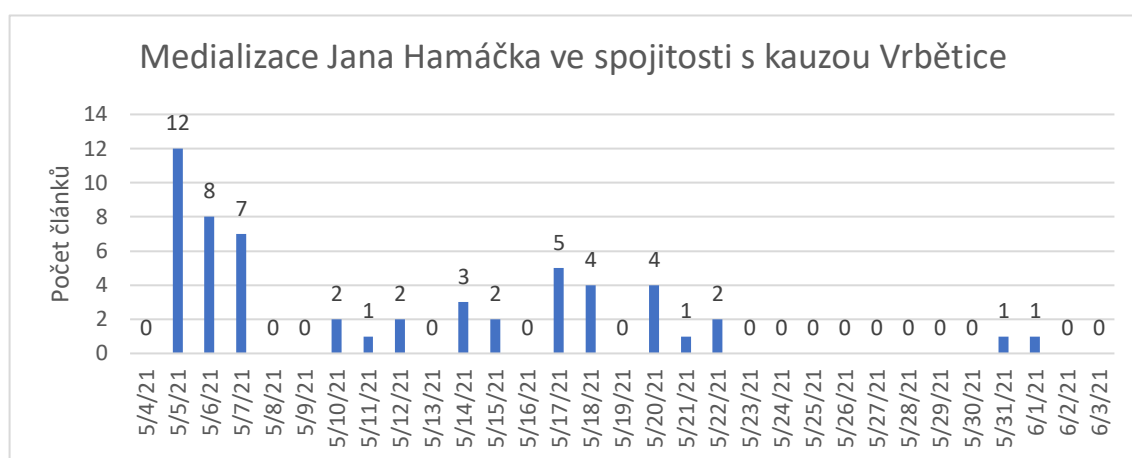
Z provedené analýzy vyplynulo, že nejvíce zkoumaných textů vydaly deníky 05. května 2021, tedy den po zveřejnění informace Seznam Zprávami, což je zapříčiněno technologickými možnostmi tištěných novin. Zatímco zpravodajské online servery informace přebíraly okamžitě ve stejný den, čtenáři pouze tištěného zpravodajství konzumovali informace až druhý den.

Až do pátku 07. května vyšlo v novinách celkem 27 textů, které se zabývaly spojitostí Hamáčka s cestou do Moskvy a vrbětickou kauzou. O nadcházejícím víkendu

mediální zájem utichl, v několika případech se pak redakce k tématu vrátily v dalším týdnu.

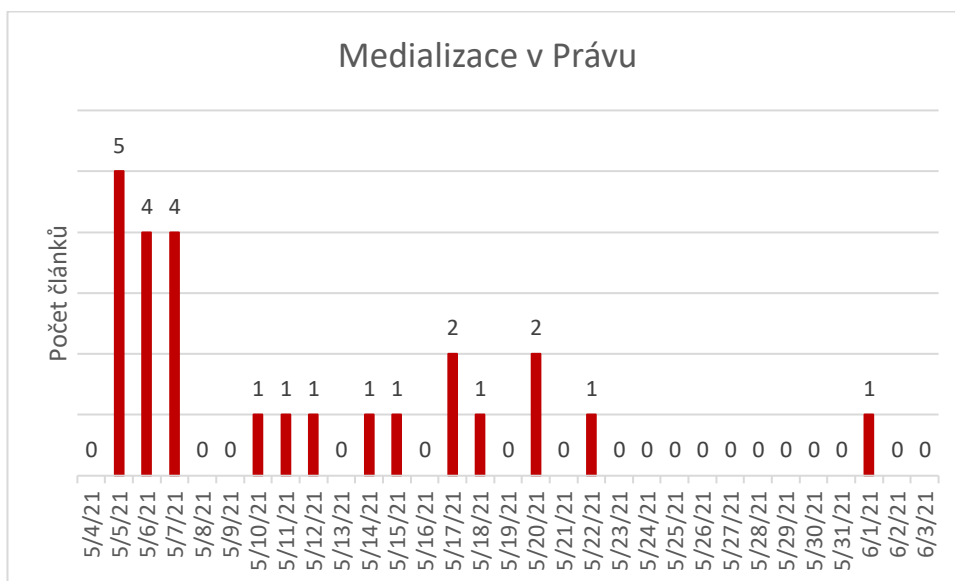
Vyšší zájem lze pak opět pozorovat ve třetím týdnu od vydání. Způsobilo to velmi kontroverzní vyjádření tehdejšího prezidenta Miloše Zemana, že v případě výbuchu vrbětických skladů stále existují tři vyšetřovací verze, Hamáčková kauza byla v tom případě zmiňována spíše jako součástí kontextu. Pozornost k sobě opět přitáhl i ministr vnitra, který informoval, že zažaluje novináře Kroupu a Cirokovou za vydání článku, který mu podle jeho vyjádření pošpinil jméno.

Graf 29: Medializace Jana Hamáčka ve spojitosti s kauzou Vrbětice



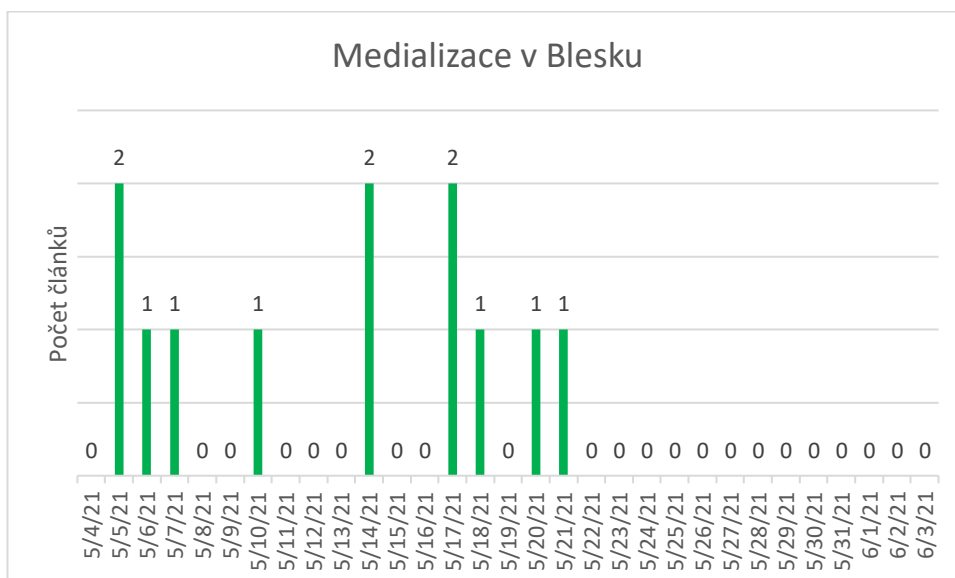
Deník Právo událostem poskytoval nejvýraznější mediální pokrytí a významně ostatní média ve vydaných člancích převyšoval. Největší pozornost Hamáčkově v této souvislosti věnoval hned ve dnech po vydání článku, kdy den po Seznam Zprávách zařadil hned pět textů, v následující dvou dnech přidal dalších osm výstupů. Průběžně pak o událostech Právo informovalo pravidelně až do 22. května.

Graf 30: Medializace v Právu



Podobně jako Právo k událostem přistoupil deník Blesk, který tématu věnoval velký prostor zejména 05. května. Více vydaných článků v pozdějším období od zjištění novinářů ze Seznam Zpráv souviselo s vydáním rozhovorů s ministrem Hamáčkem a jeho stranickým i vládním kolegou Jakubem Kulhánkem, ve kterých se novináři k událostem vraceli a dožadovali se odpovědí na nezodpovězené dotazy.

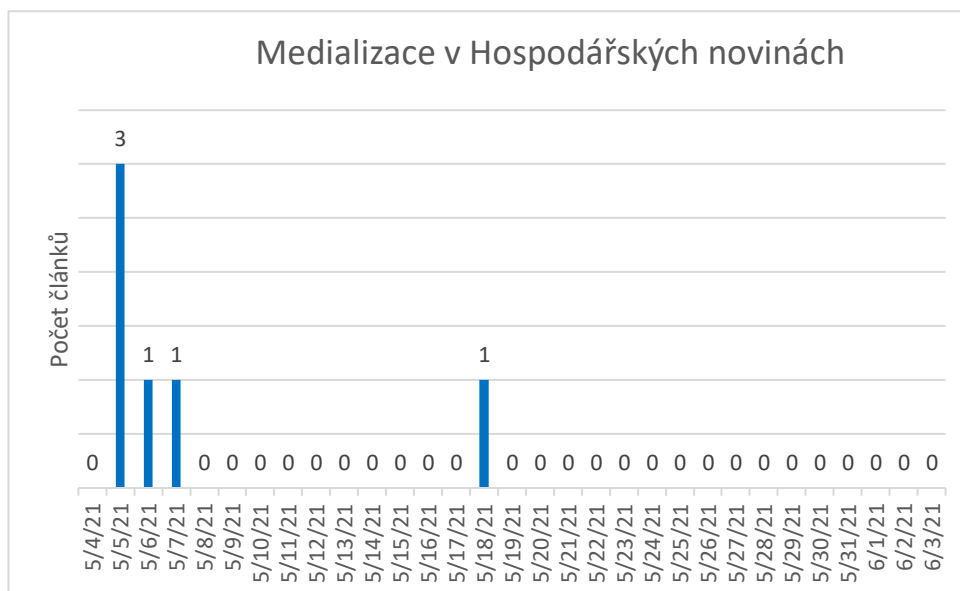
Graf 31: Medializace v Blesku



Poměrně překvapivě k celé kauze přistupovaly Hospodářské noviny, jak bude v dalších kapitolách blíže vysvětleno. V týdnu, kdy bylo zjištění uveřejněno,

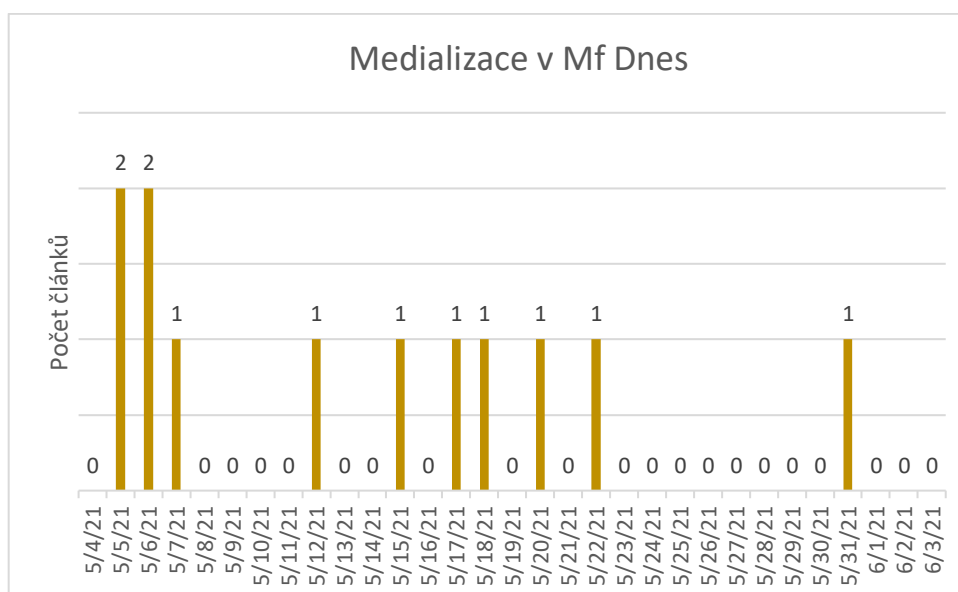
publikovaly noviny pět výstupů, a tím prakticky jejich referování skončilo. V jednom textu se pak k Hamáčkovi a jeho cestě do Moskvy vrátily 18. května.

Graf 32: Medializace v Hospodářských novinách



Deník Mf Dnes pak v publikaci článků nevybočoval od přístupu Práva nebo Blesku. V prvních dnech věnoval události prostor pro pět zpravodajských a publicistických výstupů, pravidelně se pak k tématu vracel do 22. května.

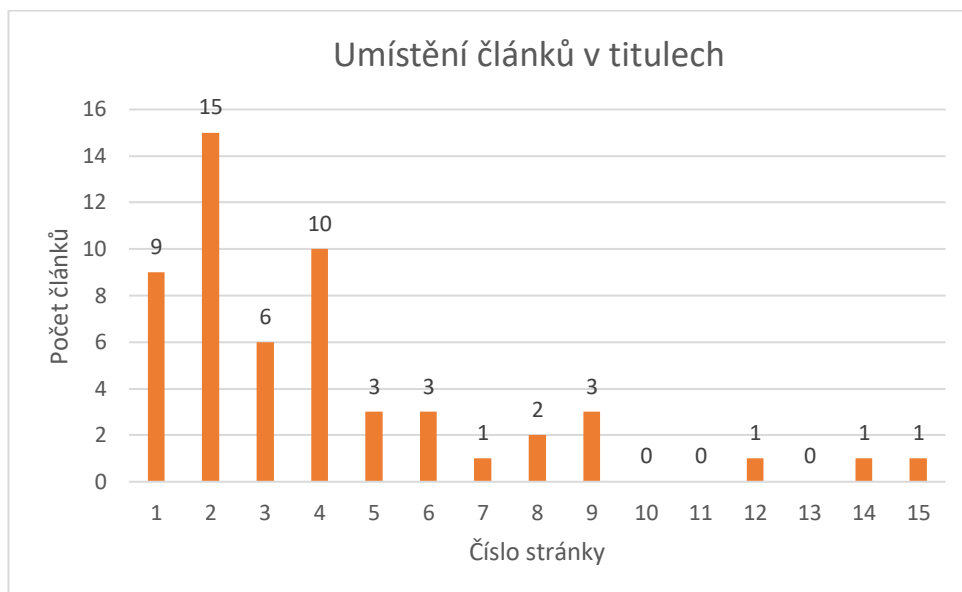
Graf 33: Medializace v Mf Dnes



V. 2. 3 Umístění na stranách

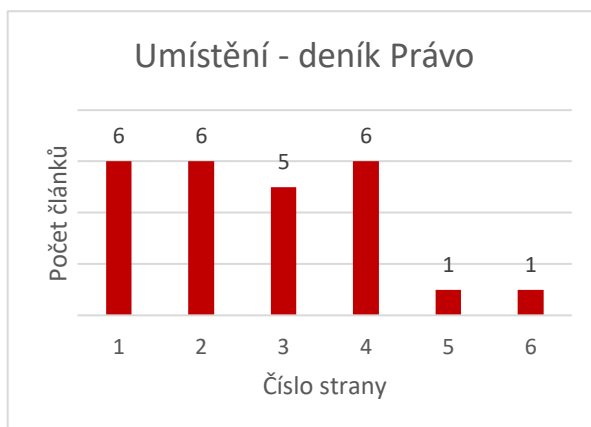
Provedená analýza prokázala, že vybraná média připisovala kauze Jana Hamáčka velkou váhu, když naprostá většina článků (40 textů) byla zařazena na první čtyři strany. Na stranách číslo 14 a 15 se pak nacházely publicistické výstupy Hospodářských novin, které mají rubriku Názory umístěnou až na tomto místě.

Graf 34: Umístění článků v titulech

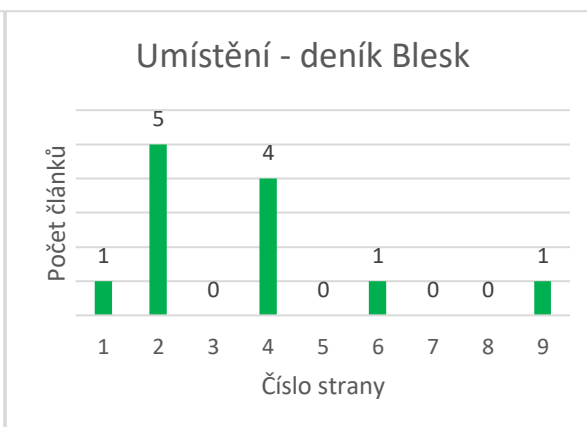


Deníky Právo a Blesk k zařazování událostí přistoupily podobným přístupem, když většinu z vydaných článků zařadily na přední stránky svých novin. Blesk sice na první stranu umístil pouze jeden výstup, to ale může být dáno i standardizovaným rozložením titulní strany tohoto deníku, kdy většinu papíru pokrývá vybraná fotografie.

Graf 36: Umístění – deník Právo



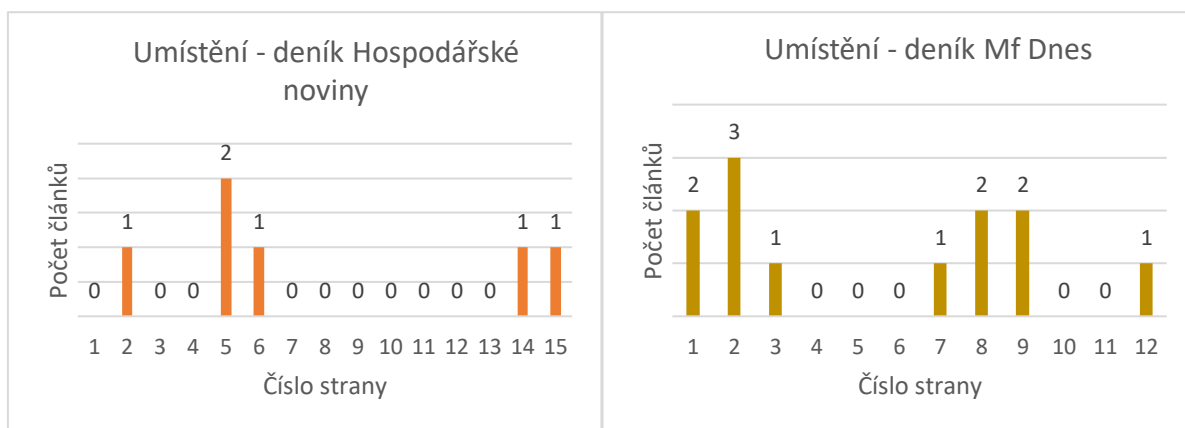
Graf 36: Umístění – deník Blesk



Jak již bylo jednou zmíněno, naprosto odlišně ke kauze přistoupily Hospodářské noviny, což platí i pro zařazení textů. Na prvních čtyřech stranách otiskly za celé období pouze jednu zprávu, další tři výstupy zařadily na strany číslo 5 a 6. Co se týká Mf Dnes, i ta pak přistoupila k informování podobně jako dva dříve uvedené deníky. Na stranách 8 a 9 má titul stejně jako Hospodářské noviny zařazené názorové sekce.

Graf 38: Umístění – deník Hospodářské noviny

Graf 38: Umístění – deník Mf Dnes

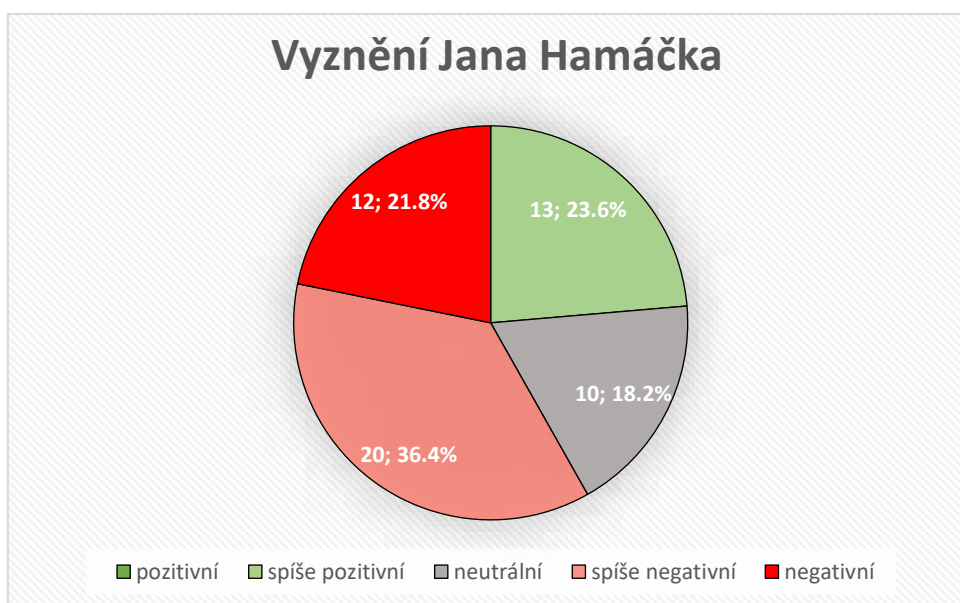


V. 2. 4 Vyznění Jana Hamáčka

Celkové vyznění Jana Hamáčka ze článků v analyzovaném období mohlo mít dopad na jeho vnímání širokou veřejností, protože až ze 32 výstupů (58,2 procenta) vyšel ministr vnitra negativně (21,8 procenta) nebo spíše negativně (36,4 procenta). Jen deset článků (18,2 procenta) pro něj vyznívalo neutrálně a 13 (23,6 procenta) spíše pozitivně.

K analýze se muselo přistupovat výjimečně citlivě, protože vyznění některých informací obsažených v člancích se neutralizovalo v průběhu času. Jinými slovy, už sama informace o tom, že Jan Hamáček mohl chystat závažný trestný čin vlastizrady v podobě onoho výměnného obchodu, je ve vnímání dostatečně odsouzeníhodná na to, aby celé vyznění textu mohlo být označeno jako negativní, na druhou stranu i tato informace se časem neutralizuje a nepůsobí tak šokujícím způsobem. V prvních dnech tedy tyto informace jednoznačně zabarvovaly články do negativního vyznění, jejich přítomnost v dalších textech již ale není potřeba vnímat tak negativně, protože je to již známá skutečnost, a časem se tedy tyto události mohly hodnotit spíše negativně, nikdy však neutrálně nebo s pozitivním vyzněním.

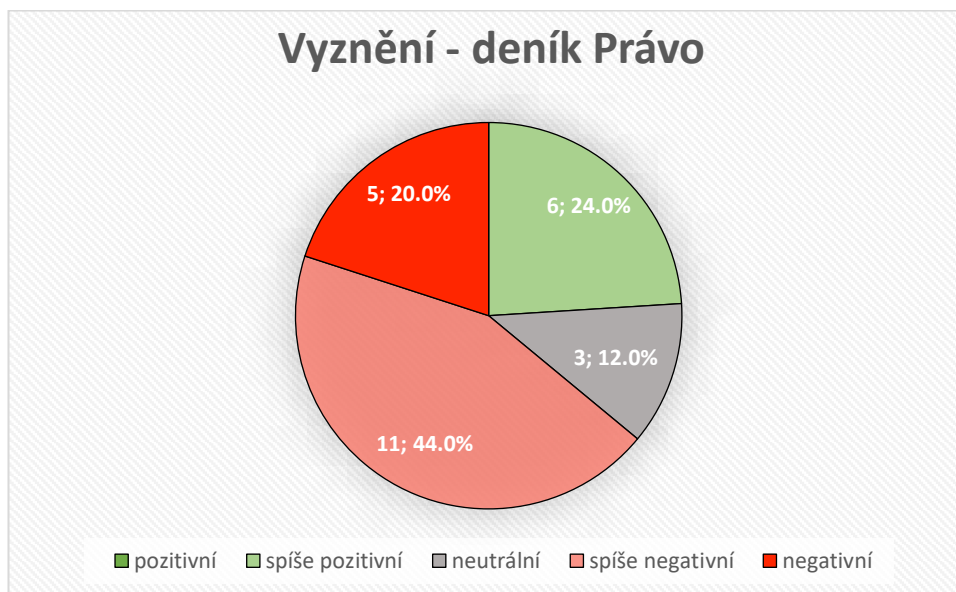
Graf 39: Vyznění Jana Hamáčka



V. 2. 4. a Právo

Právo, které vydalo ve zkoumaném období nejvíc textů, a tedy poskytlo největší vzorek, přistoupilo k 16 článkům (64 procent) vyznívajícím spíše negativně (44 procent) nebo negativně (20 procent). Dalších šest textů (24 procent) vyznívalo spíše pozitivně a tři neutrálně (12 procent).

Graf 40: Vyznění – deník Právo



Negativně vyznívajícím textem byl například hned z 5. května s titulkem „Vrbětice za milion Sputniků? Hamáček: Lži a spekulace“. Ministr vnitra se v „otvůrkovém“ článku snažil vyvrátit informace serveru Seznam Zprávy tím, že verbálně útočil na novináře Kroupu s Círokovou. „Vicepremiér, ministr vnitra a šéf soc. dem. Jan Hamáček včera důrazně popřel obvinění serveru Seznam Zprávy, že jeho ohlášená dubnová cesta do Moskvy neměla být kamufláží před oznámením vrbětické kauzy, jak opakovaně Hamáček tvrdil, ale ve skutečnosti měl v úmyslu pokusit se v Moskvě vyměnit ututlání tajné operace agentů ruské vojenské zpravodajské služby GRU za dodávku milionu vakcín Sputnik V a uspořádání summitu amerického a ruského prezidenta v Praze,“ zněl první odstavec.¹⁵³ Právě ono spojení Hamáčkova jména s údajným vlastizrádným jednáním lze v této situaci chápat negativně, i když se proti tvrzení v textu důrazně ohrazuje, smysluplné vysvětlení v něm pozbývá.

¹⁵³ Nesignováno (ada, nig). *Vrbětice za milion Sputniků? Hamáček: Lži a spekulace*. Právo. 05.05.2021, s. 1.

Zajímavostí může být, že deník předřadil Hamáčkovu obhajobu před zjištění jako takové. Monitor textu ze Seznam Zpráv zařadili autoři Práva až na druhou stranu a opět ojedinělým způsobem, když text nazvali „Co napsaly Seznam Zprávy“, pod titulek napsali větu: „Přinášíme úvodní část článku Seznam Zprávy s titulkem.“ Dále otiskli přesné znění titulku a následujících sedm odstavců ze zmíněného internetového serveru. I zde pak nutno chápat vyznění článku jako negativní, když tedy v původním textu zaznívaly například formulace: „Hamáček je totiž ve vážném podezření, že chtěl celou věc s Ruskem uhladit. Že jeho mise do Moskvy, kterou vydával za jakousi politickou kamufláž před oznámením vrbětického útoku, měla ve skutečnosti jiný cíl.“¹⁵⁴

Spíše negativně vyznívající článek lze hodnotit například komentář s titulkem „Oslovská lavice“ vydaný ve stejný den, tedy 05. května. Autor textu a politolog Lukáš Jelínek se hned ten den snažil zjištění Seznam Zpráv relativizovat a zároveň připomínat dřívější kauzy Janka Kroupy. I když na konci uzavírá text s tím, že bez znalostí detailů se nelze postavit ani na jednu stranu, v těle článku se přiklání spíše na stranu Hamáčka, zároveň ale připomíná kritiku opozičních poslanců, proto nelze hodnotit výstup jako neutrální, natož spíše pozitivně vyznívající. „Podle investigativního novináře Janka Kroupy chtěl zobchodovat ututlání vrbětického výbuchu za Sputnik V. Prý mu to práskli účastníci schůzky na vnitru a prý jsou ochotni podat i regulérní svědectví. Tak si počkejme. Výklad nejvyššího státního zástupce Pavla Zemana, jenž na ni dorazil se zpožděním, se blíží spíš Hamáčkovu.“¹⁵⁵

Spíše negativní vyznění článků ale najdeme i v pozdější době od odstartování kauzy. Například text otitulovaný „Hamáček odráží ostřelování opozice: Nerezignuji“, který vyšel dne 17. května, sice přináší opětovné vyjádření ministra vnitra, že vyhoštění ruských agentů byla jedna z nejnáročnějších a nejúspěšnějších bezpečnostních operací v Česku, primárně se ale věnuje kritice z řad opozice, která volala po jeho rezignaci. Byl to například předseda tehdy nejsilnější opoziční strany ODS Petr Fiala, který o vysvětlování nejasností kolem cesty do Moskvy mluvil jako o jedné nejasnosti za druhou. Celou cestu pak označil za neskutečnou naivitu a špatný úsudek, nebo lhaní veřejnosti.¹⁵⁶

¹⁵⁴ Nesignováno. *Co napsaly Seznam Zprávy*. Práva. 05.05.2021, s. 2.

¹⁵⁵ JELÍNEK, Lukáš. *Oslovská lavice*. Práva. 05.05.2021, s. 6.

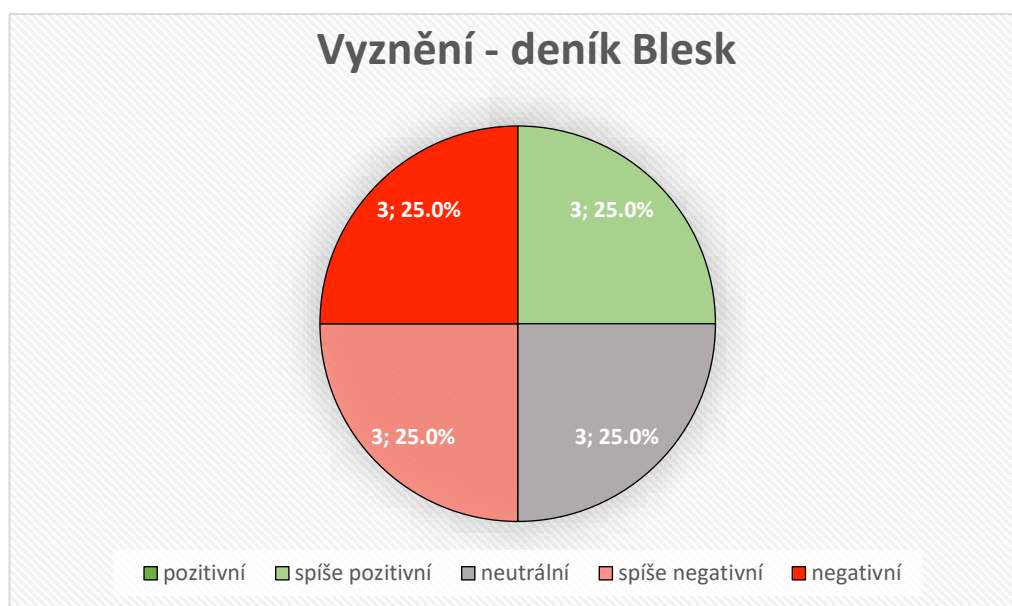
¹⁵⁶ ŠOPFOVÁ, Kristýna. *Hamáček odráží ostřelování opozice: Nerezignuji*. Práva. 17.05.2021, s. 3.

Zpravodajský výstup s titulkem „Kulhánek: Lež, neprofesionální novinářina“ lze pak s ohledem na to, jaké vyznění pro Hamáčka ze zveřejnění vyplynulo, hodnotit jako spíše pozitivní. Tři odstavcová zpráva přináší reakci sociálních demokratů, kteří se postavili za svého předsedu a odmítli popsání situace, jak ji popsaly Seznam Zprávy. Tehdejší ministr zahraničních věcí kritizoval novináře a nařkl je z neprofesionálního žurnalistického přístupu, místopředseda strany Jiří Běhounek zase reagoval tak, že označil kauzu za politickou hru, která nahrává soupeřům.¹⁵⁷

V. 2. 4. b Blesk

Také deník Blesk zařadil do svých vydání více negativně vyznívajících článků (50 procent) než s pozitivním vyzněním (25 procent). Zbylé tři články (25 procent) se mohou hodnotit jako neutrální, žádný z textů nezobrazoval Hamáčka vyloženě pozitivně.

Graf 41: Vyznění – deník Blesk



Negativně pro Hamáčka vyznívaly opět dva texty vydané hned 05. května, které monitorovaly zjištění Seznam Zpráv a prvotně informovaly o Hamáčkově kauze. Další článek s takovým vyzněním najdeme na stránkách Blesku dne 20. května s titulkem „Láska potápí Hamáčka“ umístěný na druhé straně vydání. Ačkoliv by nadpis článku mohl působit matoucně, redaktoři deníku informovali o tom, jak se senátor Václav

¹⁵⁷ Nesignováno (ada, nig). *Kulhánek: Lež, neprofesionální novinářina*. Právo. 05.05.2021, s. 2.

Láska vyjádřil po jednání senátního výboru, který projednával možné Hamáčkovu pochybení. „Žádná kamufláž, ale reálný plán! Po jednání senátního výboru člen horní komory Parlamentu Václav Láska (46, za KDU a Zelené) rozbil verzi vicepremiéra Jana Hamáčka (42, ČSSD), že jeho cesta do Moskvy byla jen naoko,“ zněl první odstavec zprávy.¹⁵⁸

Naopak text otitulovaný „Děti se ho prý ptají: Tatínku, půjdeš vězení?“ vyznívá spíše pozitivně. Jde totiž o poměrně rozsáhlý rozhovor s Hamáčkem v pořadu Epicentrum Blesku a snaží se v něm obhájit svůj postoj a kroky, které dosud učinil. Ministr vnitra v něm například popisuje, že vláda zvládla „opravdu asi nejsložitější bezpečnostní operaci a je logické, že jsme spoustu lidí i subjektů naštváli“. Zároveň interview není vedeno natolik konfrontačně, aby Hamáčkovy odpovědi vzbuzovaly pochybnosti, snaží se působit jako zodpovědný a úspěšný politik, kterému se povedla akce, a po vydání smyšleného článku je ze strany veřejnosti napadán.¹⁵⁹

Za neutrální pak lze považovat například zpravodajský výstup z poloviny května s titulkem „Zeman pracuje se zastaralou verzí“, text se totiž primárně věnuje vysoce kontroverznímu vyjádření prezidenta Miloše Zemana, který se snažil zpochybnit práci českých zpravodajských složek. Hamáčková role je zmíněna pouze v posledním odstavci v souvislosti s tím, že Národní centrála proti organizovanému zločinu se cestou do Moskvy začala zabývat, což nebyla nová informace, mluvčí policie Jaroslav Ibehej navíc ani nechtěl potvrdit, zda se vyšetřování týká přímo Hamáčka nebo některých funkcionářů, kteří se účastnili schůzek na ministerstvu vnitra.¹⁶⁰

V. 2. 4. c Hospodářské noviny

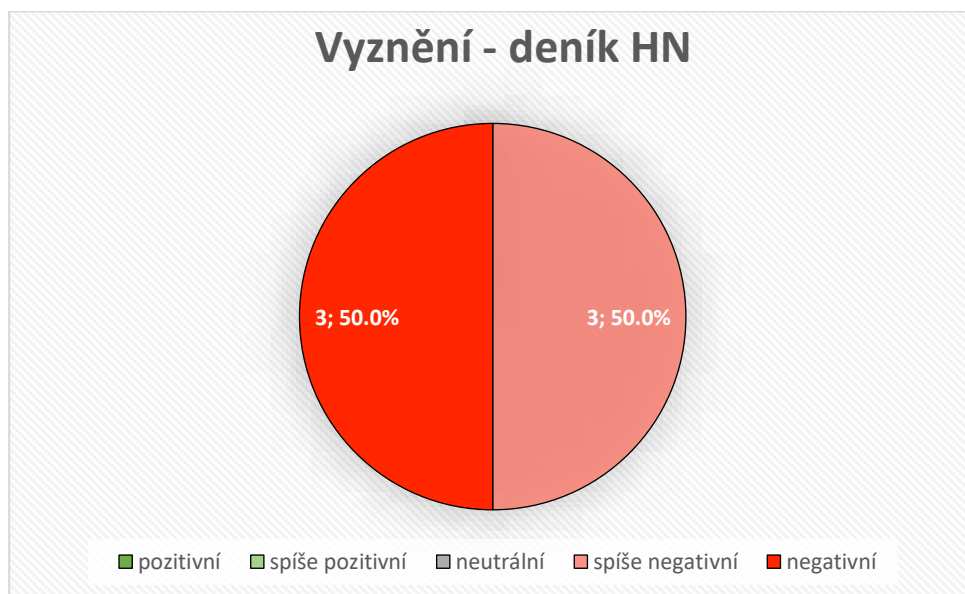
Hospodářské noviny k informování o celé kauze přistoupily naprosto odlišně než další deníky zahrnuté do analýzy této diplomové práce. Během zkoumaného období totiž vydaly pouze šest článků, a i jejich vyznění v souhrnu je pozoruhodné. Hned tři texty (50 procent) vyznívaly negativně a zbylé tři texty (50 procent) spíše negativně. Oproti ostatním deníkům se nezáměrně o zjištění Seznam Zpráv projevil například tím, že monitorující zprávu noviny zařadily až na stranu číslo 5.

¹⁵⁸ Nesignováno (bel). *Láska potápí Hamáčka*. Blesk. 20.05.2021, s. 2.

¹⁵⁹ TOMEK, J. a BELICA, T. *Děti se ho prý ptají: Tatínku, půjdeš vězení?* Blesk. 14.05.2021, s. 2.

¹⁶⁰ TOMEK, Jakub. *Zeman pracuje se zastaralou verzí*. Blesk. 18.05.2021, s. 4.

Graf 42: Vyznění – deník HN



K popsání situace využily Hospodářské noviny originální způsob, nejdřív ve čtyřech odstavcích popsaly, co přinesly Seznam Zprávy: „Vážným pochybnostem kolem cesty do Ruska čelí vicepremiér a předseda ČSSD Jan Hamáček. Návštěvu Moskvy plánoval v dubnu, nakonec ji ale neuskutečnil. Podle opozičních politiků tím ohrožoval bezpečnost Česka, choval se vlastizrádně a chtěl ututlat ruský terorismus v zemi. V úterý odpoledne kvůli této kauze jednali na uzavřené schůzi poslanci i s představiteli zpravodajských složek.“¹⁶¹ Pokračovala první přímá citace v textu, která patřila Janu Hamáčkovu a mluvil v ní o tom, že článek je plný lží a spekulací. Další dva odstavce přinesly analýzu s podtitulkem „Silné stránky obhajoby“ a hned čtyři odstavce „Slabé stránky obhajoby“. Z důvodu, že jde o první zmínku vůbec, ale i prostoru, který autor věnoval Hamáčkovu a jeho vysvětlení, se tento text řadí k negativně vyznívajícím.

Zmínka o možném výměnném obchodu Vrbetic za Sputnik se v Hospodářských novinách objevila i v rozhovory s ředitelem Vojenského zpravodajství Janem Berounem, který se zabýval především otázkami dezinformací a toho, zda Rusové mohli dopředu vědět, co předseda vlády Babiš s ministrem Hamáčkem oznámí. Redaktorka ale vložila i otázku na nově zveřejněnou možnou souvislost: „Máte informace o tom, že Hamáček či Babiš zvažovali informace o Vrbeticích nezveřejnit? Podle úterního článku serveru Seznam Zprávy takové podezření existuje. Hamáček se prý chtěl s Ruskem dohodnout, že informace o kauze nezveřejní výměnou za vakcínu

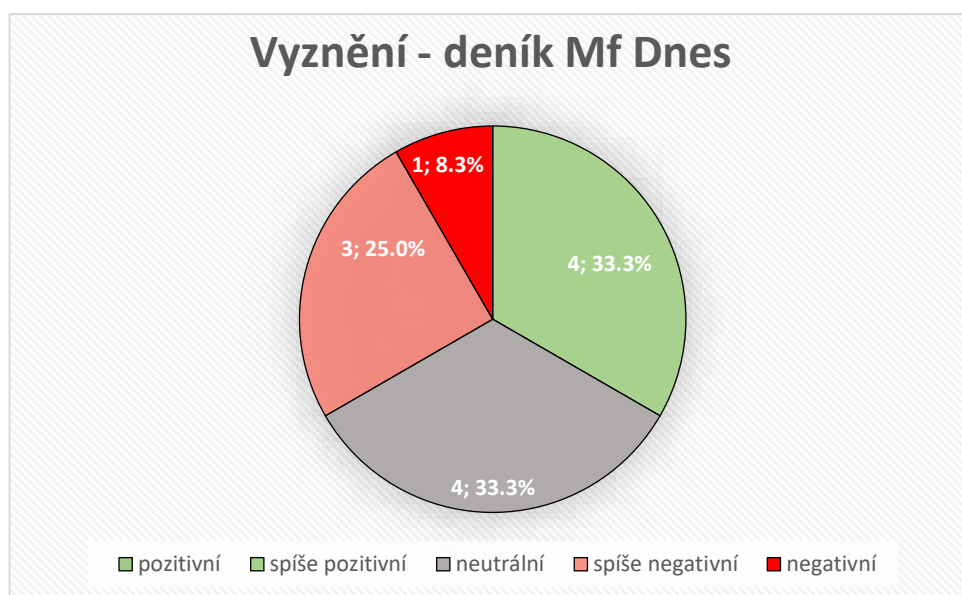
¹⁶¹ LEINERT, Ondřej. *Hamáček si naběhl sám. Obhajoba v kauze Vrbětice a cesty do Ruska má silné i slabé stránky*. Hospodářské noviny. 05.05.2021, s. 5.

Sputnik V a uspořádání setkání amerického a ruského prezidenta. Mělo se to projednávat na schůzce, jíž jste se zúčastnil.“ Respondent na takový dotaz podle přepisu reagoval jednoslovným „ne“, dále odpověděl, že by nikdy nedoporučil za takových okolností cestu do Ruska. Právě z důvodu, že je to druhá zmínka o Hamáčkově kauze v novinách a respondent Beroun takovou verzi nezpochybňuje, ministra se nezastává, pouze odpovídá, že o tom neměl informace, hodnotíme takový článek jako spíše negativně vyznívající.¹⁶²

V. 2. 4. d Mf Dnes

Rozdílně k zařazování článků přistoupila i Mf Dnes, jak bude představeno v následujících odstavcích. Do svých tištěných vydání zařadila redakce hned čtyři spíše vyznívající články (33,3 procenta), stejný počet textů neutrálně vyznívajících, tři výstupy spíše negativní (25 procent) a jeden negativní (8,3 procenta).

Graf 43: Vyznění – deník Mf Dnes



Právě negativně vyznívající článek s titulkem „Proč měl jet Hamáček do Moskvy?“ vyšel hned 05. května jako u dalších deníků, který monitoroval zjištění novinářů Kroupy a Cirokové. I když i tento text je svou strukturou postaven mírněji než například monitor Hospodářských novin, protože hned první odstavec začíná sdělením,

¹⁶² ŘEHÁKOVÁ, Markéta. *Rusko se na oznámení o Vrběticích připravilo. Viděli jsme to v kyberprostoru*. Hospodářské noviny. 05.05.2021, s. 6.

že se Hamáček předchozí den bránil nařčení serveru, lze ho vnímat, jak je zařazen, protože v něm velký prostor dostali i opoziční politici, kteří ministra silně kritizovali.¹⁶³

Zároveň však Mf Dnes jako jediná ze zkoumaných deníků zařadila na první den komentář, který zjištění Seznamu relativizoval a vyzníval spíše pozitivně. Autor Korecký především kritizoval opoziční politiky, že hned po vydání článku pronášeli silná stanoviska a vyzývali Hamáčka k rezignaci. Na druhou stranu se ale Hamáčka zastává a z celkového textu vyplývá, že se toho popisovaného jednání spíše nemohl nedopustit. „Novinář někdy udělá chybu, špatně si poskládá informace, někomu naletí nebo se přímo stane součástí politických či zpravodajských her,“ začíná jeden z odstavců. Autor v textu píše také o „mediálním zatykači“, který na první pohled „působí dost přitažený za vlasy“.¹⁶⁴ Komentátor politického dění se tak přiklonil spíše na stranu Hamáčkovy obhajoby a zpochybňoval verzi novinářů, i kvůli tomuto postoji se text v názorové sekci může hodnotit jako spíše pozitivně vyznívající.

O další takto vyznívající článek se zasloužil opět komentátor Korecký spolu s karikaturou z pera Václava Teichmanna. Na ní je vyobrazen novinář Janek Kroupa na zádech držící balistickou střelu, pod ním je komentář: „Největší výbuch od Vrbetic. Reportér Janek Kroupa je znám třaskavými kauzami, které ale nezřídka dopadnou úplně jinak, než o nich referoval. Teď odpálil šrapnel jménem ‚Vlastizrádce Hamáček‘, ale v přetahované, zda se podaří prokázat vinu, anebo nevinu ministra vnitra, se server Seznam Zprávy zatím zdá být spíše v defenzivě.“¹⁶⁵

Spíše negativně pak vyznívá například zpráva s titulkem „Policie řeší okolnosti Hamáčkovy cesty“ z 18. května. Jedno odstavcová zpráva monitoruje zjištění České televize, že se o Hamáčkovu plánovanou cestu do Moskvy zajímají kriminalisté z Národní centrály proti organizovanému zločinu a znovu v ní připomínají zjištění redaktorů Seznam Zpráv. Na rozdíl například od Hospodářských novin se v textu vynechala informace o tom, že není jasné, zda se šetření týká přímo Hamáčka.¹⁶⁶

¹⁶³ ČTK a red. *Proč měl jet Hamáček do Moskvy?* Mf Dnes. 05.05.2021, s. 2.

¹⁶⁴ KORECKÝ, Miroslav. *Novinářské tuctovky a státnická batolata*. Mf Dnes. 05.05.2021, s. 7.

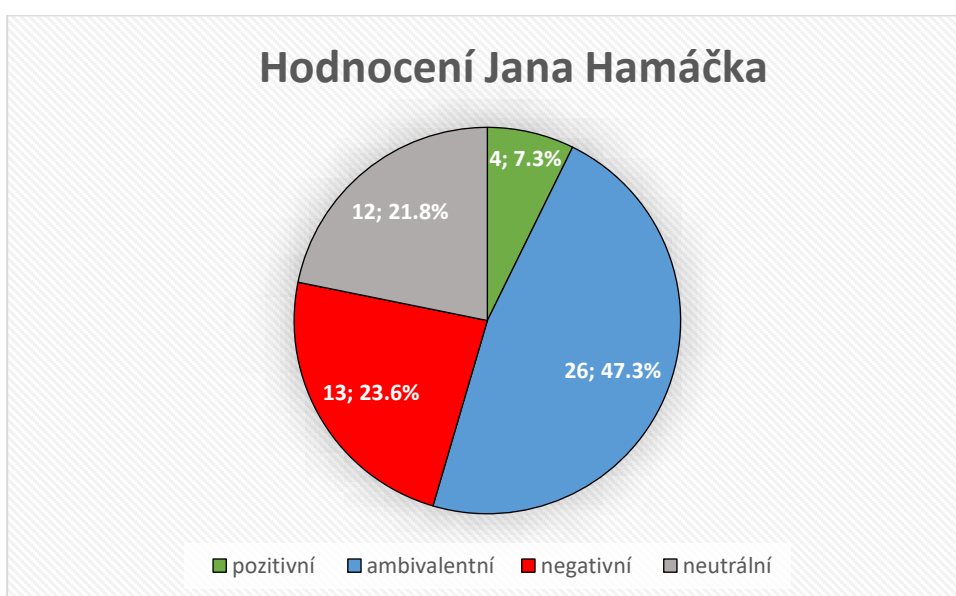
¹⁶⁵ KORECKÝ, Miroslav a TEICHMANN, Václav. *Skicár Václava Teichmanna*. Mf Dnes. 07.05.2021, s. 8.

¹⁶⁶ ČTK a red. *Policie řeší okolnosti Hamáčkovy cesty*. Mf Dnes. 18.05.2021, s. 2.

V. 2. 5 Hodnocení Jana Hamáčka

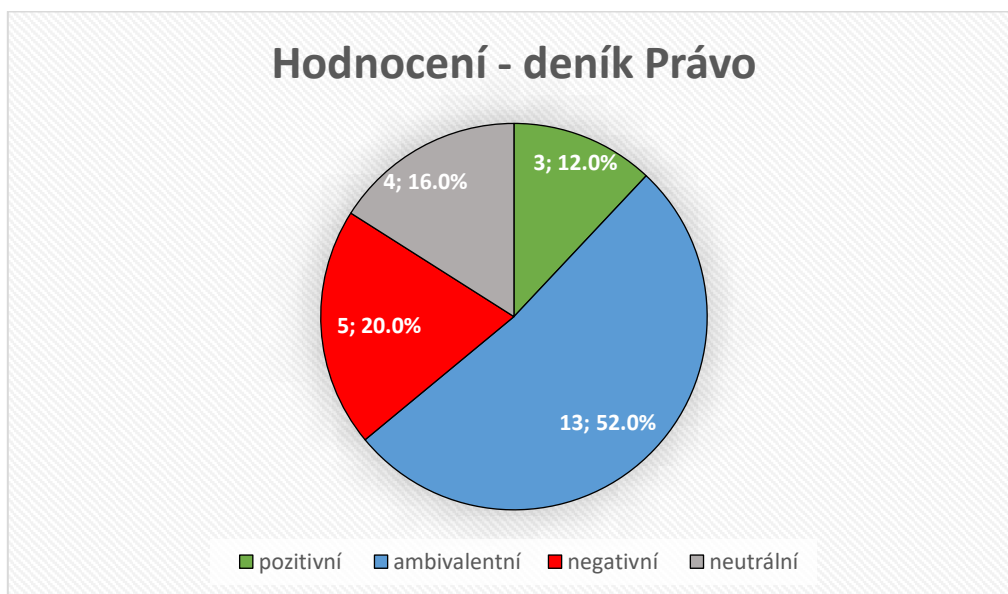
Oproti prvnímu analyzovanému období významně narostlo ambivalentní hodnocení Jana Hamáčka ve zkoumaném vzorku, a to ze tří textů (5,3 procenta) na 26 výstupů (47,3 procenta). Zapříčiněno to bylo zejména kontroverzností druhé vybrané události, kde se o kritické hlasy v článcích postarali mnozí opoziční i straniční politici, komentátoři a autoři textů, pozitivně pak ministra vnitra hodnotili zejména straniční kolegové, prezident Zeman a on sám. Dalších třináct textů (23,6 procenta) neslo pouze negativní hodnocení respondentů a jen ve čtyřech textech (7,3 procenta) byl Hamáček hodnocen pouze kladně.

Graf 44: Hodnocení Jana Hamáčka



V. 2. 5. a Právo

Z 25 zpravodajských a publicistických výstupů v deníku Právo se ambivalentní hodnocení objevilo u 13 z nich (52 procent), v dalších pěti článcích (20 procent) bylo přítomno pouze negativní hodnocení, tři texty (12 procent) nesly pouze pozitivní hodnocení a další čtyři (16 procent) byly neutrální.



Ambivalentní hodnocení lze spatřit například ve zprávě z 12. května, která referovala o váhání sociálních demokratů, zda se postaví za svého předsedu, jak je vyzýval v dříve zaslaném dopise. Již autor v perexu mluví o Hamáčkově vysvětlení jako o zamotaném, a ne právě věrohodném. Například bývalý místopředseda strany Ondřej Veselý je v článku citován takto: „Na cestu do Moskvy mám svůj názor, ale celý ten nápad, ať už to byla cílená cesta, nebo manévr, byl vysvětlen blbě.“ Naopak tehdejší ministryně práce a sociálních věcí Jana Maláčová na předsedovu adresu vyslovila, že „nezná fěrovějšího chlapa, než je on“. Důvěru mu v článku vyslovil například i dlouholetý náhodský starosta a poslanec Jan Birke.¹⁶⁷

V dalším textu Hamáčka kritizovala vládní kolegyně z konkurenční strany Alena Schillerová, když řekla, že plánovat cestu do Moskvy byla podle ní ministrova chyba. „To, že si Jan Hamáček naplánoval cestu do Moskvy, nebylo určitě to nejmoudřejší, co měl udělat... Já mu nevidím do hlavy, jestli to byla, nebo nebyla kamufláž,“ zněla její citace v článku. Už první věta sama o sobě je vůči předsedovi ČSSD kriticky postavena a umocněna je navíc druhou větou, která nechává ve čtenáři pochybnosti, že ani vysoce postavená poslankyně v hnutí ANO a ministryně financí jednoznačně neodmítá verzi, kterou zveřejnily Seznam Zprávy.¹⁶⁸

¹⁶⁷ Nesignováno (ada, nig, vor, trj, map, plk). *Členové ČSSD se do mobilizace nehrnou*. Právo. 12.05.2021, s. 1.

¹⁶⁸ ČTK a zr. *Schillerová: Byla chyba plánovat cestu do Moskvy*. Právo. 10.05.2021, s. 4.

Pozitivní vyznění do článků deníku Právo přinesl tehdejší prezident Miloš Zeman, který se dlouhodobě snažil zpochybnit verzi českých zpravodajských služeb a do veřejného prostoru často v těchto tématech vypouštěl dezinformace. V textu „Zeman překvapil třetí verzi Vrbětic“ se za Hamáčka v několika citacích a parafrázích postavil, když odmítal, že by se Hamáček pokoušel v Rusku uskutečnit jakýkoliv obchod s kauzou Vrbětica. Snažil se ho vyobrazit jako politika, který nejdříve chtěl přivést vakcíny Sputnik V a uspořádat summit prezidentů USA a Ruska. „Takže Hamáček naprosto rozumně původně plánoval svoji cestu s těmito dvěma tématy a zcela rozumně tuto cestu odvolal, když se začalo mluvit o Vrběticích. Jen blázen by v takovém případě do Ruska jel,“ řekl v textu prezident.¹⁶⁹

Zpravodajský text „Švejdar čelí trestnímu oznámení“ se primárně zabýval trestním oznámením na policejního prezidenta Jana Švejdara právě kvůli dění ohledně vrbětické kauzy, protože se na některých jednáních podílel. Autor článku parafrázuje mluvčí policie, podle které oznámení „nijak nesouvisí s plánovanou a poté zrušenou Hamáčkovou cestou do Moskvy ani dubnovým jednáním na vnitru“.¹⁷⁰ To je jediná zmínka o Hamáčkově a jeho plánované cestě, proto se tento text může zařadit mezi neutrálně hodnotící.

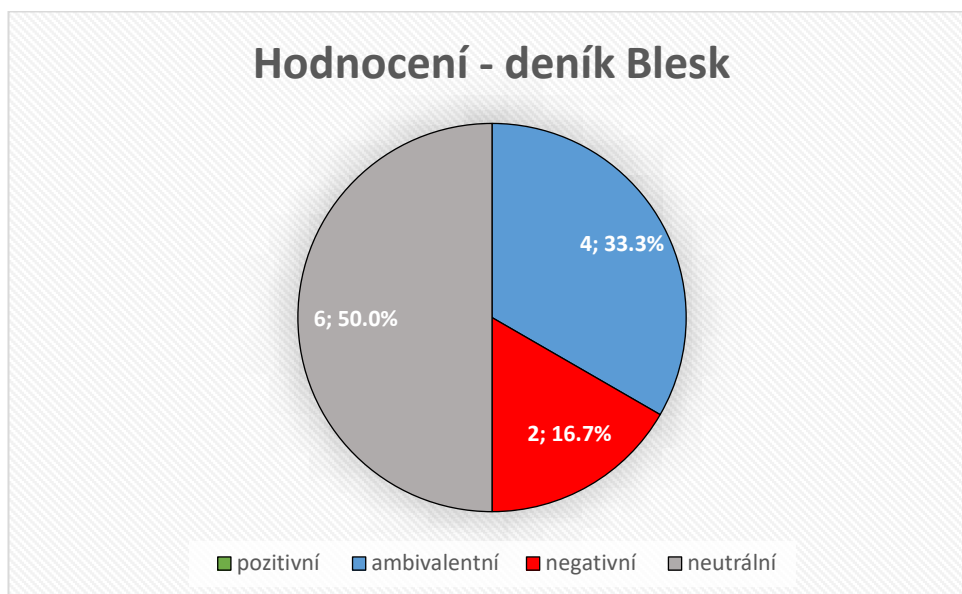
V. 2. 5. b Blesk

Deník Blesk do svých vydání nezařadil ani jeden článek, ve kterém by bylo pouze pozitivní hodnocení. V šesti textech (50 procent) byly hodnotící postoje posouzeny jako neutrální, čtyři články (33,3 procenta) obsahovaly ambivalentní vyjádření a dva výstupy (16,7 procenta) nesly negativní soudy.

¹⁶⁹ Nesignováno (špf). *Zeman překvapil třetí verzi Vrbětic*. Právo. 17.05.2021, s. 3.

¹⁷⁰ Nesignováno (rav, mar). *Švejdar čelí trestnímu oznámení*. Právo. 06.05.2021, s. 3.

Graf 46: Hodnocení – deník Blesk



Vyloženě negativní hodnocení můžeme zachytit například v textu „Klasická česká bramboračka“, který už v úvodu obsahuje větu: „Pořádně perný den si včera užil ministr vnitra Jan Hamáček.“ Blesk po zjištění Seznam Zpráv oslovil politology a ptal se jich například na otázky, jak kauza ovlivní českou politickou scénu. Z odpovědí autorům vyplynulo, že Hamáček „ještě více poničí důvěru lidí ve státní aparát, vládu, ale i sociální demokracii“. Deník v článku citoval politologa Jakuba Lyska: „Kdybychom předpokládali, že informace serveru Seznam Zprávy jsou pravdivé, tak jde ze strany Jana Hamáčka o naprosto chybný krok.“¹⁷¹ Jelikož byl článek postaven pouze na politologických s kritickým náhledem na celou událost, žádné pozitivní hodnocení Hamáčka se v článku neobjevilo.

Ačkoliv prezident Zeman byl, jak vyplynulo i z provedené analýzy, velkým zastáncem Jana Hamáčka v době vrbětické kauzy, kritizoval ho za „folklór toho zastíracího manévru“, který si podle něj mohl odpustit.¹⁷² V článku „Ministři vnitra věřím“ se Zemana sice ministra zastává a vyjadřuje mu podporu, zároveň je v něm obsažena výše uvedená věta o zastíracím manévru, kterým Hamáček obhajoval, proč organizoval cestu do Moskvy. Z toho důvodu nelze článek hodnotit pouze s pozitivním hodnocením a v analýze mu tak bylo připsáno označení ambivalentní.

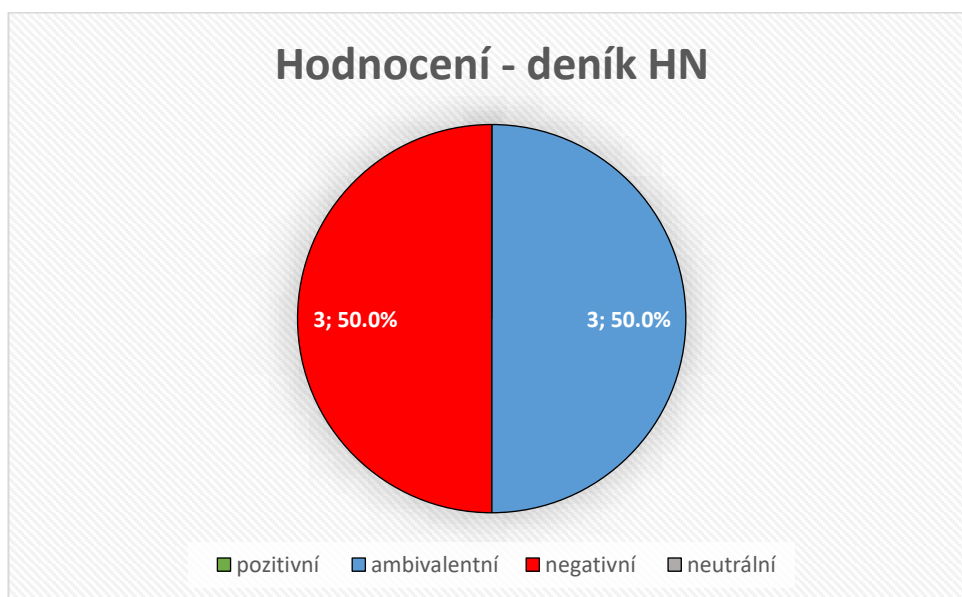
¹⁷¹ JEŠÁTKOVÁ, Lucie. *Klasická česká bramboračka*. Blesk. 05.05.2021, s. 4.

¹⁷² POLÁK, David. *Ministři vnitra věřím!* Blesk. 17.05.2021, s. 4.

V. 2. 5. c Hospodářské noviny

Výsledky analýzy v této kategorii korespondují s dříve představenými závěry v kapitole zabývající se celkovým vyzněním. Tři texty (50 procent) Hospodářských novin obsahovaly pouze negativní hodnocení a zbylé tři výstupy (50 procent) ambivalentní hodnocení.

Graf 47: Hodnocení – deník HN



Hospodářské noviny vydaly hned na začátku aféry dva dny po sobě dva komentáře s podobně znějícími titulky „Je jedno, co nám právě říká Jan Hamáček. Věřit se mu už nedá“ a „Hamáček funguje jako Zemanův maňásek. Věřit se mu nedá“. Oba pak obsahují pouze negativní hodnotící soudy. První zmíněný text od komentátora Jana Kubity přímo začíná větou: „Zdá se být bohužel docela jedno, co právě teď o své cestě do Moskvy říká vicepremiér, ministr vnitra a předseda vládní ČSSD Jan Hamáček. Věřit se mu už nedá.“ Autor článku vyjmenovává pochybné kroky, kterých se Hamáček v uplynulých týdnech dopustil a vyzývá ho k okamžité rezignaci, v celém textu pak není jediný alespoň z části pozitivní hodnotící soud.¹⁷³ Druhý podobně laděný komentář Petra Honzejka vyznívá naprosto obdobně, když obsahuje například takovéto části: „Lapidárně: Můžete chtít, aby vám lidé bezvýhradně věřili. Můžete se jmenovat Jan

¹⁷³ KUBITA, Jan. *Je jedno, co nám právě říká Jan Hamáček. Věřit se mu už nedá*. Hospodářské noviny. 05.05.2021, s. 14.

Hamáček. Ale rozhodně nemůžete chtít, aby vám lidé bezvýhradně věřili, jmenujete-li se Jan Hamáček.“¹⁷⁴

Ambivalentní hodnocení lze spatřovat například ve zpravodajském textu „Z kamaráda všech se stal Hamáček ranařem. A snaží se vrátit ČSSD do dob Zemana“, ve kterém autor článku popisuje, že situace, v níž se Hamáček nyní nachází, úzce souvisí s jeho dřívější popularitou, když pomáhal při nákupech roušek v Číně. Negativní věty na adresu Hamáčka vyslovil například politolog Lukáš Jelínek: „Ukazuje to jeho neschopnost přilákat do ČSSD nové výrazné tváře. Obklopuje se těmi, kteří mají zkušenosti, vyjadřují mu loajalitu, a už ho ani příliš nezajímá jejich pověst. Hlavní je, že mu zajistí klid a nějaký servis. Jsou to spíš lidé, kteří mu zbyli.“¹⁷⁵

Naopak o tu pozitivní linku se postaral především ministrův stranický kolega a v tu dobu místopředseda strany Roman Onderka: „Většina delegátů rozhodla, že opravdu chtějí ten návrat ke kořenům. To neznamená, že budeme oslovovat jen jeden druh voličů. Ti neúspěšní se s tím však nedokázali vyrovnat. Proto teď na předsedu útočí.“¹⁷⁶

V. 2. 5. d Mf Dnes

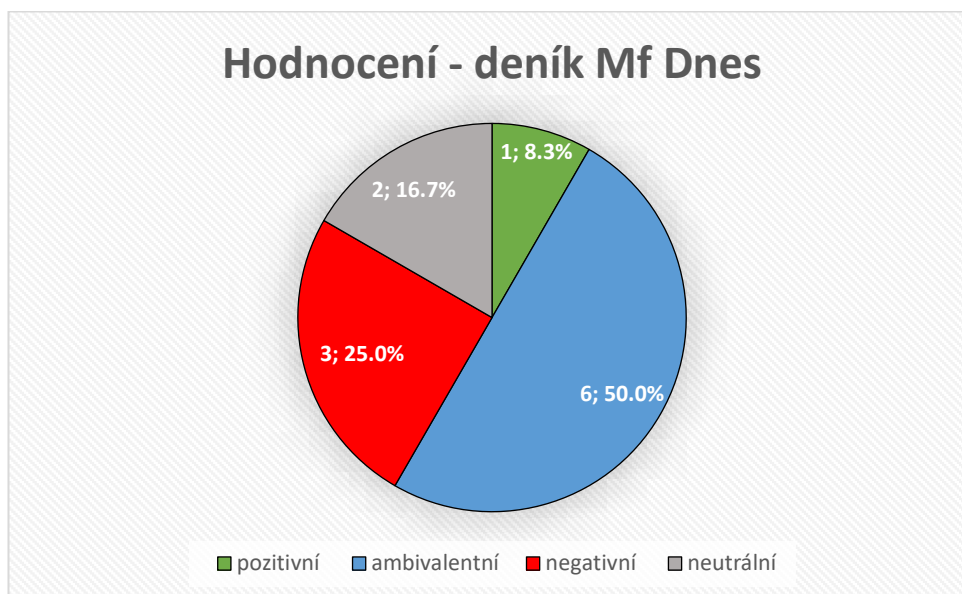
Taktéž u deníku Mf Dnes byla polovina textů s ambivalentním hodnocením, další tři texty (25 procent) obsahovaly pouze negativní hodnocení, dva (16,7 procenta) byly neutrální a pouze jeden (8,3 procenta) nesl pozitivní klasifikaci ministra vnitra.

¹⁷⁴ HONZEJK, Petr. *Hamáček funguje jako Zemanův maňásek. Věřit se mu nedá*. Hospodářské noviny. 06.05.2021, s. 15.

¹⁷⁵ LEINERT, Ondřej. *Z kamaráda všech se stal Hamáček ranařem. A snaží se vrátit ČSSD do dob Zemana*. *Hospodářské noviny*. 18. 05. 2021, s. 5.

¹⁷⁶ Tamtéž.

Graf 48: Hodnocení – deník Mf Dnes



Pozitivně hodnotící se dá označit pouze publicistický formát „Sobotní zápisník z Malé Strany“, který píše komentátor Miroslav Korecký: „Vodník Kebule vaří mlhu,“ popsal Jan Hamáček své kritiky v kauze Vrbětice. Díky za nejlepší metaforu nekonečného vysvětlování cesty necesty do Moskvy.¹⁷⁷ Tento výstup se hodnotil i s ohledem na další vydané texty tohoto autora, jak umožňuje metoda hermeneutického kruhu. Ty totiž Hamáčka vykreslovaly spíše v pozitivním světle a zpochybňovaly zjištění Seznam Zpráv. Výzkumník si uvědomuje, že odstavec v zápisníku by mohl být myšlen i ironicky, což by změnilo určené hodnocení, v kontrastu dalších textů ho ale tak chápat nelze.

Naopak rozhovor s tehdejšími předsedou vlády Andrejem Babišem „Roušky odložíme v létě snad i uvnitř“, který se v drtivé většině věnoval koronaviru a opatřením proti němu, obsahuje Hamáčkovu negativní hodnocení. Poslední dotaz redaktorky zní: „Byla cesta Jana Hamáčka do Moskvy kamufláž, jak tvrdí?“ Už sloveso ‚tvrdí‘ v sobě nese určitou formu zpochybnění jeho výpovědi, načež jí Babiš odpovídá: „O žádné kamufláži nevím. Ta cesta mi byla prezentovaná jako cesta, která nám má přinést vakcínu Sputnik V, na což jsem argumentoval, že takovou nabídku máme, že ta cesta je zbytečná.“¹⁷⁸ Premiér a koaliční partner se tak svého ministra nikterak nezastal, naopak jeho verzi zpochybnil a dalo by se to chápat jako usvědčení Hamáčka ze lži, pokud Babiš o žádné takové akci nevěděl.

¹⁷⁷ KORECKÝ, Miroslav. *Sobotní zápisník z Malé Strany*. Mf Dnes. 22.05.2021, s. 9.

¹⁷⁸ POSPÍŠILOVÁ, Eva. *Roušky odložíme v létě snad i uvnitř*. Mf Dnes. 20.05.2021, s. 1.

Deník Mf Dnes si stejně jako například Blesk všiml pochvaly prezidenta Zemana směřované ministrovi vnitra. Do zprávy také zařadil zmínku o tom, že si Hamáček mohl odpustit zdůvodnění, že cesta do Ruska byla zastíracím manévrem.¹⁷⁹ Proto i tato zpráva, stejně jako v případě Blesku, je klasifikována jako ambivalentně hodnotící.

¹⁷⁹ Nesignováno (aš). *Zeman: Stále existují tři vyšetřovací verze Vrbětic*. Mf Dnes. 17.05.2021, s. 2.

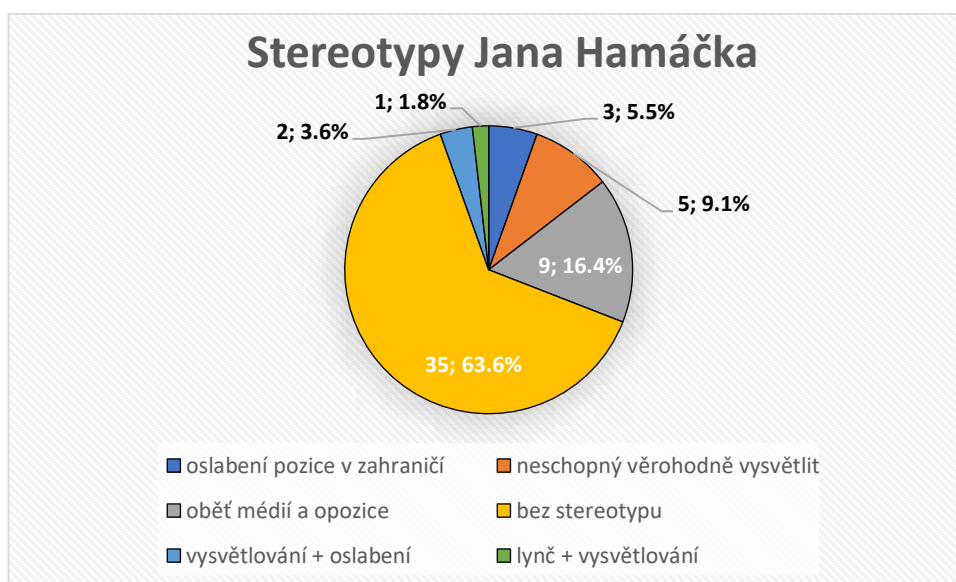
V. 2. 6 Stereotypy

Pro druhou analyzovanou situaci byly vyčleněny tři objevující se stereotypy a jejich kombinace. Ve třech případech (5,5 procenta) byl Jan Hamáček vyobrazen jako politik, který svým jednáním oslabil českou roli a pozici vůči zahraničním partnerům, především tím bylo v textech vysvětlováno, proč evropské státy nepřistoupily k vyhoštění ruských občanů ze svých území, jako se stalo v České republice.

V pěti případech (9,1 procenta) upozorňovali autoři a jejich respondenti na nepřesvědčivé Hamáčkovo vysvětlení nastalé situace a trhlíny ve zdůvodnění například ohledně návratu velvyslance Vítězslava Pivoňky.

Protože Hamáček prakticky okamžitě začal stavět svou obhajobu na údajné nevěrohodnosti reportéra Janka Kroupy, článek označoval za „snůšku lží“, která ho společně se sociální demokracií má poškodit v následujících sněmovních volbách, a tak se tento narativ brzy začal objevovat i v mediálních výstupech. Hamáček byl vyobrazován jako oběť mediálního a opozičního lynče, v analyzovaném období to nastalo celkem v devíti případech (16,4 procenta). Ve 35 výstupech (63,6 procenta) nebyl Hamáček zatížen žádným stanoveným stereotypem.

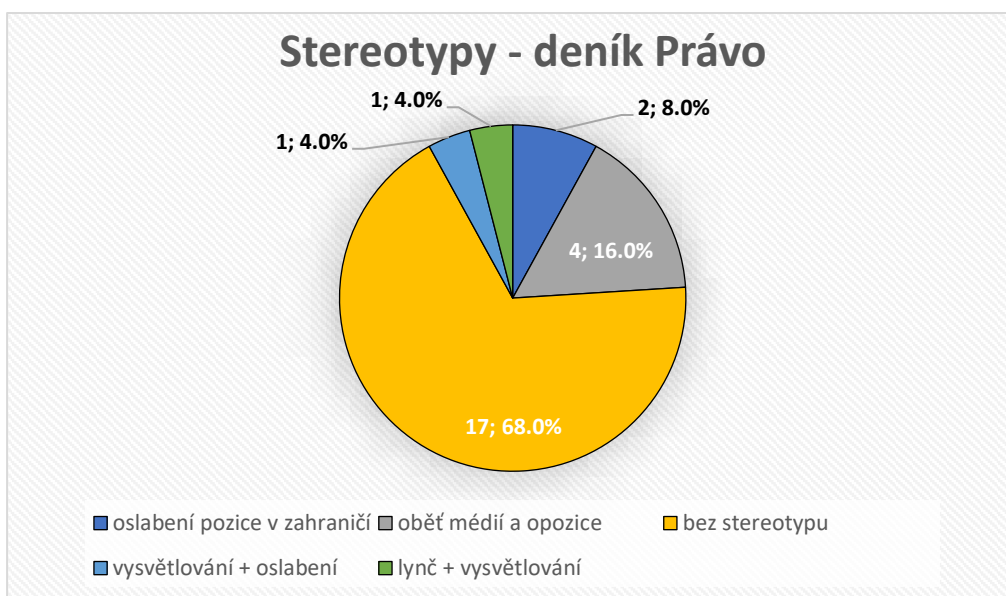
Graf 49: Stereotypy Jana Hamáčka



V. 2. 6. a Právo

Celkově 17 zpravodajských a publicistických výstupů (68 procent) v deníku Právo bylo bez stereotypního vyobrazení Jana Hamáčka. Ve čtyřech případech (16 procent) se autor nebo respondent článku uchýlil k vyobrazení ministra vnitra jako oběti mediálního lynče nebo tlaku opozičních politiků před sněmovními volbami. Ve dvou případech (8 procent) bylo také zdůrazňováno, že on a jeho jednání oslabuje českou pozici v zahraničí.

Graf 50: Stereotypy – deník Právo



Oslabení pozice v zahraničí lze nalézt například v již dříve uvedeném komentáři Lukáše Jelínka „Oslovská lavice“. „Jenže jestli to takto půjde dál, vykoledujeme si v EU i NATO oslovskou lavici. Nestačí, že v případě Vrbětic hovoří premiér a ministr vnitra o jedné vyšetřovací verzi, prezident o dvou a ministryně spravedlnosti ještě o větším počtu? Ne každý vzal za své oficiální znění příběhu. Potřebujeme ještě do Bruselu i Moskvy ukázat, že víc než společný národní zájem, je pro nás mydlení se po hlavách?“¹⁸⁰ Politolog v návaznosti na Hamáčkovu kauzu upozorňuje, že Česká republika si může vysloužit takzvanou oslovskou lavici, tedy osamocenou lavici na konci třídy s obrázkem osla, dříve sloužící jako trest pro zlobivé žáky.

S příspěvkem oběti nenávistné kampaně médií a opozičních politiků přispěchal tehdejší prezident Miloš Zeman, když v článku „Zeman překvapil třetí verzi Vrbětic“.

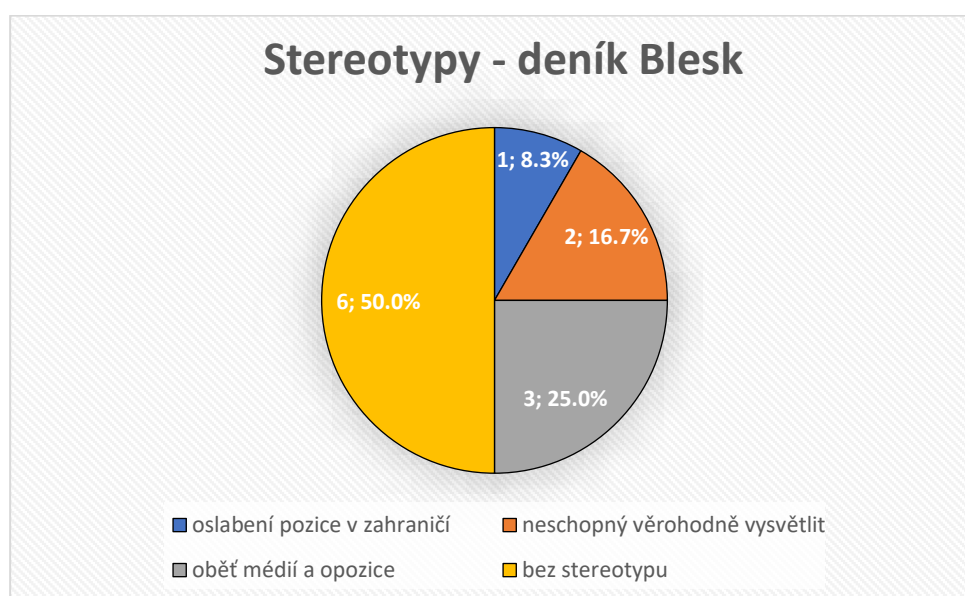
¹⁸⁰ JELÍNEK, Lukáš. *Oslovská lavice*. Právo. 05.05.2021, s. 6.

„Prezident včera kritizoval vedle novinářů zejména opozici. Místo aby řešila zákony, které čekají ve Sněmovně, se podle něj věnuje předvolebnímu boji,“ stojí v článku.¹⁸¹ Následovala citace Zemana, ve které tvrdil, že ve Sněmovně je spousta zákonů, lidé neznají předvolební programy stran ani kandidáty, a politici se místo toho zabývají „haštežením a předvolebními tahy“.

V. 2. 6. b Blesk

Polovina z vydaných textů v Blesku nebyla zatížena žádným stereotypním vyobrazením Jana Hamáčka. Tři články (25 procent) ho vyobrazovaly jako oběť médií a opozice, dva výstupy (16,7 procenta) upozorňovaly na jeho neschopnost věrohodně vysvětlit cestu do Ruska a jeden (8,3 procenta) na oslabení pozic v zahraničí.

Graf 51: Stereotypy – deník Blesk



V textu „Jsem vláčen bahnem“ se jako oběť mediálního lynče vykresluje přímo sám ministr Jan Hamáček, celou kauzu označil za nesmyslnou. „Podám trestní oznámení na autory článku Kristinu Cirokovou a Janka Kroupu a budu žádat o prověření, zda nedošlo ke spáchání trestných činů pomluvy nebo šíření poplašné zprávy. Podám i civilní žalobu na vydavatele a budu požadovat 10 milionů korun jako odškodné. Nepochybuji, že uspěji,“ nechal se slyšet.¹⁸²

¹⁸¹ Nesignováno (špf). *Zeman překvapil třetí verzi Vrbětic*. Právo. 17.05.2021, s. 3.

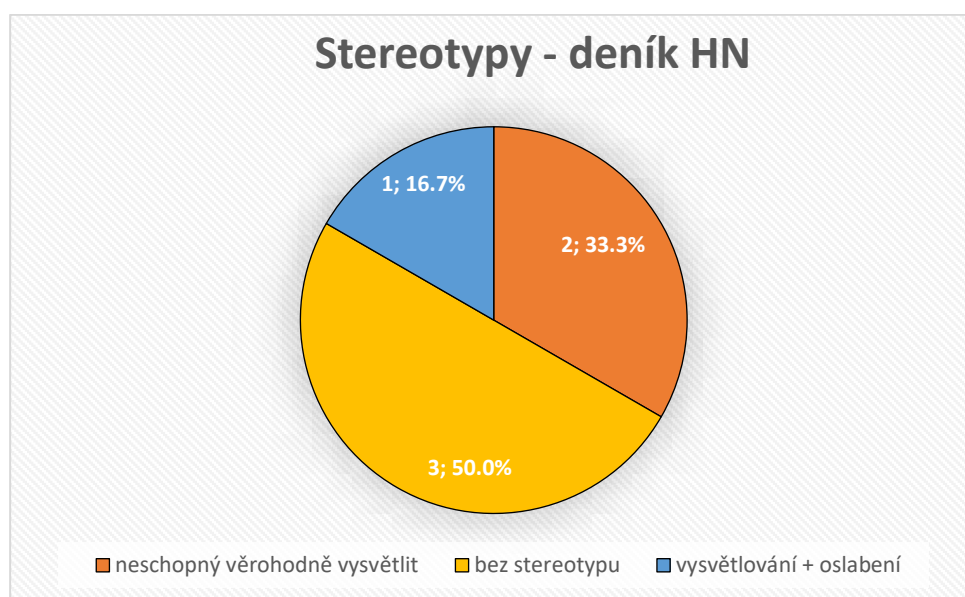
¹⁸² TOMEK, J. a JEŠÁTKOVÁ, L. *Jsem vláčen bahnem*. Právo. 06.05.2021, s. 2.

Narážku na neschopnost vysvětlit plánovou cestu zase můžeme zaznamenat v otázce autora rozhovoru s ministrem zahraničí Jakubem Kulhánkem z konce analyzovaného období. „Pane ministře, jak to bylo s těmi schůzkami na vnitru? Pořád panuje spousta otazníků kolem cesty vicepremiéra Hamáčka do Moskvy.“¹⁸³

V. 2. 6. c Hospodářské noviny

Vzorek u deníku Hospodářské noviny byl omezen šesti vydanými články v analyzovaném období. Polovina z výstupů, tedy tři články, byly bez jakéhokoliv rozpoznatého stereotypního zobrazení. Dva texty (33,3 procenta) Hamáčka vyobrazovaly jako politika neschopného věrohodně vysvětlit své záměry při cestě do Ruska. Jeden text (16,7 procenta) pak kombinoval právě nevěrohodné vysvětlování a oslabení české pozice v zahraničí.

Graf 52: Stereotypy – deník HN



Kromě již dříve představených textů v kapitolách „vyznění“ a „hodnocení“ se stereotyp objevil v článku s titulkem „Důkazy o Hamáčkově výměnném obchodu poslancům chybí. Do Moskvy se ale chystal“. Hned první věta perexu zněla: „Vicepremiérovi Janu Hamáčkovi (ČSSD) se stále nepodařilo vysvětlit plánovanou cestu do Moskvy.“ Následuje rekapitulace celé kauzy, ve které autorka textu Markéta Řeháková například tvrdí, že případ zvyšuje napětí ve vyhrocené politické situaci, nebo

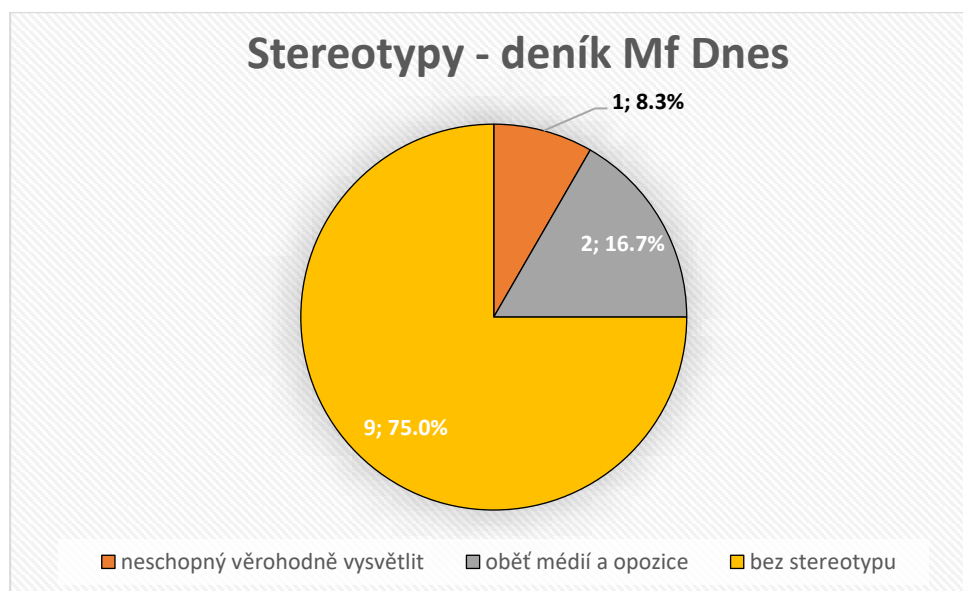
¹⁸³ KOPŘIVA, Jakub. *Obchodování s naší bezpečností?* Právo. 21.05.2021, s. 6.

popisuje schůze poslanců, na kterých se zákonodárci snaží zjistit, zda „lže Hamáček, nebo Seznam Zprávy“.¹⁸⁴

V. 2. 6. d Mf Dnes

Nejméně nalezených stereotypů v poměru k vydaným článkům v analyzovaném období bylo v deníku Mf Dnes (75 procent), dva texty (16,7 procenta) ho vyobrazovaly jako politika, který se stal obětí mediální hry a politického boje z řad opozičních poslanců, a jeden článek (8,3 procenta) poukazoval na ne úplně přesvědčivé vysvětlování chystané cesty.

Graf 53: Stereotypy – deník Mf Dnes



V několika odstavcové zprávě s titulkem „Hamáček se bude kvůli Rusku soudit“ dostává redakce Seznam Zpráv prostor až v posledním odstavci. Především text článku věnuje tvrzením Jana Hamáčka o tom, že novináři v článku lžou a podá na ně trestní oznámení. „Hamáčka rozlítla zpráva, že chtěl v Moskvě nabídnout Rusům ututlání výsledku vyšetřování výbuchů v muničním skladu ve Vrbětících v roce 2014 výměnou za dodávku milionu kusů ruské vakcíny Sputnik V do České republiky,“ píše autor a v dalším odstavci zdůrazňuje, že je zjištění opřeno o pouze o nejmenované zdroje, čímž snižuje věrohodnost obsažených informací.¹⁸⁵

¹⁸⁴ ŘEHÁKOVÁ, Markéta. *Důkazy o Hamáčkově výměnném obchodu poslancům chybí. Do Moskvy se ale chystal.* Hospodářské noviny. 07.05.2021, s. 2.

¹⁸⁵ KOPECKÝ, Josef. *Hamáček se bude kvůli Rusku soudit.* Mf Dnes. 06.05.2021, s. 3.

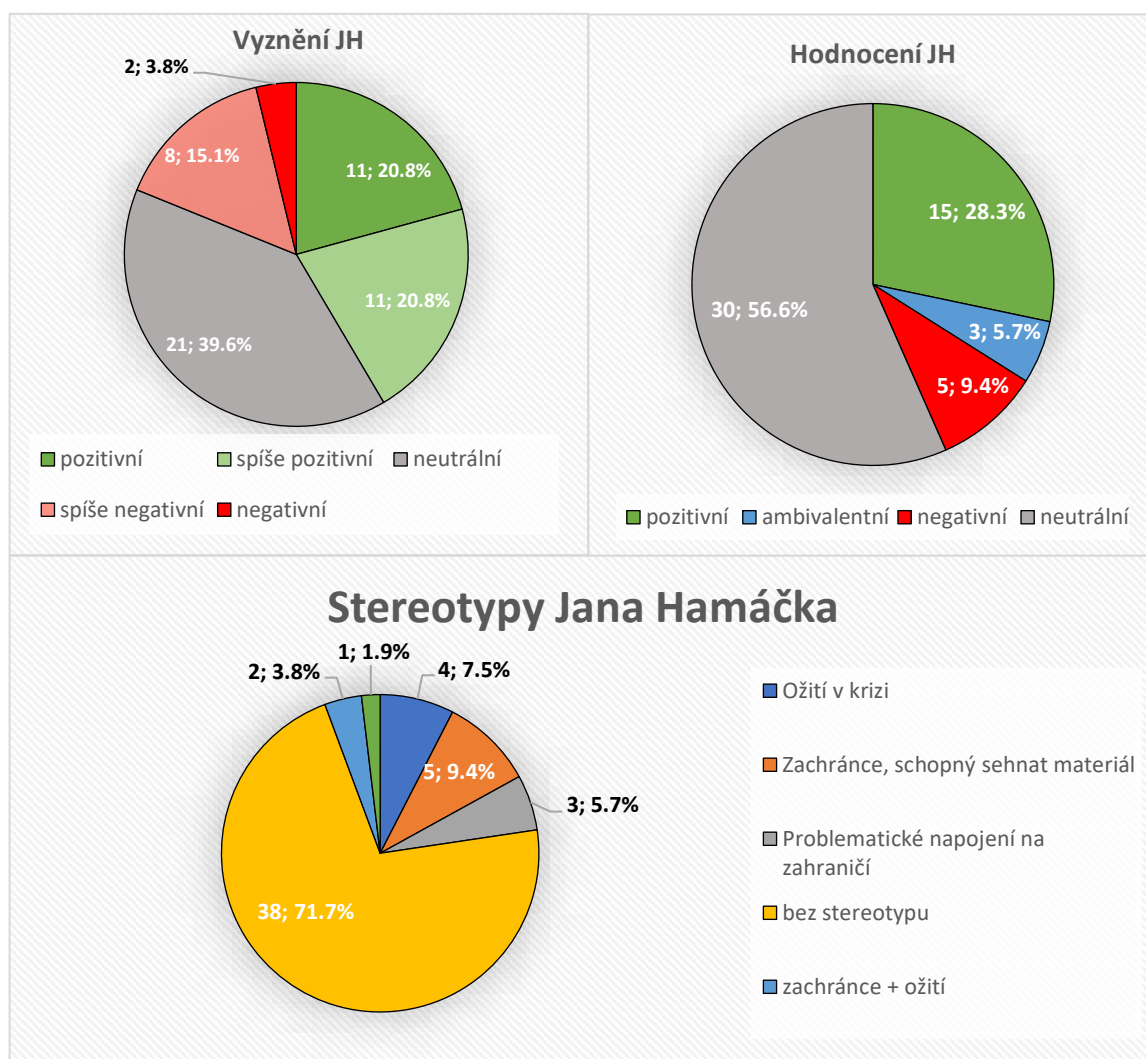
V. 3 Vyhodnocení hypotéz

Stanovené hypotézy v metodologické části této diplomové práce lze nyní na základě provedené analýzy pomocí kombinace kvalitativních a kvantitativních metod zhodnotit a určit jejich platnost.

H1: U prvního analyzovaného období bude převažovat pozitivní mediální obraz

V provedené analýze mediálního vyobrazení Jana Hamáčka v prvním sledovaném období se potvrdilo, že mediální obraz ministra vnitra byl v souvislosti se zajištěním roušek a dalšího zdravotnického materiálu převážně pozitivní, když vyznění článku pro Hamáčka bylo z 41,6 procenta spíše pozitivní a pozitivní. Stejný závěr potvrzuje i výsledek hodnotících soudů v textech o Hamáčkově a obsažených stereotypech, které ho zachycovaly jako zachránce, který je schopen sehnat materiál, a politika, který ožil v krizi.

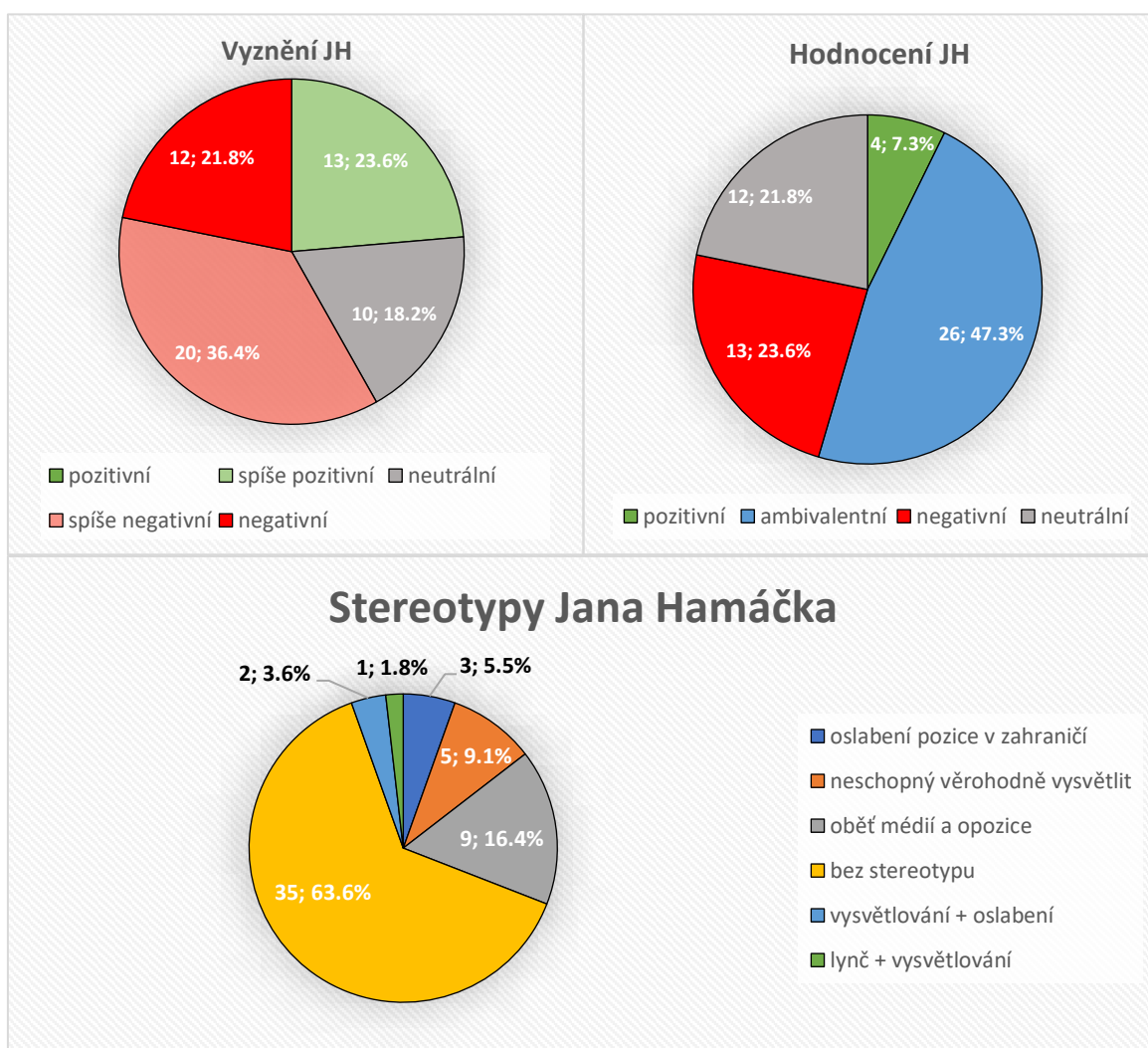
Graf 54: Mediální obraz v prvním období



H2: U druhého analyzovaného období bude převažovat negativní mediální obraz

Rovněž hypotéza číslo 2 se spíše potvrdila především při pohledu na celkové vyznění Jana Hamáčka z článků, které se ve druhém analyzovaném období zabývaly ministrovou kauzou o tom, že chtěl zjištění o výbuších ve Vrběticích vyměnit za ruské vakcíny Sputnik V a případný prezidentský summit v Praze. Celkem 48,2 procenta článků vyznívala pro Hamáčka spíše negativně nebo negativně. U hodnotících soudů sice převažovaly ambivalentní vyjádření, což bylo zapříčiněno ministrovou obhajobou a zastáními, které našel u spolustraníků a prezidenta Miloše Zemana. U stereotypů převážily ty negativní, i když hned tři deníky ho v několika případech vyobrazily jako oběť mediálního a opozičního lynče.

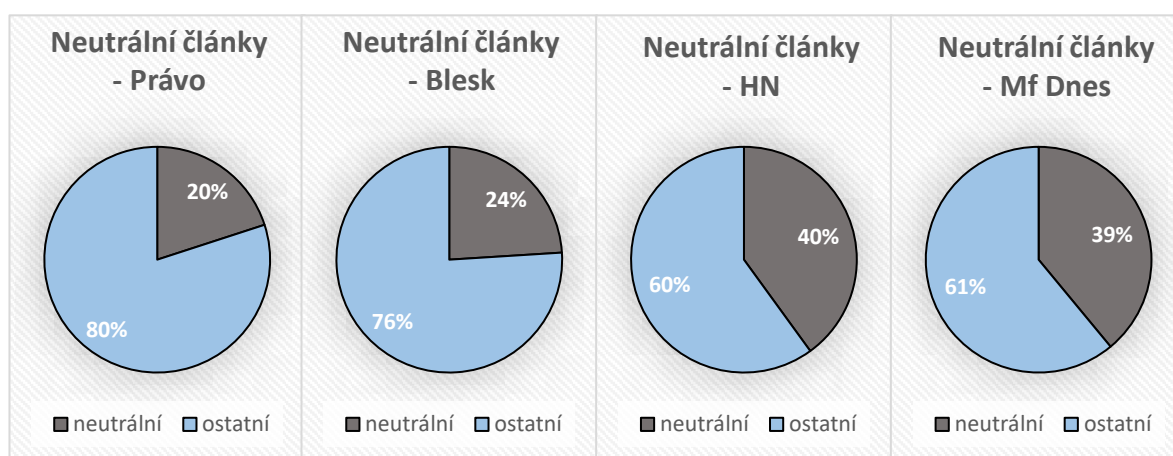
Graf 55: Mediální obraz ve druhém období



H3: V Blesku bude méně neutrálních zpráv než v ostatních denících

Naopak hypotéza číslo tři se vyloženě nepotvrdila, překvapivě bylo poměrově méně neutrálních zpráv za obě analyzovaná období vydáno v deníku Právo, a to o čtyři procentní body. Pokud by se hodnotilo pouze první období, hypotéza by se potvrdila, protože neutrálních textů Právo otisklo 32 procent. Ve druhém období však redakce trend otočila a neutrálních výstupů zařadila pouze 12 procent, Blesk u obou událostí zachoval zhruba jednu čtvrtinu neutrálních článků. Hospodářské noviny zase ve druhém období nevydaly jediný neutrální článek, ale v prvním období jich zařadily 57 procent.

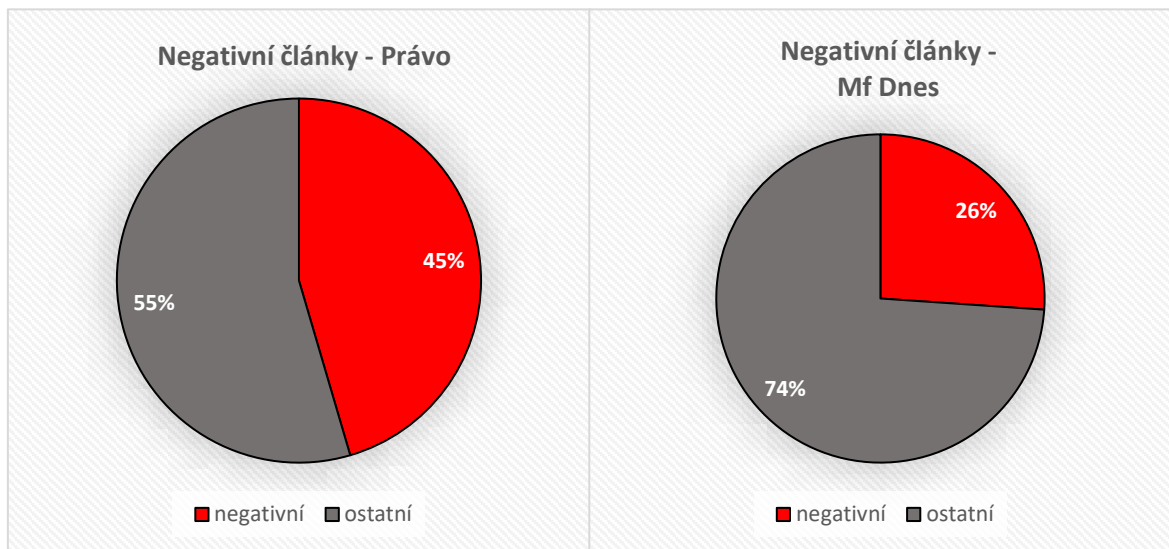
Graf 56: Souhrn neutrálních článků



H4: Právo zařadilo méně zpráv s negativním vyzněním než Mf Dnes

Ani hypotéza číslo 4 se po provedené analýze nepotvrdila. Deník Právo ve druhém analyzovaném období zařadilo na své listy 64 procent článků s negativním vyzněním, což výrazně ovlivnilo celkový výsledek relevantní pro odpověď na tuto hypotézu. Na druhou stranu deník Mf Dnes v přístupu k zařazování textů s negativním vyzněním výrazněji nevybočil, v prvním období to bylo 18 procent textů, ve druhém 33 procent.

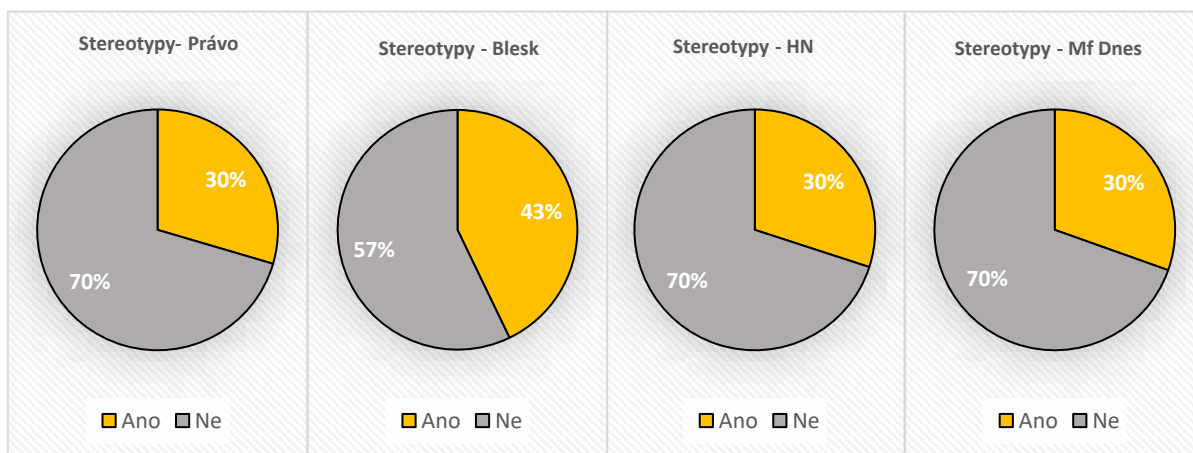
Graf 57: Porovnání negativních zpráv Právo – Mf Dnes



H5: Blesk bude mít nejvíc článků obsahující stereotyp o Hamáčkovi

Také pátá hypotéza se potvrdila, když všechna média kromě deníku Blesk zanesla stereotyp do přesně 30 procent vydaných článků. Deník Blesk je vmísil do 43 procent z analyzovaných textů, takový postup může být zapříčiněn bulvárním zaměřením titulu, který může ovlivňovat rutiny a normativní postupy pro tvorbu objektivní žurnalistiky. Nejčastěji Hamáčka vykreslovaly stereotypy v pozitivním chápání, například, že jde o oběť mediálního lynče.

Graf 58: Srovnání stereotypů v denících



Závěr

Hlavním výzkumným cílem této diplomové práce bylo představit mediální obraz bývalého ministra vnitra a někdejšího předsedy ČSSD Jana Hamáčka ve dvou vybraných situacích v celkem čtyřech celoplošných českých denících. Pro analýzu zvolenou první událostí se stalo jaro 2020 v pandemické krizi, kdy se Hamáček podílel na zajištění dostatečného množství roušek a respirátorů z Číny. Druhá zkoumaná událost se odehrála o rok později, kdy server Seznam Zprávy vydal článek s tvrzením, že Hamáček chystal vyměnit informace o zapojení ruských tajných agentů do výbuchů ve Vrběticích v roce 2014 za vakcíny proti koronaviru Sputnik V a za vrcholný prezidentský summit v Praze.

Pro vhodný průběh analýzy byla ustavena kódovací kniha, do které se zapisovaly proměnné periodikum, datum, umístění, vyznění, hodnocení a stereotyp. Díky nim bylo možné se v průběhu analýzy dobře orientovat ve zkoumaných textech a následně činit závěry o mediálním obrazu.

Pomocí triangulace kvantitativní a kvalitativní analýzy celkem 108 textů ze čtyř médií se potvrdily výchozí předpoklady, že v prvním analyzovaném období bude Jan Hamáček vyobrazován spíše pozitivně jako hrdina, který dokázal na rozdíl od ostatních nakoupit v zahraničí roušky a respirátory, a ve druhém období spíše negativně jako politik, který chtěl obchodovat s českou státní suverenitou. Tím se v analytické části odpovědělo na výzkumnou otázku „Liší se mediální obraz Jana Hamáčka v různých zkoumaných obdobích?“.

Provedená analýza také potvrdila i vyvrátila nastolené hypotézy v metodologické části této práce. Například se nepotvrdilo, že by deník Blesk poměrem vydal nejméně neutrálních zpráv, o čtyři procentní body ho přeskočil deník Právo, který neutrální zprávu vydalo pouze ve 20 procentech. S negativním závěrem skončila i další hypotéza, která předpokládala, že Právo zařadilo méně zpráv s negativním vyzněním než Mf Dnes. V tomto případě byl rozdíl poměrně značný, a to 19 procentních bodů. Naopak se potvrdila hypotéza o obsažených stereotypech v deníku Blesk, kterými bylo zatíženo 43 procent vydaných článků.

Právě zodpovězené hypotézy a celkově obě části analytických kapitol pak ve svém důsledku odpovídají na další výzkumnou otázku „Jaký byl mediální obraz Jana Hamáčka?“. Především z kvalitativní analýzy vyplynulo, že komentátoři v denících

Hamáčkovi ani v jedné situaci příliš nevěřili a upozorňovali v prvním případě na problematiku napojení na zahraniční státy, ve druhém období několikrát v textech zaznělo, že předsedovi ČSSD nikdo nemůže věřit. Tyto dvě v České republice naprosto bezprecedentní situace, které jsou spojeny s osobou Jana Hamáčka, reflektovala média ve své spojitosti zcela ambivalentně, i když ve druhém případě negativní mediální obraz významně převažoval, jak může být vidět například na výsledcích analýzy Hospodářských novin.

Summary

The main research objective of this thesis was to present the media image of former Minister of the Interior and former Chairman of the Czech Social Democratic Party (ČSSD), Jan Hamáček, in two selected situations across four national Czech newspapers. The first event chosen for the analysis was the spring of 2020 during the pandemic crisis when Hamáček played a role in securing a sufficient quantity of masks and respirators from China. The second examined event occurred a year later when Seznam Zprávy released an article claiming that Hamáček was planning to exchange information about the involvement of Russian secret agents in the explosions in Vrbětice in 2014 for Sputnik V coronavirus vaccines and a high-level presidential summit in Prague.

To ensure a suitable analysis process, a coding book was established, recording variables such as the periodical, date, location, tone, evaluation, and stereotype. These variables facilitated orientation in the analyzed texts during the analysis and allowed for conclusions to be drawn about the media image.

Through the triangulation of quantitative and qualitative analysis of a total of 108 texts from four media sources, the initial assumptions were confirmed. During the first analyzed period, Jan Hamáček was depicted more positively as a hero who, unlike others, managed to procure masks and respirators from abroad. In the second period, he was portrayed more negatively as a politician willing to trade with Czech state sovereignty. This answered the research question, "Does Jan Hamáček's media image differ in various analyzed periods?"

The analysis both confirmed and contradicted hypotheses set forth in the methodology section. For example, the hypothesis that the Blesk daily published the fewest neutral news was not confirmed; Právo surpassed Blesk by four percentage points, with only 20 percent neutral news. Another hypothesis, suggesting that Právo included fewer negatively-toned news than Mf Dnes, also ended negatively, with a difference of 19 percentage points. However, the hypothesis regarding stereotypes in Blesk was confirmed, with 43 percent of published articles containing stereotypes.

The answered hypotheses and both parts of the analytical chapters collectively address the further research question, "What was Jan Hamáček's media image?" The qualitative analysis revealed that commentators in the newspapers did not trust

Hamáček much in either situation. In the first case, they highlighted problematic connections to foreign states, while in the second period, it was emphasized several times that no one could trust the ČSSD chairman. The media reflected these two unprecedented situations in the Czech Republic associated with Jan Hamáček in an entirely ambivalent manner, although a predominantly negative media image prevailed in the second case, as evident in the results of the analysis of *Hospodářské noviny*.

Bibliografie

BALÍK, Stanislav. *Politický systém českých zemí 1848-1989*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2007. ISBN 978-80-210-4250-6.

CABADA, Ladislav a ŠANC, David. *Český stranický systém ve 20. století*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80-868-9850-4.

COHEN, Bernard C. *Press and Foreign Policy*. Princeton: Princeton University Press, 1963. ISBN 978-1-4008-7861-1.

DEARING, James W. a Everett M. ROGERS. *Agenda-Setting*. Thousand Oaks: SAGE, 1996, s. 138. ISBN 0-7619-0563-4.

EICHLER, Patrik, Pavel HORÁK, Rudolf KUČERA, et al. *Za svobodu, spravedlnost a solidaritu: dějiny sociální demokracie v českých zemích = Für Freiheit, Gerechtigkeit und Solidarität : die Geschichte der Sozialdemokratie in den böhmischen Ländern = For freedom, justice and solidarity : history of social democracy in the Czech Lands*. II. doplněné a upravené vydání. [Praha]: Masarykova demokratická akademie, [2018]. ISBN 978-80-87348-41-3.

HAVLÍK, Vlastimil a KOPEČEK, Lubomír. *Krise vládnutí v České republice: Analýza působení volebního a stranického systému a návrhy možných řešení*. Politologický časopis. Roč. 2008, č. 3. ISSN 1805-9503. Dostupné také z: <https://czechpolsci.eu/article/view/34676>.

HEINZ, Antor. *Hermeneutický kruh*. In. NÜNNING, Ansgar, Jiří TRÁVNÍČEK a Jiří HOLÝ, ed. *Lexikon teorie literatury a kultury: koncepce – osobnosti – základní pojmy*. Brno: Host, 2006. s. 293

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016.

HLOUŠEK, Vít a Lubomír KOPEČEK. *Politické strany: původ, ideologie a transformace politických stran v západní a střední Evropě*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3192-6.

JIRÁK, Jan. *Politická komunikace a média*. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-246-0182-6.

JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Média a společnost*. Praha: Portál, 2003, s. 207; 20 cm. ISBN 80- 7178-697-7.

JUST, Petr. *Praxe demokratického vládnutí a vývoj vládních koalic v ČR*. In: *Česká demokracie po roce 1989: institucionální základy českého politického systému*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4283-0.

KALVAS, František, Jan VÁNĚ, Martina ŠTÍPKOVÁ a Martin KREIDL. *Rámcování a nastolování agendy: Dva paralelní procesy v interakci*. *Sociologický časopis* [online]. Sociologický ústav Akademie Věd České republiky, 2012, **48**(1), 3-37. ISSN 0038-0288.

- KOPEČEK, Lubomír. *Česká strana sociálně demokratická - jak se dostat k moci*. Politologický časopis. Roč. 2003, č. 1. Dostupné také z: <https://czechpolsci.eu/article/view/34388>.
- KOŘALKA, J. *Československá sociálně demokratická strana dělnická*. In Malíř, Jiří; Marek, Pavel a kol.: *Politické strany I. 1861 – 1938. Politické strany II. 1938 – 2004. Vývoj politických stran a hnutí v českých zemích a Československu*. Brno: Nakladatelství Doplněk, 2005.
- MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-591-2.
- MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-574-5.
- MORAVEC, Václav. *Proměny novinářské etiky*. Praha: Academia, 2020. Společnost (Academia). ISBN 978-80-200-3111-2.
- OTTER, W. James. *Media literacy*. Thousand Oaks: SAGE Publications, 1998, xxxi, 406 s. ISBN 0- 7619-0925-7.
- PERNES, Jiří. *Vztahy ČSSD a KSČ v době třetí republiky*. In: BALÍK, Stanislav; FAJMON, Hynek a HLOUŠKOVÁ, Kateřina. *Dusivé objekty*. 2006. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2006. ISBN 80-7325-095-0.
- POLÁŠEK, Martin. *Revizionisté, progresivisté a tradicionalisté: programové debaty v Československé sociální demokracii v letech 1924-1938*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd, 2013. ISBN 978-80-87404-47-8.
- PŠEJA, Pavel. *Stranický systém České republiky: politické strany a jejich vývoj 1989-1998*. Srovnávací politologie. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2005. ISBN 80-732- 5069-1.
- RÜDIGER, Ahrens. *Hermeneutika*. In. NÜNNING, Ansgar, Jiří TRÁVNÍČEK a Jiří HOLÝ, ed. *Lexikon teorie literatury a kultury: koncepce – osobnosti – základní pojmy*. Brno: Host, 2006. s. 294
- SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014. Žurnalistika a komunikace.
- STEHLÍK, Čestmír a MODRÁČEK, František. *Česká sociální demokracie v boji s republikou*. Praha: Ústřední tiskové družstvo socialistické strany československého lidu pracujících, 1920.
- STREET, John. *Mass media, politics, and democracy*. New York: Palgrave, 2001. ISBN 978-0-333- 69305-6.
- ŠKODOVÁ, Markéta a Jan ČERVENKA. *Agenda-setting: teoretické přístupy*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2008, s. 87. ISBN 978-80-7330-151-4.
- TABERY, Erik. *Vládneme, nerušit: opoziční smlouva a její dědictví*. Praha: Paseka, 2006. ISBN 80-718-5446-8.

THOMPSON, John B. *The media and modernity: a social theory of the media*. 4. Cambridge: Polity, 1999. ISBN 0-7456-1005-6.

TOMEŠ, Josef. *Průkopníci a pokračovatelé: Osobnosti v dějinách české sociální demokracie 1878 -2013*. 2013. Praha: Cíl, 2013. ISBN 978-80-86981-01-7.

TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006, 191 stran. ISBN 80-7367-096-8.

TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010.

WESTERSTÄHL, Jürgen, 1983. Objective News Reporting. *Communication Research*, Vol. 10, No. 3. Thousand Oaks: Sage. ISSN 0093-6502.

ENCYKLOPEDIE ČSSD: Historie ČSSD [online]. 2013. Dostupné z: <http://www.historiecssd.cz>

STUPČUK, Tereza. *Proměny postavení ČSSD a příčiny jejího úpadku z pohledů relevantních politiků a expertů* [online]. 2022. Dostupné z: <https://is.vsci.cz/th/s1n74/>. Diplomová práce. CEVRO Institut. Vedoucí práce Miloš BRUNCLÍK.

ANGR, Vojtěch. *Vládní krize v České republice a jejich vlivy na volební preference koaličních stran* [online]. Hradec Králové, 2023. Dostupné z: <https://theses.cz/id/r46umr/>. Bakalářská práce. Univerzita Hradec Králové, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Mgr. Petra Vodová, Ph.D.

ŠLECHTOVÁ, Barbora. *Srovnání parlamentních voleb 2017 a 2021 z hlediska volebního chování elektorátu a konečných výsledků* [online]. České Budějovice, 2023. Dostupné z: <https://theses.cz/id/8j62tc/>. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Filozofická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Miroslav Šepták, Ph.D.

LESCHTINA, Jiří. *Šance na vzkříšení ČSSD ještě doutná*. Online. Český rozhlas. Český rozhlas Plus. 21.03.2023. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/jiri-leschtina-sance-na-vzkriseni-cssd-jeste-doutna-8955051>.

GRIM, Jakub. *Boj o voliče SPD a ČSSD znamená radikalizaci ANO. Babiš bude dál strašit, říká politolog*. Online. Český rozhlas. iROZHLAS.cz. 11.02.2023. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/andrej-babis-ano-schillerova-havlicek-rozhovor-politolog_2302110600_jgr.

ŠTECHROVÁ, Věra. 10. *Výsledky volebního průzkumu agentury STEM*. Radiožurnál. 19. 09. 2005.

Hašek strávil po nezdařeném lánském puči 7 let v ústraní, nyní se vrací. Čím se v minulosti „proslavil“? Online. Český rozhlas. iROZHLAS.cz. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/michal-hasek-profil-cssd-socialni-demokracie-namestek-ministerstva-vnitra_2104271637_dok.

BARTOŇKOVÁ, Vendula. *Vyjednávání o vládě. Babiš a Hamáček se sejdou kvůli 'pojistkám' ČSSD, připojí se i Filip*. Online. Český rozhlas. iROZHLAS.cz. 06.05.2018. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/jednani-vlady-andrej-babis-jan-hamacek-vojtech-filip_1805061847_rez.

JELÍNEK, Lukáš. Bohumínské usnesení – závažné, a přesto vyhaslé. Online. Český rozhlas. Český rozhlas Plus. 05.04.2018. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/lukas-jelinek-bohuminske-usneseni-zavazne-a-presto-vyhasle-7173899>.

ČTK. *KSČM podepsala s hnutím ANO dohodu o toleranci vlády*. Online. Český rozhlas. iROZHLAS.cz. 10.07.2018. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/kscm-ano-dohoda-o-toleranci-vlady_1807101346_mat.

ČTK. *STEM: Z politiků lidé nejlépe hodnotí Hamáčka. V popularitě přeskočil Babiše i Vojtěcha*. Online. Český rozhlas. iROZHLAS.cz. 21.09.2020. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/popularita-politiku-stem-pruzkum-jan-hamacek-andrej-babis_2009211623_kro.

ČTK. *Hamáček zůstává v čele sociálních demokratů. Petříčka s Valachovou porazil v prvním kole hlasování*. Online. Český rozhlas. iROZHLAS.cz. 09.04.2021. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/jan-hamacek-obhajil-funkci-predsedy-sjezd-cssd-2021-koronavirus_2104091829_kro.

ČTK. *Čína si cení prohlášení nejvyšších ústavních činitelů České republiky a čeká na činy*. Online. iROZHLAS.cz. Praha, 25.10.2016. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-ze-sveta/cina-si-ceni-prohlaseni-nejvyssich-ustavnich-cinitelu-ceske-republiky-a-ceka-na_1610250924_.

Babiš prodal Mafru, Synthesii a Londu miliardáři Pražákovi. Cena se odhaduje na víc než 10 miliard. Online. Český rozhlas. iROZHLAS.cz. 01.09.2023. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/mafra-kaprain-odkup-medialni-spolecnosti-synthesia_2309011327_fos.

Do výbuchu ve Vrběticích byli podle zjištění BIS zapojeni příslušníci ruské tajné služby, oznámil Babiš. Online. Český rozhlas. iROZHLAS.cz. 17.04.2021. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/andrej-babis-jan-hamacek-mimoradna-tiskova-konference-ministerstvo-zahranici_2104171945_kro.

Databáze polistopadových kauz: Zemanův Bamberg. Online. Seznam.cz, a. s. Seznam Zprávy. 2019. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/kauza-bamberg-a-pul-miliardy-pro-cssd-82777>.

KOSOVÁ, Pavlína. *Šéfové ČSSD se rozhodli pohřbit vyjednávání o vládě s Andrejem Babišem*. Online. Seznam.cz, a. s. Seznam Zprávy, a. s. 06.04.2018. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/primy-prenos-sefove-cssd-rozhoduji-zda-pohrbit-vyjednavani-o-vlade-s-andrejem-babisem-44610>.

KROUPA, Janek a CIROKOVÁ, Kristina. *Svědectví: Hamáček chtěl v Moskvě vyměnit Vrbětice za milion Sputniků*. Online. Seznam Zprávy. 04.05.2021. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/svedectvi-hamacek-chtel-v-moskve-vymenit-vrbetice-za-milion-sputniku-152959>.

Politikou otrásá nahrávka, jak Babiš úkoluje novináře MF Dnes. Online. Seznam Zprávy. 03.05.2017. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/politikou-otrasa-nahravka-jak-babis-ukoluje-mf-dnes-30926>.

Celkové výsledky hlasování: Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 14. - 15.6.2002. Online. Volby.cz. Praha: Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/ps2002/ps2?xjazyk=CZ>.

Celkové výsledky hlasování: Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 02.06. – 03.06.2006. Online. Volby.cz. Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/ps2006/ps2?xjazyk=CZ>.

Celkové výsledky hlasování: Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 28.05. – 29.05.2010. Online. Volby.cz. Praha: Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/ps2010/ps2?xjazyk=CZ>.

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 20.10. – 21.10.2017 (promítnuto usnesení NSS). Online. Praha: Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/ps2017nss/ps2?xjazyk=CZ>.

Volby do Senátu Parlamentu ČR konané dne 2.10. – 3.10.2020. Online. Český statistický úřad. Volby.cz. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/senat/se?xjazyk=CZ&xdatum=20201002>.

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 8.10. – 9.10.2021. Online. Český statistický úřad. Volby.cz. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/ps2021/ps2?xjazyk=CZ>.

Evidence skutečných majitelů. Online. Ministerstvo spravedlnosti České republiky. Dostupné z: [https://esm.justice.cz/ias/issm/registrik-%\\$sm?p%3A%3Asubmit=x&.%2Frejstrik-%24sm=&nazev=mafra&ico=&oddil=&vlozka=&soud=&polozek=50&typHledani=STARTS_WI TH](https://esm.justice.cz/ias/issm/registrik-%$sm?p%3A%3Asubmit=x&.%2Frejstrik-%24sm=&nazev=mafra&ico=&oddil=&vlozka=&soud=&polozek=50&typHledani=STARTS_WI TH).

Celkové výsledky hlasování: Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 31.5. - 1.6.1996. Online. Volby.cz. Praha: Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/ps1996/u4>.

DOLEJŠÍ, Václav. *Poslanec Pohanka: Zeman mi radí, jak mám hlasovat.* Online. MAFRA, a. s. iDNES.cz. 15.03.2008. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/poslanec-pohanka-zeman-mi-radi-jak-mam-hlasovat.A080315_125111_domaci_klu.

Nesignováno. *Šéf ČSSD Paroubek po volbách rezignoval. Prohráli obyčejní lidé, řekl.* Online. iDNES.cz. 29.05.2010. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/sef-cssd-paroubek-po-volbach-rezignoval-prohrali-obycejni-lide-rekl.A100529_183840_domaci_lf.

Nesignováno (klu). *Paroubkův odchod není reforma ČSSD, reagoval Nečas*. Online. MAFRA, a. s. iDNES.cz. 29.05.2010. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/paroubkuv-odchod-neni-reforma-cssd-reagoval-necas.A100529_201330_domaci_klu.

KOPECKÝ, Josef. *Vláda podá demisi. Sobotka nechce, aby se stal z Babiše mučedník*. Online. MAFRA, a. s. iDNES.cz. 02.05.2017. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/sobotka-poda-demisi-bud-nova-vlada-nebo-budou-volby-driv.A170502_111034_domaci_kop.

Nesignováno (jw, zt, cen). *Premiér Sobotka otočil. Demisi nepodá, odvolává Babiše*. Online. MAFRA, a. s. iDNES.cz. 05.05.2017 Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/premier-sobotka-cssd-vladni-krize-demise-prezident-zeman.A170505_094558_domaci_jw.

ČTK a mne. *Hamáček má novou práci. V Hospodářské komoře hlídá zájmy obranného průmyslu*. Online. MAFRA a. s. iDnes.cz. 22.04.2022. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/hamacek-mistopredseda-sekce-obranneho-prumyslu-hospodarska-komora.A220422_121514_domaci_mgn.

ČTK a red. *Lánský puč? Směs thrilleru, dramatu a frašky, píše Reuters*. Online. MAFRA, a. s. Lidovky.cz. 19.11.2013. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/svet/lansky-puc-smes-thrilleru-dramatu-a-frasky-pise-reuters.A131119_103459_ln_zahranici_msl.

ČTK. *Zeman bude volit ANO, předvolební koalice označil za podvod. Babiš by se mu líbil i jako kandidát na prezidenta*. Online. MAFRA, a. s. Lidovky.cz. 27.06.2021. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/zeman-bude-volit-ano-pripomnel-take-svuj-plan-nechat-sestavit-vladu-sefovi-uspe.A210627_133457_ln_domov_lihem.

ČTK. *Sobotka: Budu sám jednat o vládě, cítím velkou podporu*. Online. Economia, a. s. Aktuálně.cz. 28.10.2013. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/volby/sobotka-puc-jak-za-fierlingera-zeman-nema-pravo-radit/r~5789aea43fc011e3bd2b0025900fea04/>.

Nesignováno. *Sobotka odchází z čela ČSSD. Stranu povede Chovanec*. Online. Česká televize. ČT24. 14.06.2017. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2151825-sobotka-odchazi-z-cela-cssd-stranu-povede-chovanec>.

Nesignováno. *ČSSD v preferencích strmě padá. Kromě hnutí ANO jsou před ní také ODS a KSČM*. Online. Česká televize. ČT24. 04.06.2017. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2139237-cssd-v-preferencich-strme-pada-krome-hnuti-ano-jsou-pred-ni-take-ods-a-kscm>.

Nesignováno. *ČSSD nově vede Hamáček, dvojkou Zimola. Mohou začít jednat o vládě*. Online. Česká televize. ČT24. 18.02.2018. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2394730-zive-cssd-uz-neni-bezhlava-predsedou-je-jan-hamacek>.

MENŠÍK, Jan. *Sociální demokracii povede dál Šmarda. Chce stranu vrátit do vlády*. Online. Borgis, a. s., Seznam.cz, a. s. Novinky.cz. 10.06.2023. Dostupné z:

<https://www.novinky.cz/clanek/domaci-socialni-demokracii-povede-dal-smarda-chce-stranu-vratit-do-vlady-40434329>.

Hamáček vedl ČSSD poprvé do sněmovních voleb, ale neuspěl. Online. Česká tisková kancelář. Infobanka ČTK. 09.10.2021. Dostupné z: <https://ib.ctk.cz/cs/fond?id=T2021100904122>.

Weby vyřazené z důvodu vlastnictví politicky exponovanou osobou. MediaRating. Online. Nadační fond nezávislé žurnalistiky. 2023. Dostupné z: <https://www.nfnz.cz/weby-vyrazene-z-hodnoceni/>.

ADAMIČKOVÁ, Nad'a a KÖNIGOVÁ, Marie. *Sněmovna ustavena, Kalousek neprošel.* Právo. 28.11.2013.

JELÍNEK, Lukáš. *Symbol krize: roušky podomácku.* Právo. 21.03.2020, s. 6.

KOTALÍK, Jakub. *Vnitro přebírá většinu zásobování pomůckami.* Právo. 23.03.2020, s. 2.

BALABÁN, Miloš. *Srážka s realitou.* Právo. 23.03.2020, s. 6.

ČTK. *Fischer: Klanění Číně kvůli rouškám hraničí s vlastizradou.* Právo. 23.03.2020, s. 3.

ČTK a ada. *Pro roušky i testery letí vládní letadlo do Číny.* Právo. 16.03.2020, s. 5.

SVOBODA, Jakub. *Maláčová: Lidem i firmám pošleme peníze v dubnu.* Právo. 21.03.2020, s. 1.

BARŠA, Pavel. *Něco jako třetí světová válka?* Právo. 02.04.2020, s. 17.

ČTK. *Fischer: Klanění Číně kvůli rouškám hraničí s vlastizradou.* Právo. 23.03.2020, s. 3.

ROVENSKÝ, Jan. *Miliony roušek a respirátorů z Číny.* Právo. 18.03.2020, s. 3.

JELÍNEK, Lukáš. *Symbol krize: roušky podomácku.* Právo. 21.03.2020, s. 6.

BALABÁN, Miloš. *Srážka s realitou.* Právo. 23.03.2020, s. 6.

SVOBODA, Jakub. *Maláčová: Lidem i firmám pošleme peníze v dubnu.* Právo. 21.03.2020, s. 1.

Nesignováno (ada, nig). *Vrbětice za milion Sputniků? Hamáček: Lži a spekulace.* Právo. 05.05.2021, s. 1.

Nesignováno. *Co napsaly Seznam Zprávy.* Právo. 05.05.2021, s. 2.

JELÍNEK, Lukáš. *Oslovská lavice.* Právo. 05.05.2021, s. 6.

ŠOPFOVÁ, Kristýna. *Hamáček odráží ostřelování opozice: Nerezignuji*. Právo. 17.05.2021, s. 3.

Nesignováno (ada, nig). *Kulháněk: Lež, neprofesionální novinářina*. Právo. 05.05.2021, s. 2.

Nesignováno (ada, nig, vor, trj, map, plk). *Členové ČSSD se do mobilizace nehrnou*. Právo. 12.05.2021, s. 1.

ČTK a zr. *Schillerová: Byla chyba plánovat cestu do Moskvy*. Právo. 10.05.2021, s. 4.

Nesignováno (špf). *Zeman překvapil třetí verzí Vrbětic*. Právo. 17.05.2021, s. 3.

Nesignováno (rav, mar). *Švejdar čelí trestnímu oznámení*. Právo. 06.05.2021, s. 3.

JELÍNEK, Lukáš. *Oslovenská lavice*. Právo. 05.05.2021, s. 6.

Nesignováno (špf). *Zeman překvapil třetí verzí Vrbětic*. Právo. 17.05.2021, s. 3.

TOMEK, J. a JEŠÁTKOVÁ, L. *Jsem vláčen bahnem*. Právo. 06.05.2021, s. 2.

KOPŘIVA, Jakub. *Obchodování s naší bezpečností?* Právo. 21.05.2021, s. 6.

RENOVICA, Vera a ŠIMÁČEK, Jaroslav. *POLITICI V PRVNÍ LINII: Vojtěchovi jde o krk*. Blesk. 23.03.2020, s. 2.

POLÁK, David a TOMEK, Jakub. *Kdy budou Už brzy? Lidé si je mezitím ušili sami. Stále se ptají:*. Blesk. 20.03.2020, s. 2.

Nesignováno (bš, dp). *Ministr vnitra Jan Hamáček (41) v Epicentru: Roušky dorazí koncem víkendu ...a budou pro všechny*. Blesk. 18.03.2020, s. 5.

Nesignováno (dp). *Přiletělo s ním 100 tun pomůcek*. Blesk. 20.03.2020, s. 4.

Nesignováno (dp, vei). *Za holou tvář zaplatili*. Blesk. 03.04.2020, s. 7.

BELICA, T. a KOPŘIVA, J. *Naostro už nikam*. Blesk. 19.03.2020, s. 2.

TOMEK, Jakub. *Frajírci jsou zbabělci! ...a ano, udělali jsme chyby*. Blesk. 24.03.2020, s. 4.

SLAVÍKOVÁ, V.; HRADSKÁ, V. a PECHAROVÁ, J. *Ředitel Radim Pochop popsal: Mají pro nás cenu života!*. Blesk. 06.04.2020, s. 9.

POLÁK, David a TOMEK, Jakub. *Kdy budou Už brzy? Lidé si je mezitím ušili sami. Stále se ptají:*. Blesk. 20.03.2020, s. 2.

RENOVICA, Vera a ŠIMÁČEK, Jaroslav. *POLITICI V PRVNÍ LINII: Vojtěchovi jde o krk*. Blesk. 23.03.2020, s. 2.

Nesignováno (bel). *Láska potápí Hamáčka*. Blesk. 20.05.2021, s. 2.

- TOMEK, J. a BELICA, T. *Děti se ho prý ptají: Tatínku, půjdeš vězení?* Blesk. 14.05.2021, s. 2.
- TOMEK, Jakub. *Zeman pracuje se zastaralou verzí.* Blesk. 18.05.2021, s. 4.
- JEŠÁTKOVÁ, Lucie. *Klasická česká bramboračka.* Blesk. 05.05.2021, s. 4.
- POLÁK, David. *Ministrovi vnitra věřím!* Blesk. 17.05.2021, s. 4.
- ŠTĚTKA, Jan. *Hamáček boduje. ale k restartu ČSSD to nestačí.* Hospodářské noviny. 19.03.2020, s. 10.
- STRNADOVÁ, Tereza. *Místo pyžam a šatů šijeme roušky, musíme se ale sami nabízet.* Hospodářské noviny. 01.04.2020, s. 4.
- ŠRAJ BROVÁ, Markéta a FROUZOVÁ, Kateřina. *Česku chybí roušky a respirátory. Postrádají je lékaři, nemocnice i domovy pro seniory.* Hospodářské noviny. 16.03.2020, s. 3.
- PLÍHALOVÁ, Markéta a JANÍKOVÁ, Simona. *Nechránění lékaři ordinují na dálku.* Hospodářské noviny. 20.03.2020, s. 4.
- LEINERT, Ondřej. *Babiš vyzýval k odvaze. Poděkoval i umělcům.* Hospodářské noviny. 24.03.2020, s. 2.
- ŠTĚTKA, Jan. *Hamáček boduje. ale k restartu ČSSD to nestačí.* Hospodářské noviny. 19.03.2020, s. 10.
- FROUZOVÁ, Kateřina. *Je to největší výzva od druhé světové války.* Hospodářské noviny. 20.03.2020, s. 3.
- LEINERT, Ondřej. *Babiš převedl Prymulu. Štáb povede Hamáček.* Hospodářské noviny. 31.03.2020, s. 2.
- LEINERT, Ondřej. *Hamáček si naběhl sám. Obhajoba v kauze Vrbětice a cesty do Ruska má silné i slabé stránky.* Hospodářské noviny. 05.05.2021, s. 5.
- ŘEHÁKOVÁ, Markéta. *Rusko se na oznámení o Vrběticích připravilo. Viděli jsme to v kyberprostoru.* Hospodářské noviny. 05.05.2021, s. 6.
- KUBITA, Jan. *Je jedno, co nám právě říká Jan Hamáček. Věřit se mu už nedá.* Hospodářské noviny. 05.05.2021, s. 14.
- HONZEJK, Petr. *Hamáček funguje jako Zemanův maňásek. Věřit se mu nedá.* Hospodářské noviny. 06.05.2021, s. 15.
- LEINERT, Ondřej. *Z kamaráda všech se stal Hamáček ranařem. A snaží se vrátit ČSSD do dob Zemana.* Hospodářské noviny. 18.05.2021, s. 5.
- ŘEHÁKOVÁ, Markéta. *Důkazy o Hamáčkově výměnném obchodu poslancům chybí. Do Moskvy se ale chystal.* Hospodářské noviny. 07.05.2021, s. 2.
- NOVOTNÝ, Zdeněk. *Zbytečné výmluvy vládě škodí.* Mf Dnes. 20.03.2020, s. 10.

- KOLÁŘ, Petr. *Bud'me odvážní a virus porazíme*. Mf Dnes. 23.03.2020, s. 1.
- HRUBEŠ, Karel. *"Čiňanům za roušky platíme. Není to žádná pomoc."* Mf Dnes. 25.03.2020, s. 2.
- KOLÁŘ, Petr. *O hádkách politiků, Klausovi a cílech Komise*. Mf Dnes. 02.04.2020, s. 12.
- HRUBEŠ, Karel. *"Čiňanům za roušky platíme. Není to žádná pomoc."* Mf Dnes. 25.03.2020, s. 2.
- BULISOVÁ, Karolína. *Česku chybí až milion respirátorů, opozice vládu kritizuje*. Mf Dnes. 16.03.2020, s. 2.
- NOVOTNÝ, Zdeněk. *Zbytečné výmluvy vládě škodí*. Mf Dnes. 20.03.2020, s. 10.
- ČTK a red. *Proč měl jet Hamáček do Moskvy?* Mf Dnes. 05.05.2021, s. 2.
- KORECKÝ, Miroslav. *Novinářské tutovky a státnická batolata*. Mf Dnes. 05.05.2021, s. 7.
- KORECKÝ, Miroslav a TEICHMANN, Václav. *Skicář Václava Teichmanna*. Mf Dnes. 07.05.2021, s. 8.
- ČTK a red. *Policie řeší okolnosti Hamáčkovy cesty*. Mf Dnes. 18.05.2021, s. 2.
- KORECKÝ, Miroslav. *Sobotní zápisník z Malé Strany*. Mf Dnes. 22.05.2021, s. 9.
- POSPÍŠILOVÁ, Eva. *Roušky odložíme v létě snad i uvnitř*. Mf Dnes. 20.05.2021, s. 1.
- Nesignováno (aš). *Zeman: Stále existují tři vyšetřovací verze Vrbětic*. Mf Dnes. 17.05.2021, s. 2.
- KOPECKÝ, Josef. *Hamáček se bude kvůli Rusku soudit*. Mf Dnes. 06.05.2021, s. 3.

Seznam použitých grafů

Graf 1: Nastolování agendy podle Dearinga a Rogerse	16
Graf 2: Počet příspěvků podle periodika	48
Graf 3: Medializace Jana Hamáčka ve spojitosti s dodávkami z Číny.....	49
Graf 4: Medializace v Právu.....	49
Graf 5: Medializace v Blesku	50
Graf 6: Medializace v Hospodářských novinách.....	50
Graf 7: Medializace v Mf Dnes	51
Graf 8: Umístění článků v titulech	52
Graf 9: Umístění - deník Mf Dnes.....	52
Graf 10: Umístění – deník Hospodářské noviny	52
Graf 12: Umístění - deník Blesk.....	53
Graf 12: Umístění - deník Právo	53
Graf 13: Vyznění Jana Hamáčka	54
Graf 14: Vyznění – deník Právo	55
Graf 15: Vyznění – deník Blesk	57
Graf 16: Vyznění – deník HN	59
Graf 17: Vyznění – deník Mf Dnes	61
Graf 18: Hodnocení Jana Hamáčka	63
Graf 19: Hodnocení – deník Právo	64
Graf 20: Hodnocení – deník Blesk	66
Graf 21: Hodnocení – deník HN	67
Graf 22: Hodnocení – deník Mf Dnes	69
Graf 23: Stereotypy Jana Hamáčka	71
Graf 24: Stereotypy – deník Právo	72

Graf 25: Stereotypy – deník Blesk	73
Graf 26: Stereotypy – deník HN.....	74
Graf 27: Stereotypy – deník Mf Dnes	76
Graf 28: Počet příspěvků podle periodika	77
Graf 29: Medializace Jana Hamáčka ve spojitosti s kauzou Vrbětice.....	78
Graf 30: Medializace v Právu.....	79
Graf 31: Medializace v Blesku	79
Graf 32: Medializace v Hospodářských novinách.....	80
Graf 33: Medializace v Mf Dnes	80
Graf 34: Umístění článků v titulech	81
Graf 36: Umístění – deník Právo	81
Graf 36: Umístění – deník Blesk.....	81
Graf 38: Umístění – deník Hospodářské noviny	82
Graf 38: Umístění – deník Mf Dnes	82
Graf 39: Vyznění Jana Hamáčka	83
Graf 40: Vyznění – deník Právo	84
Graf 41: Vyznění – deník Blesk	86
Graf 42: Vyznění – deník HN	88
Graf 43: Vyznění – deník Mf Dnes	89
Graf 44: Hodnocení Jana Hamáčka	91
Graf 45: Hodnocení – deník Právo	92
Graf 46: Hodnocení – deník Blesk	94
Graf 47: Hodnocení – deník HN	95
Graf 48: Hodnocení – deník Mf Dnes	97
Graf 49: Stereotypy Jana Hamáčka	99
Graf 50: Stereotypy – deník Právo	100

Graf 51: Stereotypy – deník Blesk	101
Graf 52: Stereotypy – deník HN.....	102
Graf 53: Stereotypy – deník Mf Dnes	103
Graf 54: Mediální obraz v prvním období.....	104
Graf 55: Mediální obraz ve druhém období	105
Graf 56: Souhrn neutrálních článků	106
Graf 57: Porovnání negativních zpráv Právo – Mf Dnes	107
Graf 58: Srovnání stereotypů v denících	108

SCHVÁLENO

16.9.22
mj

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK
Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:
Vít Kubant

Razítko podatelny:

Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:
2020/2021

Fakultní e-mail diplomantky/diplomanta:
61331071@fsv.cuni.cz

Studijní program/forma studia:
Mediální a komunikační studia (N7202)

Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd	
Došlo dne:	12-09-2022 -1-
Čj: 172	Příloh:
Přiděleno:	

Název práce v češtině:

Mediální obraz Jana Hamáčka při dvou politických událostech

Název práce v angličtině:

Media image of Jan Hamáček during two political events

Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2022/2023)

(diplomovou práci je možné obhajovat nejdříve šest měsíců od schválení tezí)

ZS 2022/2023

Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků):

Jan Hamáček zastával ještě před rokem pozici předsedy České strany sociálně demokratické (ČSSD), zároveň byl součástí vlády Andreje Babiše, když působil jako ministr vnitra. Během čtrnácti měsíců se staly dvě významné události v jeho politickém životě. V diplomové práci bych chtěl analyzovat mediální obraz, který Jana Hamáčka v tu dobu provázel. Ucelený mediální obraz, který se mohl v takto krátkém časovém horizontu výrazně změnit, prozatím ještě nebyl v české akademické prostředí nijak zpracován. Já jsem si ho vybral, protože se domnívám, že takto rychlý zvrat není v české politice zcela běžný a závěry by mohly nastínit možné důvody neúspěchu vládní strany ČSSD ve sněmovních volbách na podzim roku 2021. Základem práce by byla obsahová analýza zpravodajských a publicistických mediálních výstupů v pěti českých tištěných denících během dvou zásadních událostí.

Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků):

Cílem práce by mělo být vytvoření komplexního mediálního obrazu bývalého ministra vnitra Jana Hamáčka ve dvou níže popsaných situacích v celkem pěti tištěných denících. První událost, na kterou bych se chtěl zaměřit se stala na jaře roku 2020. Do České republiky vtrhla pandemie nemoci covid-19 a Jan Hamáček se prezentoval jako politik, který dokázal do Česka zajistit dopravu roušek a respirátorů z Čínské lidové republiky. Během půl roku se tak jeho oblíbenost zvýšila podle zveřejněných průzkumů o dvanáct procentních bodů a stal se tak nejoblíbenějším politikem. Další celostátní událostí jsem si vybral zjištění zpravodajského serveru Seznam Zprávy, které zveřejnily čtrnáct měsíců po raketovém vzestupu oblíbenosti Hamáčka. Poté, co Andrej Babiš s Janem Hamáčkem oznámili, že ruští agenti byli zapojeni do události z roku 2014, kdy vybuchlo několik muničních skladů ve Vrbětčích, Seznam Zprávy, na základě anonymních výpovědí, zveřejnily třaskavé informace, že Jan Hamáček chtěl tuto kauzu vyměnit za ruské vakcíny Sputnik při naplánované cestě do hlavního města Ruska Moskvy. Po tomto zjištění se již Hamáček nedokázal navrátit na vlnu oblíbenosti a i zřejmě tato událost se projevila ve výsledku sněmovních voleb na podzim roku 2021. Hlavní výzkumnou otázkou by tedy mělo být: Jaký mediální obraz Jana Hamáčka byl při těchto dvou událostech? Další otázky poté vyvstávají například: Jak se lišil mediální obraz ve vybraných jednotlivých médiích? Hlavní hypotézou je, že v první události bude Hamáček popisován jako „zachránce“, který dokázal zajistit potřebný zdravotnický materiál, když jiní selhali, v druhé události poté, že bude prezentován jako „zrádce“, který chtěl upřednostnit získání vlastních politických bodů získaných za nákup vakcín Sputnik nad všeobecným českým národním zájmem.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

- Úvod
- Teoretická část
 - teoretické koncepty (typy médií, mediální konstrukce reality, zpravodajské hodnoty)
- Metodologická část
 - výzkumná metoda, upřesnění zkoumaného období
- Analytická část
 - vlastní analýza dvou popisovaných událostí
 - interpretace výsledků
 - posouzení platnosti závěrů
- Závěr

Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období):

Mladá fronta DNES jako tištěný deník vlastněný svěřenským fondem Andreje Babiše, bulvární periodikum s odlišnými žurnalistickými postupy *Blesk*, deník *Právo*, který bývá někdy vnímán jako spíše levicové médium a *Hospodářské noviny* jako vlajkový deník významného mediálního domu *Economia*. Mediální výstupy budou sledovány vždy po dobu jednoho měsíce – patnáct dní před událostí a patnáct dní po události. V případě dovozu roušek tedy 6. března 2020 – 4. dubna 2020, v případě informací o vrbětických výbuších 20. března 2021 – 19. dubna 2021.

Metody (techniky) zpracování materiálu:

Kvalitativní a kvantitativní obsahová analýza

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2–5 řádků):

Sedláková, Renáta. *Výzkum médií. Nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014.

ISBN 978-80-247- 3568-9

Autoři připravili přehled základní metodologie a empirického výzkumu sociálních věd. Publikace navíc v mnoha případech tvoří i jakýsi návod pro samostatnou vědeckou práci v oblasti výzkumu médií. Představuje nejčastěji užívané postupy ve výzkumech médií.

MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-591-2

Publikace shrnuje provedené mediální výzkumy na téma agenda setting. Tedy jeden ze základních konceptů mediálních studií. Rozebírá příčiny i dopady této teorie: důraz a význam, které médium přikládá určité události nebo problému, ovlivňuje i to, jak tuto konkrétní situaci vnímají konzumenti daného média.

MCQUAIL, Denis. *Žurnalistika a společnost*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-3093-9

Publikace o nových a stále se měnících trendech v žurnalistice přibližuje společenský a politický kontext žurnalistiky a její význam. Zároveň nabízí úvod do současné sociální teorie žurnalistiky a popisuje teoretické základy při jejím zkoumání.

TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4

Knihla přináší přehled základních metod pro zkoumání mediálních výstupů, jak při výzkumu akademickém, tak při výzkumu komerčním. Publikace může sloužit i jako metodický manuál při zkoumání médií, metodické postupy jsou prezentovány na praktických příkladech z českých médií.

BALÍK, Stanislav, Vít HLOUŠEK, Jan HOLZER, Lubomír KOPEČEK, Pavel PŠEJA a Andrew Lawrence ROBERTS. *Od Palackého k Babišovi: česká politika 19. až 21. století*. Praha: Dokořán, 2019. Bod (Dokořán). ISBN 978-80-7363-968-6.

Zabývá se současností, ale i minulostí české politiky. Autoři z Masarykovy univerzity v Brně popisují nejvýznamnější politické trendy posledních desetiletí. Na konkrétních jevech popisují, jaké hledat souvislosti dnešní politiky s politikou devadesátých let minulého století.

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací,

které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

KOTKOVÁ, Veronika. *Mediální obraz činnosti vlády Andreje Babiše ve vybraných denících.* Olomouc, 2020. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Mgr. Eva Lebedová, Ph.D.

HLOUŠKOVÁ, Kristýna. *Mediální obraz Andreje Babiše v denících MF Dnes a Hospodářské noviny.* Brno, 2017. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Mgr. et Mgr. Marína Urbániková, Ph.D.

MACHAČOVÁ, Romana. *Mediální obraz Andreje Babiše.* Zlín, 2020. Diplomová práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta multimediálních komunikací. Vedoucí práce doc. Ing. Mgr. Radim Bačuvčík, Ph.D.

GRIM, Jakub. *Mediální obraz Jiřího Čunka ve vybraných českých denících.* Praha, 2022. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra žurnalistiky. Vedoucí práce PhDr. Just, Petr, Ph.D.

Datum / Podpis studenta/ky

11. 09. 2022

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

PhDr. Petr Just, Ph.D.

12/9/2022

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO VE VYHLÁŠCE ŘEDITELE INSTITUTU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO PROGRAMU.